

I. J. 28.

104

Adm. D. Antonii Martini
Libro de D. de la Fe
omniumque
Benedicti de D. de la Fe
et de la Fe
P. DESIDERII CAPUCINI.
in D. de la Fe
de la Fe
de la Fe

JUGUM GRAVE

SUPER

OMNES FILIOS

ADAM,

è

S.S. PATRUM VER-
BIS FORMATUM.

EDITIO SECUNDA

CORRECTIOR ET AUCTION

~~Adalbertus Tylkowski~~
R. P. ADALBERTUM

TYLKOWSKI,

SOCIETATIS JESU THEOL.

Cum

Privilegio S. R. M. Poloniae.

Et facultate superiorum. 17.612

Typis MONASTERII OLIVENSIS, S. O. C.

Imprimebat

JACOBUS VVERNERUS, A. 1676.

De
ARMIS ILLUSTRISSIMI DOMINI
quæ sunt duo vomeres erecti.

Percussit Sexcentos viros. (hostium)
vomere & ipse quoq; defendit
Israël.

Judicium. 3. v. 31.

XVII - 54 - 2 - I
Quo Ceres hæud pridem, jam gaudet vomere Mavors
Quando MADALINAM contigit ille manum.
Hunc etiam Pallas mallet quam Gorgona ferre;
Præripit ast cœlum, tu mea prata colas.
Aureus à fructu vomer! ferrum utile! terram
Tu non tam nosti scindere, quam ferere.

AD

ILLUSTRISSIMUM ET REVE-
RENDISSIMUM

DOMINUM,

DN. BONAVENTURAM
DE NIEDZIELSKO,

DEI

Et Apostolica sedis gratia

EPISCOPUM PLOCENSEM.

Terum ego ad Tuos
VOMERES cum meo
Jugo PRÆSUL ILLU-
STRISSIME. Habet

enim vomer rationem cum terra,
quæ nunquam recusat imperium,
nunquam sine fœnore quod acce-

DEDICATIO.

pit, reddit. Insuper Vomer Tuus Regalis est, ut quem Regina vobis Piaſtiana hæreditatem inſcripſit, quocirca illum Regias ſequi opus meſſes, & inſcriptas nomine Regum ariſtas inſequi eſt neceſſe: illas nimirum in quibus Regiæ, id eſt, Chriſtianæ ſanctitatis, vel dignæ Regibus compareant notæ. Unde non tam ad ſegetem frumentorum, quàm Infulatarum, laureatarumq; virtutum ſulcare natus humum. Vomer eſt, ad quem Marcus Curius Samnitibus, Sabinisq; ſub jugum miſſis, cum extremo ætatis confuſiſſet: ad quem Attilius eburneo ſcipione depoſito manum tuliffet: ad quem nobiliſſimi Philoſophorum longèq; principes & ſeveri homines, vitæq; ſanctioris ſtudioſi, meliùs quàm olim, accurriffent. Vomer eſt præ-

DEDICATIO.

præterea Præfuleus, eoq; magis ne-
 sciens, nisi ad probitatis fructus, vi-
 ctoriaeq; de vitiis terram incidere:
 qui sunt illi ipsi, ad quos cum hoc
 meo Jugo suspiro. Sauciet hic du-
 ram cordium Vomer aduncus hu-
 mum: & Jugum quod Filiis Adam
 impositum, adducat optatam mes-
 sem. Junxeram jam illud huic Tuo
 Vomeri ante nonnullos annos, &
 operæ dicebar non exile tulisse pre-
 tium. Cum eodem restaurato re-
 paratoq; iterum redeo: permittite
 iterum Tuis jungi Vomeribus.
 Aratrum tali fuit in honore veteri-
 bus, ut teste Hieroglyphicorum
 scriptore Pierio lib. 48. nummis il-
 lud insculperent, tanquam id à
 quo pretium acciperent. Dabunt
 Tui Præfulei Vomeres etiam huic
 meo Opusculo valorem; dabunt
 & quæsitum in hominum animis
 ):(3 frugum

DEDICATIO.

frugum justitiæ proventum, quod
ut feliciùs eveniat, dum ad Sacros
Tuos Pedes hanc meam depono
aut potiùs repono Opellam, sup-
plex cernuusq; oro Præsuleam appo-
ne appreciationem.

*Illmæ Revdmæ Celsitudinis
Vestrae*

Servus humillimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI,

S. J.

PRÆ-

PRÆFATIO ALIA

PRIORI EDITIONI

Præfixa.

PERILLUSTRIS ET REVE-

RENDISSIME

DOMINE.

Conseci Jugum. Sed quid il-
 lud nisi jungatur Vomeri?
 permitte, jungam Tuo
 Gentilitio. Benè, ut spero, conveniet il-
 lis. Jugum hoc venerandam præfere
 antiquitatem. Vomer Vester à Piasti
 adhuc Coniuge, & Polonia Principe as-
 sumptus in Vestra consanguinea Domo
 asservatur. Jugum, Patrum SS. dictis
 formatum. Vestri Vomeres sanctis &
 fortibus relucet factis. Quod ego ver-
 bis illorum docco, Tu cum Majoribus
 Tuis factis expressisti. Imò præcedis &
 ipsum rapis Tecum Jugum: dum fa-
 ciendo, fieri posse ostendis, ad qua fa-
 cienda trahit meum Jugum. Videmus

DEDICATIO.

Priscum inter Aulica negotia candorem.
Videmus inter dignitates, quorum una
Te alteri præripit, ac priusquam habe-
re possit, destinat, quàm profunde Tui
descendant Vomeres, cùm illud identi-
dem eruant. LAUS DEO MIHI CON-
FUSIO, cùm claritatem generis ac Hono-
rum NUGAS appellas. Dum amore Mo-
destia, Tua gesta ita sepelis, ut solo se pro-
dant fructu; eoq; uberrimo ac multipli-
ci, quantum Vomer hic Ecclesiæ & Deo
apud Te operetur. Ut Tuum in præsens
latendi studium tegit, ita olim pandet
amplissimè, tempus. Martia Tuorum
arma, in tela pietatis vertisti: gloriam
bellicam, in cœli trophæa. Invenère Tui
Majores in quo se nobis exhibeant: non
obscuras sed perficis eorum laudem belli-
cam, dum in sacram mutas. Septimum
currit sæculum, ex quò illi castra Pa-
tria Bellatoribus replendi: Sextum ex
quo Regioni Vielunensi pro omnibus di-
gnita-

DEDICATIO.

gnitatibus ac Officiis Terreſtribus idoneos ſubminiſtrandi, conſuetudinem nuſquam interruperunt. Sed vetera, qua & libros implent, & ut ſublata ex oculis, non ita afficiunt, mitto. Solos Tuos preſero Illuſtres Patruos & Patruales, noſtra memoria. Alexander Judox Vielunensis quâ ſapientiâ ac juſtiâ nituerit? comitia quæ ſapius Nuncium, Tribunalia quæ illum arbitrum laudârunt, teſtata. Jacobi Tribuni Mſciſlaviên. memoria ipſa facit elogiû, Martem loquitur, Heroem loquitur. Is legionis Præſectus ſæpe totos M. D. L. Exercitus pro Duce rexit. Smolenſcum fame & præſidii inopi à Moſcho inclinatum, indiſtriâ, animis, alimoniâ, auſibus magnis, retinuit. Sed facta viri non hæc brevi pagellâ excipi decet, leget alia qui liberationem Smolenſci per Vladisl. IV. evolverit. Qui Rex tantam ornatuſ virtutem ejus loci Palatinatum contulit,

DEDICATIO.

tulit, sed mors priusquam recepisset, Jacobum abstulit. Par laudi Martia morum probitas. Legitur hac in Domicilio Fratibus de Monte Carmelo, erecto ac copiosè dotato. Joannes quantus; cujus ore duo Primi Regni nostri Principes Primatesq; loqui voluerunt? cui Abbatia Landensis Administrationem perpetuam Vladislaus IV. Rex, cui Theodosiensem Infulam, ac Gnesnensem Suffraganeatum Regni Primas, ut meritisimo cum Summorum Pontificum Laude, contulerunt. Sed quantus ille in odiis præcipuè componendis, in laboribus Ecclesia, in Pastoralis Officio, Major tota Polonia testata, quæ cum totius Coronæ Polonica Suffraganeum vocitabat! Adalbertus Tribunus Vielunè. quantus Domi forisq;, in Pace & Bello? nemo ignorat. Sed à Patruis ad Patrueles venio. Alexandri Filii sunt Alexander Succammerarius Vielunè. Jacobus

DEDICATIO.

cobus Equestris militia sub Vladislao
 IV. Magister, qui ea gessit, quæ locuple-
 te in Severiensi Ducatu remuneratione
 digna visa sunt Principi. Sed ut hic glo-
 bum tormenti bellici pede excipit: Ita
 Frater ejus Nicolaus Pincerna Vielun-
 nensis sub Zborow pro patria gloriosam
 toto pectore mortem. Non potest illau-
 datus memorari Stanislaus Subdapifer
 ejusdem Terræ. Parem gloriam meritis
 Martinus Capitaneus Præmisliensis,
 amor & delicia Nobilitatis, cujus im-
 plexerat ac pænè possederat corda ani-
 mosq;: Adalberti superstites vivant,
 vivantq;. Sigismundus proles Paren-
 te dignissima Notarius Terræ Vielunen-
 sis, & Sebastianus in nullo degener,
 Surrogator Ostrzessoviensis: ambo cu-
 jusq; fortune capaces, cuiq; labori pro
 Patria pares. Sed ad Te jam Perillustris
 Prælate redeo, & precor. Socientur fe-
 liciter Tui Vomeres Jugo meo, ut ex illis
pro-

DEDICATIO.

prodeant abundè, fructus beata aternitatis: quibus Evangelici Patrisfamilias horrea compleantur, Tuo maximo fœnore, meo solatio. Jugum formavi inter meos labores Philosophicos, ut pro Instituto meo dum inter literas conor, in Auditoribus divinum ignem accendere, me ipsum priùs illi primævo sinceroq; Patrum ardore inflammârim.

Tu admitte inter Tua publica ac plurima negotia, atq; curis fatigatus, ex dictis Patrum cape solatia. Grave sit illud Filiis, qui sunt tantum Adæ, sed Tibi nato ex Deo per virtutes, fiet suave Jugum Christi. Operabitur gratia Tecum, cum qua Tu es non segnis Tui colonus. Ego ut Tibi aternitatem voveo, in qua olim Tuorum Vomerum gaudebis messe: ita, ut quàm diutissimè Tuos percipiat Ecclesia & Patria labores precor.

Varsoviæ in Collegio Soc. JESU

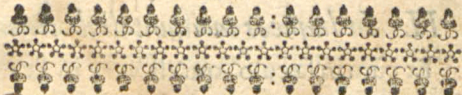
1668. Nov. 1.

Perillustris ac Reverendissimæ

Dominationis Tuæ.

S. studiosissimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI, S. J.

Patrum CAPUT *Capucinorum*
Contra *de* *viennis.*

GRAVE JUGUM
SUPER
SÆCULARES.

I. Quia salus illorum in lubrico.

Novit hoc *Sanctus* Cyprianus cum dixit: Lubrica spes est qua inter fomenta peccati salvari se sperat. Incerta est victoria inter hostilia arma pugnare, & impossibilis liberatio est, flammis circumdari nec ardere. Atqui juxta Evangelium: *Quidquid in mundo est, concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, superbia vite, aut est vitæ, aut oculorum superbia, aut concupiscentia carnis, adeoq; totus est in maligno mundus.*

A

II. In

II. *In laqueos incidunt diaboli.*

Et cùm in sæculo, qui est verè in sæculo, nemo sit, quin cupiat fieri dives, qui verò divites fieri volunt incidunt in laqueos diaboli juxta S. Paulum. Et quia cupientes fieri divites, sunt divites coram Deo, de illis currit illud Matth. 19. *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnũ coelorum: & iterum dico vobis, facilius est camelum per foramen acũs transire, quàm divitem intrare in Regnum coelorum.* Hinc S. Greg. 4. Moral. 3. dixit. Rarum valde est, ut qui aurum possident, ad requiem tendant. Et fortassè huc respexit Cosmas quando Scriptori Prati Spiritua-
lis dixit: Quid potest sæcularis homo virtutis adipisci?

III. *In medio malorum vivunt.*

Quantum deinde periculum salutis æternæ subeant Sæculares ex occasione eorum cum quibus vivunt, expressit S. Bern. serm. 3. de Circumc. Nam in mundo. Alij venenatis persuasionibus, alij
undi-

Undique exemplis pejoribus ad peccatum alliciunt, alii adulationibus in vanam gloriam, alii detractationibus in impatientiam dejiciunt. Jam verò dixit *S. Hieronymus*. Proclivis est imitatio malorum, & quorum virtutes assequi nequeas, citò imitaris vitia. *Osee 4*. de mundo dictum. *Non est veritas, non est misericordia, non est scientia DEI in terra, maledictum & mendacium & furtum, & adulterium inunda verunt, & sanguis sanguinem tetigit*. Unde *S. Aug. in Psal. 141*. Scito quòd in mediolaqueorum pertransis. *S. Paulinus epist. 2*. Tota hujus mundi figura diabolicis prætentata est retibus. *S. Ambr. in Luc. 4*. Multi laquei quacunq; ingredimur, ac tandem concludit *S. August. H. 38. in Joan*. Si delectat te mundus, semper vis esse immundus, quem delectat habitare Sodomis, non evadet incendium; quem, inter Ægyptios, non evadet servitutem. Ipsi *Viri Religiosi* si multum Sæcularibus immisceantur, in periculum salutis veniunt, quid verò ipsi sæculares. Deplorat hoc *B. Lauren. Justin.*

de perfect. Monast. cap. 22. O quot temporibus nostris fuerunt, qui tanquam ardentes lampades, & mundi luminaria lucebant coram hominibus, paulatim ex conversatione secularium tepesacti, ad pristina opera sæcularis vitæ miserabiliter redierunt. *Addit ibid.* Qui cum discipulis conversari voluerit, procul dubio fiet eorum similis. Quocirca arguit *S. Chrysof.* *Orat. 2. de Providentia.* Si pestilentem locum & contagionis plenum videris, consuetudinem illius loci fugis, quamvis sexcenties ad domicilium illud traharis, & corporis valetudinem cæteris omnibus rebus anteponis? ubi verò opinionibus pestilentibus quidam complentur, ac ægrotudinibus, quæ non modò corpus corrumpunt, sed animam quoq; perimunt ac deteriorem vilioresq; reddunt, non omninò refers te? & tamen teste *S. Basilio hom. 9.* Sicut in pestilentibus locis sensim attractus aër, latentem corporis morbum injicit: sic in prava consuetudine ac conversatione, maxima nobis mala hauriuntur, etiamsi non statim incommodum sentiatur.

IV. Aliquando pro suis meritis in hac vita recipiunt mercedem.

Dictum id Diviti : *Recepisti bona in vita tua, & quæ nam? Induebatur bysso & purpurâ, epulabatur splendide. Solutum tibi per honores, famam & ejusmodi, in altera vita meræ manserunt pœnæ.*

V. A domesticis habent salutis periculum.

Inimici hominis domestici ejus. Ait Scriptura, concedendum sæpè iis ne offendas, deferenda ea quæ sunt DEI, imò ipse DEUS: ne te illi deserant: avaritiæ studendum, ut illi habeant lautè; salus negligenda, ut placeas. *S. Chrysoſt hom. 57. ad pop.* Patrem discipulus sepelire voluit, nec id Christus permisit, quid ita? quoniam acer instat diabolus, ut se in animum insinuet.

VI. Rarò habent animæ Directorem.

Jam verò cùm *vita nostra sit militia,*

in qua pugnandum cum Infernali exercitu, Duce spirituali omninò egemus, ut expressit S. *Johannes Climacus gr. 4.* Qui sine Patris Spiritualis auxilio contra spiritus nequam pugnare nititur, ab illis occiditur. At sæcularis homo quando nam & quotus illum Ducem habet! militandum tamen est. Notandum quod de bonis etiam operibus docet S. *Bernard. serm. 3. de S. Andrea.* Quod sine licentia Patris Spiritualis fit, vanæ gloriæ deputabitur non mercedi. Imò S. *Basilii serm. de abdic. rerum, asserit:* Quidquid eo insciente facis, id furtum & sacrilegium est, tibiq; exitium, non utilitatem ullam apportat, cito id tuum bonum judices.

VII. Ex Vanitate habent noxam, cui ferè coguntur servire.

Jam quid de Vestitu ipso, quid de cultura corporis, ritu, & amœnitatibus mundi noxæ attrahant Sæculares: audiant, quid de Apostata Torquato, alloquendo judicem, dixerit S. *Tiburtinus Mart.*

Credisne Vir Illustrissime hunc esse Christianum, qui in suo lenocinio molliendo, capitis fimbrias admittit, qui tonsorem diligit, qui scapulis molliter gestit, qui fluxum gressum improbo nixu distendit, qui foeminas curiosius intuetur? Nunquid tales pestes dignatus est Christus habere servos suos? Et licet communem vestitum Christiani cum Gentilibus deferant ab illis tamen quâdam modestiâ distingui debent, ut olim *Minutius Felix in Octavio* dixit. Nos non notaculo corporis, sed innocentiae, ac modestiae signo facillè distinguimur. *B. Antiochus homil. 95.* Ridere solutiùs, ne utiquam illis permissum est, qui sunt germani Christiani.

VIII. Et ipsi ad magnam Sanctimoniam obligantur.

S. Chrysof. hom. 24. in acta. Nescis Christiane quòd cum Angelis stas; cum illis cantas, cum illis hymnos dicis; & stas ridens? & non esset mirum, si fulmen demitteretur non solùm in illos, sed etiam in

nos. Dignâ enim fulmine sunt hæc. Adest Rex, & inspectat Exercitus *Angelicus*, & tu in illorum conspectu stas ac rides, vel ridentem negligis? Nonne ut damnosos, ut fures, ut corruptos, & perniciosos, tales; & innumeris malis plenos ab Ecclesia exigî oportebat? Non sufficit nobis quod ipsâ mente sumus ignavi, nec quod orantes aliò evagamur, sed etiam risum afferimus? Unde testificor vobis qui sancti estis, quod iudicium vobis erit ac condemnatio, si quis videns inordinatè viventem, maxime illo tempore, *Sacrificii scilicet*, non admonuerit, nec corripuerit: hoc est plus quàm orâsse. Dimitte preces & illum corripe, ita & illi proderis, & tu lucrum habebis. Tanti facit hic Pater minimum Christiani Sæcularis defectum. Sed neq; aliter sensit *B. Petrus Damiani* 5. *epist.* 2. Cùm Veritas dicat: Væ vobis qui ridetis, quoniam flebitis: quid in tremendo iudicio dicturi sunt, qui non solum ipsi rident, sed insuper scurrilia proferentes, risum audientibus violenter extorquent. Omnibus dictum.

dictum. *Estote perfecti, sicut Pater vester.* S. *Ambr. serm. 20. in Psalm. 118.* Qui Evangelii præcepta audit & non facit, negat Christum; etsi verbo fateatur, moribus negat. *Bern. serm. in Cantic.* Non erit unquam Spiritui DEI pars cum mundi vanitate, cum Veritatis sit Spiritus. S. *Macarius* dixit. Si quis seipsum dedat curis vel ambitionibus, aut dignitatibus, humanosq; curet honores, & hæc inquirat, animaq; ejus cogitationibus terrenis permisceatur & confundatur, aut alicui rei ad hoc sæculum pertinenti sit devinctus, desideretq; ejusmodi anima transilire, vitare, atq; expellere affectionum turbas, in quibus tenetur à potestatibus iniquis, minimè potest: proptereaq; diligit & facit voluntatem Tenebrarum, in sæculo verò quotus est qui non his, aut horum periculo existat? at vero *Eccl. 3.* dicitur. *Qui amat periculum peribit in illo.*

IX Obligantur ad mundum odio habendum.

Difficulus homines in sæculo consti-

tuti & illud præceptum implere possunt. *Nolite diligere mundum* : & tamen verum est, quod dixit S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 1. Nisi Sæculum amare desistimus, DEO per amorem vivere non valemus. Istis dictum est, Luc. 21. *Attendite ne corda vestra graventur in crapula, aut curis hujus vite*, ut legit idem S. Pastor. p. 1. cap. 7. Ne fortè superveniat in vos repentina dies illa : tanquam laqueus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ. Et 2. Tim. 2. dictum. *Nemo militans DEO implicat se Sæcularibus negotiis*. Itaquæ qui implicant se ejusmodi negotiis, DEO non militant : nemo verò coronabitur, nisi qui legitimè certaverit.

X Discrimen habent tam à bono quàm à malo successu.

Jam non succedant negotia Sæcularia, quanta afflictio Spiritûs, & quanta ex tribulatione pericula? Succedant verò? fortè occinetur tibi: *Recepisti bona in vita tua?* S. Greg. hom. 4. in Evang. *Ista Fratres mei sententia pavore*

vore potius indiget, quàm expositione. Ecce, dum dicitur. *Recepisti*, indicatur & Dives iste aliquid boni habuisse, ex quo in hac vita reciperet. Utrumq; hoc *Prov.* 1. expressum. *Averso populorum interficiet eos: & prosperitas stultorum perdet eos.*

XI. *Mundus decipit.*

Sed utut Mundus egerit nobiscum, semper est infidus. *S. Chrysost.* tom. 2. hom. 13. ita habet de illo. Multa nobis sæpissimè pollicetur non ut det sed ut accipiat, promittit plurima de rapinis; ut auferat regnum & iustitiam: thesauros pollicetur in terra, ut nobis cœlestium faciat jacturam: vult nos in hoc sæculo ditare, ne divites simus in futuro.

XII. *Mundus multis afficit molestiis.*

Tertullianus ad Martyres, postquam eos ingressos carcerem solatus est, ita de Mundo loquitur. Si cogitemus ipsum mundum magis carcerem esse, exivisse vos è carcere quàm introisse in carcerem intelligemus: majores tenebras habet

mundus quæ hominum præcordia excæcant : Graviore inducit catenas, quæ ipsas animas constringant : peiores immunditias expirat. Etsi autem ille non sit ex sanctis, maximæ tamen est auctoritatis. *Bern. autem serm. 1. de Altit. & Bass. cordis.* Quanto inquit pecuniæ desiderio afficitur avarus, quanto gloriæ appetitu ambitiosus exæstuat : quàm violenter denique, quemque sua trahit voluptas, quis explicet ? Videas certè eos quidquid adepti sunt parvi pendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi potuere : quoniam vilescunt eis omnia præ desiderio minoris fortè rei quam coeperint alteri invidere. Addit & *B. Laur. Justin. lib. de Obedien. c. 1.* Sibi ipsis minimè parcentes se exponunt periculis, se laboribus macerant, seque, quod est formidolosius, gehennæ faciunt filios ; ut humanis attollantur honoribus, cæteros præcellant laudibus, momentaneis fruuntur voluptatibus, atq; terrenis discescant opibus.

XIII. *In Sæculo pauci Sancti.*

Paucitatem Justorum in Sæculo ita adnotat *S. Macarius homil. 12.* Ecce Mundus universus obambulabat in terra & negotiatur, sed nihil cogitat quod DEO sit gratum, tanquam si essent diversoria & lupanaria; aut loca similia, in quibus multa inordinatè & intemperanter committi solent.

XIV. *Pauci salvantur*

Unde *S. Chrysost. E. Sæcularium* in *millibus* vix aliquos salvari asseruit, sic enim suum populum Antiochenum *homil. 40.* alloquitur. Quot esse putatis in civitate nostra qui salvi fiant? infestum quidem est quod dicturus sum, dicam tamen. Non possunt in tot millibus centum inveniri qui salventur, quin & de his dubito. Quanta enim in juvenibus, quæso, malitia? Quantus in Senibus torpor? Filii curam gerit nemo: imò zelum habet nemo, ut Senem respiciens imitetur, exemplaria deleta sunt, propterea neq; Juvenes laudabiles evadunt.

S. Aug. à Guil. Pepin. *serm. 2. in Dom. Septuag.* in hæc verba adducitur. Arbitror tres mundi partes fore damnandas, eò quòd in omnes regnet infidelitas, de quarta autem quid dicam? nisi quod 1. *Joan. 5.* scribitur. Totus mundus in maligno positus est. S. Antonius de Padua *Dom. 3. Adv.* in illud *Isaia 19.* *Moerebunt Piscatores & lugebunt omnes in flumen mittentes hamum & expandentes rete super faciem aquarum emarcescent : confundentur omnes qui operantur linum pectentes & texentes subtilia.* Ita concionatur. Piscatores, sunt hujus Mundi amatores, mittentes hamum, mercatores falsi. Expandentes rete, sunt maledicti usurarii, operantur linum Legistæ, Decretistæ, & Advocati. Hi omnes in fine vitæ suæ, cùm jam non poterunt villicare lugebunt, quia divitiis quas tam sollicitè acquisierunt, tam ardentè amaverunt, ita miserrimè denudantur : marcescent. Quia eorum animæ à corpore egressæ dæmonibus tradentur æternaliter puniendæ.

Ingemiscit *salvianus* & Ecclesiam in hunc modum liberè affatur. Nescio quomodo repugnante contra te ipsam tuâ felicitate, quantum tibi au-
 ctum est populorum, tantum penè vitio-
 rum. Quantum tibi copiæ accessit, tan-
 tum disciplinæ recessit, & prosperitas ve-
 nit quæstum cum magno fœnore detri-
 mentorum. Multiplicatis enim fidei
 populis fides imminuta est, & crescenti-
 bus Filiis suis Mater ægrotat. Diffudisti
 quidem Ecclesia per omnem mundum
 religiosi nominis membra, religionis vim
 nō habentia, ac sic cœpisti turbis esse opu-
 lens, fide pauper: quantò ditior multitu-
 dine tantò egentior devotione: latior
 corpore, angustior mente, novoq; poenè
 & inaudito genere, in te major es & mi-
 nor, crescens simul & decrescens.

*XV. Et pueri subjacent his pe-
 riculis.*

Quid de Pueris sentiendum docet *S.
 Greg. lib. 4. Dialog. cap. 18.* Etsi omnes ba-
 ptifatos Infantes, atq; in eadem Infantia
 mo-

morientes regnum cœleste ingredi credendum est: omnes tamen parvulos, qui scilicet jam loqui possunt, regna cœlestia ingredi, credendum non est: quia nonnullis parvulis ejusdem regni cœlestis aditus à Parentibus clauditur, si malè nutriantur. Et in exemplum adducit quinquennem puerum, quem dæmones ad supplicia rapuerunt.

XVI. Quia qui sunt in Conjugio sunt miseri.

Describit hoc Jugum quatenus premit mulierem S. Chrysof. Orat. de S. Thecla in hunc modum. Suspiciones falsas sustinere, procedendi sæpè utiliter in publicum potestate privari, de alimentis inquirere, ornatam, zelotypiæ, obnoxiam fieri: despiciatui duci prius quàm pepererit, quasi quæ nondum uxor facta sit, ubi pepererit, ob pignora in crimina incurrere. Partu edita est fœmina, quòd natus non sit masculus, tetricum maritus vultum gerit. Adjectus est masculus, & formosus non est. Eleganti formâ est, tanquam de pul-

pulchro acerbior cura incessit. Depulsus est à lacte rursus anxietas educationis succedit. Cùm sanus fuerit, metus ne ægrotet. Cùm ægrotaverit, formido ne moriatur. Cùm mortuus fuerit, metus ne deinceps tanquam prole carens contemnatur. Cùm mortuus non fuerit, ut de vivente gravior sollicitudo incumbit; unde ad institutionem sumptus suppeditabuntur: unde conjugalis foederis apparatus: unde vestimentorum decor: unde famulorum distributio &c. *S. Bassilius.* Quæ mortali connubio conjuncta est, ad suam ipsius curam, altera viri adjuncta, geminam in una anima ex conjuncto sibi corpore sollicitudinem necessariò sustinet. Nec jam unius tantùm corporis laborat gratiâ, sed in una anima, & ad suum & ad viri corpus curandum jugiter intenta dividitur. Ubi verò Filios parturire atq; in lucem edere cœperit, per unumquemq; nascentem animo scinditur, & præsentibus tristibus, nascituri cura semper adjicitur. Ac, siquidem bonum virum blandumq; nacta fuerit, per-

perpetuò ne moriatur, metu, viduitatis incommoda cruciatusq; jam sustinet, di-
 ram quandam & immitem curam, &
 præfente illo & absente, propter inspe-
 ratos casus animo indefinenter excipiens.
 Sin verò contrà duro & immiti fuerit
 conjuncta, tota quidem vita illi crucia-
 tus est. Et cùm pudicitia ratione neu-
 trum queat eligere, id est nec viri mor-
 tem propter viduitatis angustias, nec vi-
 tam ob molestiam incommodumq; con-
 victus, ancipiti atq; inevitabili malo
 acerrimisq; doloribus semper atteritur.
 Inde ubi Filios edidit aut ad bonam illi
 frugem evaserunt, & majores ex illorum
 absentia dolores jugiter tolerat, quàm
 parturiens tulerat, aut malos evasisse
 considerat, & majus ex ea procreatione
 liberorum, quàm si permansisset sterilis,
 opprobrium sustinet. Quod si relicta vi-
 dua pupillos enutriet Filios, percepto ex
 viri morte mœrore, semper in lacrymis,
 in gemitu, in sollicitudine educando-
 rum degens, nullum præterito malo so-
 latium invenit. Prætereà & propinquis,
 & fa-

& famulis & filiorum curatoribus, ipsisq; postremò etiam Filiis, ubi virilitatis annos attigerint, cunctisq; omninò se vexare volentibus ad prædam miserabiliter exposita, doloris luctûsque tragœdiam, vitam suam omnium ingeret oculis. Et quid plura persequi necesse est. Dominum sibi cum dote infelix coëmens virum, ancilla pro libera efficitur, brevissimæq; voluptatis gratiâ, naturali libertate se privans, januam sibi ineffabilem dolorû perpetuiq; mœroris, per hujusmodi connubium aperit. *Hoc S. Basil. lib. de Virginit.* Sed de Iugo Mariti plurima disputat *Petrus Blesensis epist. 19.* ex quo ista. Non est sine plurima incommoditate copula conjugalis, vixq; posse obtineri creditur pax animi cum uxore. Perpetua sollicitudo, contextus querelarum, dotis exprobratio, affinium importunitas. Multa item sunt quæ usibus matronarum necessaria, pretiosa vestes, aurum, gemmæ sumptus, ancillæ, supellex varia, lecticæ & esseda deaurata. Deinde per noctes totas garrulæ conquestiones. Illa
orna-

ornatior procedit in publicum : hæc honoratur ab omnibus, ego in contemptu foeminarum misella despicior. Cur aspicebas vicinam ? quid cum ancilla loquebaris ? De foro veniens quid attulisti ? Non amicum habere possumus, non sodalem alterius amorem suum odium suspicatur. Pauperem alere difficile est, divitem ferre, tormentum. *S. Chrysoft. hom. 32.* Mulier bona difficile invenitur protestante Salomone *Ecc. 7.* Inter mille bonum virum invenies, in omnibus autem his, mulierem non invenies. Quid autem est aliud Mulier, nisi amicitiae inimica ? Ineffugibilis poena ? Malum necessarium ? Naturalis tentatio ? desiderabilis calamitas ? domesticum periculum ? delectabile detrimentum ? mali natura boni colore depicta ? dimittere illam poena est : tenere verò tormentum. Quid, quòd mulieri ita indissociabiliter conjungitur, sive bonæ, sive malæ, ut non nisi funere alterius dissolvi possit connexio ? Adde sterilitatem alterutrius, præsertim cum bona sunt, nec sit qui succe-

succedat hæres. Si verò proles multa, nec suppetat educatio, quale tormentum! Quid si probrosa proles & Parentibus acerba, cum aliquo familiæ dedecore, quotidiani hîc Parentibus cruciatus. Si & illud contingat ut alteruter conjugum violet fidem maritalem, quàm id sit sexcentis motibus intolerabilius: imò si etiam suspicio sola adulterii mentem occupat, acerba illi omnis vita & minimè vitalis redditur, indomita enim zelotypiæ flamma morbum intolerabilem in animum inducit, cui non aliter mederi quàm morte adulteri stupratoris possunt.

XVII. Divites in assiduis angustiis.

Quod ita Petrus Blesensis epist. 91. describit. In habitatione terrena nihil est nisi labor & dolor, & quædam imago miseriæ infernalis. In vita & operibus tuis tota ferè facies inferni depingitur. Nec enim deest tibi unda Tantali, Titii jecur, Ixionis rota, urna Danaïdum, saxum

xum Syssiphi, dum inter divitias esuris, dum sollicitudinibus anxiaris, dum cupiditate torqueris, dum ad illicita raperis, dum in saccum pertusum congregas, dum congregando divitias labore continuo & supervacuo te affligis. In idem recidit quod habet *S. Greg. lib. 15. moral. cap. 11.* Mens avari quæ prius ex abundantia requiem quæsierat, post ad custodiam gravius laborabat. Prius namq; dolorem habuit in ipsa suæ concupiscentiæ fatigatione, qualiter concupita raperet, quomodo alia blandimentis, alia terroribus auferret. At postquam acquisitis rebus pervenit ad desiderium, alius hunc dolor fatigat, ut cum sollicito timore custodiat, quod cum gravi labore meminit acquisitum. Hinc indè insidiatores metuit, atq; se hoc perpeti, quod ipse fecit aliis, pertimescit, formidat potentiorum alterum ne hunc sustineat violentum: pauperem verò cum concupiscit, suspicatur furem. Ipsa quoq; quæ congesta sunt, curat magnoperè, ne ex naturæ propriæ defectu per negligentiam con-

consumantur. In his itaq; omnibus quia timor ipse pœna est, tanta infelix patitur quanta pati timet. Post hoc quoque ad gehennam ducitur & æternis cruciatibus mancipatur. *Et addit.* Immolat avarus hominum corpora quos expilavit, quos in fame reliquit per rapinas; immolat animas, quia hanc rapinam, maledicta, convitia, indignationes, consecuta. Atq; ita tot animarum est reus. At verò quàm suo malo irrevocabiliter inhæreat, spemque reditûs ad bonum excludat, dicit *S. Aug. serm. 50. de S.S.* Avarus dicit in corde suo. Quis nos separabit à cupiditate auri? Tribulatio, an fames, an angustia, an persecutio? &c. Tribulantur enim avari, angustias patiuntur, famem, nuditatem, frigora: in tempestatibus, in procellis: dum spoliantur & occiduntur propter aurum, dum pericula maris sustinent.

CAPUT II.

GRAVE JUGUM SUPER
ECCLESIASTICOS.

EAdem ferè habent pericula Ecclesiastici Viri, qui degunt extra claustra, quæ Sæculares : neq; habent remedia concupiscentiæ, uti laici in Matrimonio, quod S. Cypr. de singul. Cleric. his deploravit. O quanti & quales Episcopi & Clerici, simul & laici post Confessionum, id est post martyria, victoriarumq; calcata certamina, & signa, (id est miracula) vel mirabilia usquequaq; monstrata, noscuntur cum his omnibus naufragasse, cum volunt in navi fragili navigare. Quia juxta Asceticos Religiosi cœlum petunt per pontem, Clerici Sæculares navi, Laici natatu. Sed detur, quòd etiam superent pericula à carne tamen non levia illis alia imminet.

I. *Quia reditus habent onerosos.*

Testatur id S. Bern. serm. 23. in Cantic. Timeant Clerici, timeant Ministri Ecclesiæ,

clesiæ, qui in terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debebant, minimè contenti sint, superflua quibus egeni alerentur, impiè sacrilegèq; sibi retineant: atq; in usus suæ superbix atque luxuriæ victum pauperum consumere minimè vereantur, duplici profectò iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris, in suis vanitatibus & turpitudinibus, abutantur. Simillima ante S. Bernardum dixit S. Gregorius Magnus. Ex his credo duobus capitibus positis horribilem format Sententiam vbi de Curatis & in dignitate constitutis loquitur. S. Chrysoft. hom. 3. in acta. Non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multò magis qui pereant, non tam proprijs peccatis, quàm alienis quæ non curaverunt.

Quid ita? audi Bernardum serm. ad clericum Rem. Quod sine miserabili gemitu dicendum non est, Christi opprobria, sputa, flagella, clavos & lanceam, hæc omnia in fornace avaritiæ conflant & pretium universitatis suis mar supiis includere festinant.

II. *Ad Magnam Sanctitatem obligantur.*

Quantæ verò sanctitatis rei sint, docet *idem lib. 3. de Sacerd.* Necesse est sic Sacerdotem esse purum, ut si in cœlis ipsis collocatus inter cœlestes illas Virtutes medius staret: imò tenentur quodammodò B. Virginis, atq; ipsius Christi Domini sanctitatem æmulari: cùm & ipsi Christum quodammodò pariant, & in persona Christi operentur. Inde *S. Greg. Nazian. orat. 1. n. 125.* dixit. Sacerdos est Deus, & alios efficit Deos. Quocirca monuit *B. Laur. Iustin. Serm. de Corp. Christi.* Accedat Sacerdos ad altaris tribunal ut Christus, assistat ut Angelus, ministret ut Sanctus, populorum offerat vota ut Pontifex, interpellat pro pace ut Mediator, pro se autem exoret ut homo. *S. Isid. Pelus. lib. 2. epist. 206.* Tantum interesse debet inter Sacerdotem & quemlibet probum virum quantum inter cœlum & terram discriminis est. Ad hanc verò sanctitatē vix majora habent adjumenta quàm laici.

Certè

Certè eadem pericula, ex conversatione, ex administratione œconomix, ex vanitate, & ambitu & alijs, de quibus *S. Paulinus epist. de gazophylac.* Ubique præ-
tenti laquei, ubique stricti sunt laquei: in-
ter infidias & pugnas vita transigitur, &
per ignes doloso cineri suppositos ambu-
lamus. Ecce quàm facilis lapsus! sed &
quàm gravis?

Habet etiam Sacerdos ex eo specialem
obligationem ut sanctè vivat quia sicut
Aaron *Num. 16.* debet se pro populo op-
ponere iræ Dei, quomodo verò opponet
si ipse illam provocaverit? Audiant *S.*
Gregor. lib. 4. epist. 32. in dist. 13. ad Mauri-
vium imp. Quæ virtus humana, quod car-
nei robur brachii contra vestri Christia-
nissimi culmen imperii, irreligiosas præ-
sumeret manus erigere, si studeret con-
cors Sacerdotum mens Redemptorem
suum linguâ pro vobis, atq; ut oportebat
meritis exorare? Aut quis ferocissimæ
gentis gladius in necem Fidelium tantâ
crudelitate grassaretur, nisi vita nostra
qui Sacerdotes nominamur & non sumus,

à pravissimis gravaretur operibus? Et post pauca exclamat. Culpa nostra hostium gladios exacuit, quæ Reipub. vires gravat. Sacerdoti ait *Chrysof. de Sacerdot. lib. 6. cap. 3.* concreditus est mundus, ut ille bella oratione extinguat, pacem & felicem statum comparet. Obligatur Sacerdos ad magnas virtutes quia est ordinatus ut Deo nostro magno Sacrificium offerat. Quod officium quantum sit explicat *S. Bern. serm. ad Pastor. in Synodo.* dum Sacerdotes in hunc modum alloquitur. Prætulit vos Deus Regibus & Imperatoribus, prætulit Ordinem vestrum omnibus ordinibus, imò prætulit vos Angelis & Archangelis, Thronis & Dominationibus; sicut enim non Angelos sed semen Abrahamæ apprehendit ad faciendam redemptionem: sic non Angelis sed hominibus idq; solis Sacerdotibus Dominici Corporis & sanguinis commisit dispensationem. Quod si ita est, sequitur certè illud quod ex dignitate ista infert *S. Chrysof. lib. 6. de sacerdot. Cap. 3.* Quantam à Sacerdote exigemus integritatem. quantam religionem? considera enim

enim quales manus hæc administrantes esse oporteat? qualem linguam quæ verba illa effundat? quâ deniq; re non purior, sanctioremq; conveniat esse animam, quæ tantum illum tamq; dignum Spiritum receperit? Per id tempus & Angeli Sacerdoti adstant, & Cœlestium Potestatum vniversus ordo clamores excitat, & locus altari vicinus, in illius honorem qui immolatur Angelorum Choris plenus est Sacrificium offerunt, quod eum primò in Cruce oblatum est, sol obscuratus, monumēta aperta, scissæ petrae, terra mugit, aer obtenebratus, natura tota conturbata est. Sacrificium offerunt extremæ obedientiæ, humilitatis, charitatis etiam inimicorum. An ipse ambire opes, odisse quempiam, superbire, refragari possunt? Hostia est sine macula, immaculatos requirit. *Chrysoft. hom. 3. in epist ad Eph.* Regem non auderes osculari si os tuum gravè oleret, & Regem cœlorum impudens oscularis, animâ tuâ vitiis olente. In cæterorum administratione Sacramentorum Sacerdos cabalis est

quem Sanguis Christi in alios descendit.

III. Peccata Sacerdotum graviora.

S. Isidor. Pelus. lib. 2. epist. 121. Non est idem laicum peccare quod Sacerdotem: idque ex lege perspicuè constat *Leuitic. 4.* Tantum enim ea *id est lex*, pro Sacerdote peccante Sacrificium offerri præcipit, quantum pro vniversa plebe. Quod si par esset peccatum, idem utique sacrificium minime indixisset. Majus porro peccatum efficitur non ob naturam, sed ob perpetrantis dignitatem. *Et lib. 2. Epist. 208.* Consentaneum est, ut qui honore ac dignitate superiores sunt hi quoque si peccent, gravioribus suppliciis mulcentur. S. *Salust lib. 4. de gubern.* Ex hoc ipso, Sacerdotes deteriores sumus, si meliores non sumus qui meliores esse debemus. Criminosior enim culpa est, ubi honestior status, honoratior est persona peccantis, peccati quoque maior invidia. Atrocius sub sancti nominis professione peccamus ubi sublimior

imior est prærogativa, major est culpa.

Jam si Sacerdos est quoddam vas Deo sacrum, persona sacra, videtur quodvis peccatum aliquomodo de sacrilegio participare. *S. Bernardi hic est Sensus.* Nugæ in ore Sæcularis nugæ, in ore Sacerdotis blasphemix: consecrasti os tuum Evangelio, talibus aperire illicitum, assvescere sacrilegium.

Itaq; si ipsæ nugæ sunt sacrilegia, quid tandem erunt alia graviora peccata? Videat itaq; Sacerdos an se non poterit, si peccaverit verbis *S. Ambrosij feram, ad lass.* increpare. Sacrilegium est ubi vas Christo oblatum, dedicatum Domino, dementi temeritate polluisti: memineris quid sit factum, *Dan. 5. Balthasari.* Quid de te arbitraris pariter perditæ ac perditor, qui vas rationabile consecratum Christo, sanctificatum Spiritui *S. impiè temerasti,* polluisti sacrilege? Melius fuerat omnino te natum non esse, quàm sic natum, ut te sibi géhenna proprium filium vendicaret.

IV. Obligantur ad Exemplaritatem.

Exemplares adeo debent esse Sacerdotes, ut *S. Basil. reg. 80. cap. 8.* dixerit. Simus tanquam lux in mundo, ut & ipsi puri simus ab omni vitio, & eos qui ad nos accedunt illuminemus ad agnitionem veritatis: *S. Cyr. de unit. Eccles.* quasi templum Dei conversemur, ut Deum in nobis constet habitare: *S. Greg. hom 17 in Luc.* Debemus pensare quod à Domino Sanctis dicitur Apostolis, & per Apostolos nobis: Vos estis sal terræ. Si igitur sal sumus, condire mentes fidelium debemus; ut quisquis Sacerdoti jungitur, quasi è salis tactu, æternæ vitæ sapore condiatur.

In eos qui defunt exemplo, vel pravum exhibent sic *Bern. serm in synodo ad Pastores* invehitur. Defuisti partibus tuis? pars tibi erit cum hæreticis, pars cum Ecclesiæ tyrannis, & addit. Multi sunt Catholici prædicando, sed hæretici sunt operando. Quod hæretici faciebant per prava dogmata, hoc faciunt hodie plures per mala ex-

empla, seducunt scilicet populum & inducunt in errorem, tantò graviores sunt hæreticis quantò prævalent opera verbis. *Et ingemiscit.* Nolunt soli perire qui præire fidelibus debuerunt.

In idem recidit dolor S. Greg. hom. 17 in *Evang.* Nullum ab aliis majus præjudicium quàm a Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit

*V. Periculum imminet ne indignè ad
Sacrificium accedant.*

Iam vero quia Sacramentum Eucharistiæ non solum ut Laici percipiunt, sed etiam conficiunt, duplò majus habent vinculum, ut dignè accedant: ad quod si indignè accesserint plùs quam iudicium sibi manducabunt & bibent. S. Bonavent. apud S. Antonin: tom. 1. sess. 50. a. 2. c. 5. monet. Cave ne nimis tepidus, & inordinatus atq; inconsideratè accedas: quia indignè sumis, nisi accedas reverenter, circumspèctè, & consideratè, & vide ne propter

tumorem, aut vanam gloriã, aut consuetudinem; aut alicujus mundanæ complacentiæ, aut temporalis favoris, respectu accedas; sicut multi diebus istis abutuntur ad sui perditionem. *Et in Brevilocu: p. 6.*

6.9. Qui tepidè & indevotè, & inconsideratè accedit, iudicium sibi manducat & bibit.

Quod verò officium sacrificantis attinet. *S. Chrysof: homil. 38. in Matth:* Quo non oportet esse puriorem, fruentem tali sacrificio? quo solari radio nõ splendidiorè manum, carnem hanc dividendem? os quod igni spirituali repletur? linguam, quæ tremendo nimis sanguine rubescit?

Quid putatis si aliquis, non dico obscœna, sed profana in sanctuarium veteris legis intulisset quantoperè DEUM offenderet. Atqui teste eodem *Chrysof: homil: 30. in 2. Corin.* Os istud sacrificantis ipso quoque propitiatorio augustius, atque terribilius est.

Quid si aliquis vase quod sordibus impletum fuit, & paulo antè, nec satis repurgatum, vellet sacram Hostiam excipere?

quid

quid si manus sanguine manantes Domino pacis admovere? Quis scit, an lugeat Samuel quòd unxerit Saulem? Quis scit, an non feratur sententia tanquam contra proditorem intingentem manum in paropside? uti hîc libet verbis *S. Hieronymi ad sabinianum*, licet paululum mutatis. Non times ne Christus de Hostia contra te clamet? ne puerpera Virgo te increpet? ne Mater Domini accuset?

Quid sit verò dignè ad hanc mensam accedere, innuit *S. Bern. serm. 3. in Psal. 90.* Quid est manducare ejus carnem & bibere ejus sanguinem, nisi communicare passionibus ejus, & eam conversationem imitari, quam gesit in carne? *S. Chrysoft. homil. 24. in 1. Cor.* Qui ad hoc Corpus accedit, nihil ei cum terra commune esse debere. *S. Cyrillus Alex. lib. 2. Glaphyrorum in Exod.* Oportet eum qui semel communicavit Christo, quasi incitato, ardentiq̃ue animo, ad omnem virtutem contendere, & istam quæ in mundo est, abominabilem vo-

luptatem præterfugere. *S. August. serm. 1. de temp.* Mutet ergo vitam qui vult accipere vitam, nam si non commutet vitam, ad judicium accipiet vitam.

Et hæc quidem de Laicis isti Patres sancti dixerunt: at verò de Sacerdotibus *B. Laurentius iustin. de discipl. & perfect. c. 9.* Alia Sacerdotum, alia cæterorum debet esse consideratio, & mentis dispositio: excellentior quippe gradus perfectiorem exigit præparationem. Unde *S. Bern. serm. de tripl. custodia*, dicit de se aliisque Sacerdotibus. Nobis ad immunditiam, minima quævis inobedientia (præcepti divini) sufficit: nec jam nævus est, sed gravis macula, si in actionibus nostris, vel minimorum residet negligentia mandatorum.

Et unde hoc? Explicat *idem serm. 8. in Psal. Qui habitat.* Deo dicata membra, nullâ tibi temeritate usurpes, sciens quia pietati sanctificata, non absque gravi sacrilegio in usum vanitatis,

curiositatis, voluptatis, aut ejusmodi secularis operis assumuntur.

Unde *idem* lamentatur de *Conversione ad Clericos cap. 17.* Nemo magis iram meretur quam inimicus simulans amicum: id est, *Sacra persona posita in peccatis.* Væ Ministris infidelibus qui nondum reconciliati, reconciliationis alienæ negotia, quasi homines qui justitiam fecerint, apprehendunt. Væ filiis iræ, qui se filios gerere profitentur. Væ filiis iræ, qui pacificatorum sibi usurpant gradus, & nomen non verentur. Væ filiis iræ, qui fideles se se Mediatores pacis, ut peccata populi comedant, (*id est Beneficia à Benefactoribus pro peccatis erecta,*) mentiuntur. Væ qui ambulantes in carne, Deo placere non possunt; & placere velle præsumunt.

Et *cap. 29.* Curritur passim ad sacros Ordines, & reverenda quoque ipsis Angelicis Spiritibus mysteria homines apprehendunt, sine reverentia, sine consideratione. Neque enim signum regni

regni occupare cœlestis, aut illius timent imperii gestare coronam, in quibus avaritia regnat, imperat ambitio, dominatur superbia, sedet iniquitas, luxuria etiam principatur. Ingrediuntur cum macula tabernaculum Dei viventis, inhabitant cum macula templum sanctum DEI polluentes, iudicium multiplex accepturi. Tales non modò non placant Deum, sed etiam irritant, dum videntur in cordibus suis, dicere: *Non requirer.* Irritant planè & infensum reddunt sibi, vereor ne & his, quibus illum propitium reddere debuerant. Esset sine dubio meliùs, salvari in humili gradu fidelis populi, quàm in Cleri sublimitate, & deterius vivere, & districtiùs judicari.

6. *Strictiùs judicabuntur.*

Districtiùs certè judicari: nam difficiliùs videntur misericordiam consequi. Idem sanctus Pater ad illud Isaiaë 26. *Misereamur impio &c. sermone 23. in Cantic.* Non misereamur, *in terra*, ait Propheta,

Sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini, terra Sanctorum sunt Ecclesiastica beneficia.

In declamatione verò idem ait. Clericus qui partem habet in terra, non habebit in cœlo partem. Clericus si aliquid habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus v. g. Si aurum, si possessiones, si variam supellectilem, cum istis pars ejus fieri non dignatur Dominus. *Et tandem.* Cùm cœperint resurgere homines, unusquisque in ordine suo, ubi putas ista generatio Clericorum locabitur? si ad milites fortè diverterint, exsufflabunt eos, qui minimè secum labores aut pericula tolerârunt. Sic agricolæ. Sic negotiatores; & singuli quique ordines hominum, à suis eos similiter arcebunt finibus, utpotè qui in labore hominum non fuerint: quid igitur restat nisi ut quos omnis ordo repellit & accusat; eum fortiantur locum ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

7. *Quia etiam alienorum peccatorum rei.*

Rationem duri iudicii ex eodem S. Patre *ibid.* desumimus: ubi sic alloquitur Sacerdotem. Peccata populi comedis, ac si tua tibi non sufficere viderentur. Sollicitus esto tanquam rationem redditurus pro eis, gemitus fundere, dignos agere poenitentiae fructus, alioquin tibi ea noveris imputanda quae modò inter delicias comedis & parvipendis & dissimulas tanquam nihil attinentia tibi! O iudiciorum DEI abysus multa! Ô terribilis DEUS in consiliis super filios hominum! Venient, venient ante tribunal Christi, audietur populorum querela gravis, accusatio dura, quorum vixere stipendiis, nec diluere peccata, quibus facti sunt Duces caeci, fraudulentii mediatores. Quid tibi insipiens? &c. Similia dixit sanctus Gregor. 17. in Evangel.

8. *Non est qui pro eis oret.*

Sed non minùs est grave quod idem
S. Greg.

S. Greg. l. 2. in 6. 1. Reg. c. 3. scripsit. Cùm sacerdos in culpam labitur, superior persona non est cujus precibus expietur. *Si sal evanuerit in quo salietur? Quis orabit pro eo? Quo profectò culpe magnitudo monstratur: quia plerique eorum (adverte quid dicat) à Domino in impœnitentis cordis caliginem projiciuntur, & nullâ hominis adhortatione resipiscunt: quare aptè subjungitur de Filiis Heli: Non audierunt vocem Patris sui, quia voluit eos Dominus occidere.*

In idem tendunt quæ alicubi dixit Hieronymus. Si peccaverit populus orabit pro eo Monachus; si autem Monachus lapsus fuerit, orabit pro eo sacerdos: quod si & Sacerdos peccaverit, quis orabit pro eo?

9. *Quia Sacerdotes malæ vitæ sunt
Specialiter maledicti à Deo.*

Rem hanc ipsius DEI verbis dabo quæ ex lib. 1. Revel. S. Brigit. cap. 47. desumo ubi loquitur de sacerdotibus
pecca-

peccatoribus. Ecce tales sacerdotes non sunt mei sacerdotes, sed viri proditores. Ipsi enim & me vendunt quasi Judas & produnt. Ego conspicio Paganos & Iudæos, sed nullos video iis deteriores, quia ipsi sacerdotes sunt in eodem peccato quo cecidit lucifer. Nunc etiam dico tibi iudicium eorum & cui sunt similes. Horum iudicium est maledictio: Sicut maledixit David eis, qui non obedierunt. Sic ego qui melior sum quam David, maledico eis. Maledictum sit ergo omne quod de terra utilitatem suam receperint. Maledictus sit cibus & potus eorum, qui intrat in os eorum qui pavit corpus in cibum vermium & animam ad infernum. Maledictum sit corpus eorum, quod resurget in infernum sine fine arsurum. Maledicti sint anni eorum quibus vixerunt inutiliter. Maledicta sit hora quæ incipit eis in inferno & nunquam finietur. Maledicti sint oculi eorum quibus vident lumē cœli, maledictæ sint aures eorum quibus audiebant verba
mea

mea & non curabant. Maledictus sit gustus eorum, quo gustaverunt dona mea. Maledictus sit tactus eorum, quo tractaverunt me. Maledictus sit odoratus eorum, quo odoraverunt delectabilia, & me neglexerunt delectabiliorem super omnia.

Sed quæritur, quomodo maledicuntur? utique. Maledictus erit visus eorum, quia non videbunt visionem Dei in me, sed tenebras & pœnas inferni. Maledictæ sunt aures eorum, quia non audient verba mea, sed clamorem & horrorem. Maledictus est gustus eorum, quia non gustabunt de bonis meis æternum gaudium, sed amaritudinem æternam. Maledictus est tactus eorum, quia non tractabunt me, sed ignem perpetuum. Maledictus est odoratus eorum, quia non odorabunt odorem illum suavissimum in regno meo excedentem omnia aromata, sed foetorem in inferno habebunt amariorum felle, & pejorem sulfure. Maledicti sunt à cœlo & terra, & ab omnibus crea-

creaturis insensatis, quia ipsi obediunt Deo, & laudant, & isti spreverunt. Propterea juro in veritate mea, quia sum veritas, quòd si sic moriuntur & in tali dispositione quâ nunc constituti sunt, nunquam charitas mea, nec virtus concludet eos in se, sed sine fine damnabuntur.

Et capite sequenti postquam Sacerdotes malos comparavit Sacerdotibus Beelzebub subjungit. Sed quid dictum est Moyfi? Interfice eos. Sic nunc venient verba mea quæ occident eos, alios ad corpus & animam per æternam damnationem, alios ad vitam ut convertantur & vivant, alios ad celerrimam mortem, quia ipsi sacerdotes sunt mihi omninò odiosi. *Et post pauca.*

Ideo juro in Deitate mea & humanitate Angelis omnibus audientibus, quòd frangam ostium quod clauserunt super voluntatem meam, & ipsa complebitur, & eorum voluntas annihilabitur, & claudetur sine fine in pœna. Propterea sicut antiquitùs dictum est:

Incipiam iudicium meum in clero, & ab altari meo.

Sed redeamus ad maledictiones mali sacerdotis etiam in hac vita, ita enim *lib. 6. Revel. cap. 9.* Christus D. loquitur. Cùm accedit ille Presbyter ad altare meum, adstant ad latera ejus dæmones cujus & animam inhabitant quia ipsa est mortua à me. Cùm imponit sibi superhumerales, dæmones obumbrant animam ejus, ut non cogitet & non intelligat, quàm terribile est accedere ad altare meum, & quàm mundus esse deberet qui mihi mundissimo adstare debet. Cùm inducit se albâ, duritiâ cordis & indevotione inducitur, quia cogitat peccatum suum non esse grave, supplicium æternum futurum non magnum. Cùm sibi imponit stolam, Diabolus grave jugum imponit collo ejus, ita quod delectat eum peccati dulcedo, & sic onerat animam ejus quòd non finit eum ingemiscere, vel considerare peccatum suum. Cùm imponit sibi manipulum, omnia opera ad Deum fi-
unt

unt sibi gravia & onerosa, & erubescibilia, terrena autem levia. Cùm autem cingit se cingulo, tunc ligatur voluntas ejus cum diabolo, ita quòd velit & proponit morari in peccato, & tunc dissolvitur charitas mea cum eo, quia voluntas ejus est ad omne illud quod diabolus ei inspirat in mentem nisi refrænaretur occulto judicio meo. Cùm induit se casulam tunc perfidiâ indiciteum diabolus. Quando autem legit Confiteor, dæmones respondent. Mentitus es, nos sumus testes quòd confessio ejus similis est Judæ, quia dicit aliud ore, aliud habet in corde. Cùm accedit ad altare, tunc Ego avertò faciem meam ab eo. De quocunque autem legit Missam, sive de Matre mea, sive de Sanctis, sic mihi carum est, ac si meretrix menstruum suum in vase positum offerret alicui Nobili ad bibendum. Aut si aliquis diceret inimico suo, cave tibi, ego quero damnum tuum. Quando verò consecrat corpus meum & dicit: Hoc est corpus meum, tunc fugi-

unt dæmones ab eo, & corpus ejus remanet quasi truncus, quia anima ejus mortua est ante oculos meos. Cum autem corpus meum applicat ad os suum ex præsumptione illa, omnis turba dæmonum revertitur ad eum, quia charitatem nullam ad me habet, ipse ster- cus mundi habet in ore, in corde au- tem sunt vermes scaturientes. Pascet illum Aquila illa abominabilis, cujus consuetudo est pullis suis post satieta- tem aliquo tempore subtrahere necessa- ria, ita quòd macies ex fame proveni- ens omni tempore apparet in eis: Sic diabolus delectatione suâ ad tempus pascet eam ut postea famem gaudii sen- tiat, & durabit sine fine in eo. Verum tamen cum virit, misericordia mea aperta est ei, si convertatur.

Neque illa Dei feveritas nimia est. Quia ut ipse dicit *lib. 4. cap. 134.* Sacer- dotes præ omnibus Angelis & homini- bus elegi, & super omnes honoravi: ipsi autem præ omnibus Judæis & Gen- tilibus, & præ omnibus dæmonibus me magis provocant.

GRAVE JUGUM SUPER PRÆLATOS IN ECCLESIA.

I. *Quia difficulter saluantur.*

Terribile est effatum Prælati in Ecclesia s. *Chrysoft. b. 34. in epist. ad Hebr.* Miror si potest salvari aliquis Rectorum Ecclesiæ.

Idipsum repetit simulque dicto causam adjicit *hom. 3. in Acta.*, idque cum quanta affirmatione! Non temerè dico, sed ut affectus sum ac sentio. Non arbitror inter sacerdotes multos esse qui salvi fiant; sed multò plures qui pereant. Quod alii peccant, sacerdoti imputatur, & *infert in Luc. 2.* Quis est qui desiderat Prælationem, nisi qui non timet iudicium Dei!

Hinc tantoperè Sancti viri istas dignitates & fugiebant & censebant fugiendas. Scribitur in *Schola SS. Patrum fol. 174.* Fuit sermo factus coram B. Iordane Ordini Prædic. de quodam Patre viro

viro probo, ac virtutibus prædito, quòd Antistes jure optimo fieri debeat: at vir Dei respondit. Mallem eum retro mortuum sociare, quàm in cathedra videre Antistitem sedentem.

Et quid ita? plura illis commissa, de pluribus reddenda: tot animas habent, quot oves. *S. Gregor. 1. p. past. c. 5.* Ex tantis procul dubiò rei sunt, quantis, venientes in publicum prodesse potuerunt; nec profuerunt.

II. Magnâ solitudine subditos curare debent.

Quantum verò amorem & solitudinem debeant subditis, patet ex mandato Dei ad Moysen Num. II. *Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet Nutrix infantulum, & defer in terram.* Quid si fuerint discoli? porta. Quid si afferint contumelias? porta. Quomodo? *Sicut nutrix infantulum:* ita ut non ille se, tibi, sed tu illi debeas te aptare juxta 1. Thessal. 2. *Facti sumus, parvuli in*
C
medio

medio vestrum, tanquam si nutrix foveat filios suos, non alienos.

3. *Quia hæc cura eget magnâ patientiâ.*

Hanc curam explicat & in S. Moysè ostendit S. Ambr. lib. 2. de offic. cap. 7. Quantas Moyses à populo Dei illatas absorbebat contumelias! & cum Dominus in insolentes vindicare vellet, se tamen pro populo offerebat frequenter, ut indignationi divinæ plebem subduceret. Quam miti sermone post injurias appellabat populum, solabatur in laboribus, deliniebat oraculis, fovebat operibus, & quamvis cum Deo constanter loqueretur, homines tamen humili & grata appellatione affari solebat. Discite (alloquitur Prælatos S. Bernar. sermone 23. in Cant.) subditorum Matres vos esse debere non Dominos. Sed ad Moysen redeamus, de illo S. Hieronym. epist. ad Theophilum adv. error. lapidabitur à populo, & pro lapidantibus orabat. Causam, qua-

re

re Prælati debeant tam duram sollicitudinem subditis, reddit S. Chrysoſt: in epist: ac Galat. Non enim propterea te Deus illis præfecit, ut majus acquiras obsequium ac famulatum, sed ut neglectis rebus tuis, quidquid illorum est, ritè dispensetur ac ædificetur.

4. Magnâ charitatē.

B. Laurent. Justin. de instit. & regim. Prælat. cap. 4. Prudentis Patrisfamilias, (ita eo loci vocat Prælatum) hoc semper est proprium: uniuscujusque subditi curam gerere, singulorumque necessitatibus providere, nullum spernere, nulli commoda opportuna subtrahere, quin potius omnes corporali pabulo alere, universos salutari doctrinâ imbueri, cunctosque juxta singulorum necessitatem ac qualitatem, ut Filios, charitatis brachiis adstrictos tenere.

Ex quibus idem deducit potissimum Prælatos malos afflicturam illam horribilem sententiam. *Ite maledicti in ignem æternum, esurivi enim & non dedistis mihi, &c.*

V. Magnâ sanctitate.

Idem B. Laurent: *ibid. cap. 16.* Quamobrem Pastores animarum tanquam cæteris perfectiores, ne dum impudici amoris opera, verum etiam inordinatæ affectionis motus de cordis sui debent resecare habitaculo, ut impollutum sit & sanctum, dignumque ad suscipiendum Dei verbum, quoties in istud eidem reclinare libuerit.

S. Gregor. *lib. 1. epist. 24.* Omni curâ vigilandum est, ut Rector Ecclesiæ cognitione sit mundus, operatione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbo, singulis compassione proximus, præ cunctis contemplatione suspensus, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per zelum erectus &c.

VI. Magnâ Scientiâ.

Sed & scientiâ Prælati opus. Ita idem Greg. *in Pastor p. 1.* hos duos textus combinat. *Isaiæ 56. ipsi Pastores ignoraverunt*

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. Si
runt intelligentiam. Et 1. Cor. 14. Si autem
quis ignorat ignorabitur. Tanta verò scientia
debet esse, ut alii eam ex ore Prælati re-
quirant, ut dicitur apud Prophetam.
Debent enim quemvis verbo suo ad
bonum ducere Malach. 2. Sacerdos enim
Angelus est Domini exercituum, id est
Nuncius qui debet ejus voluntatem sci-
re à quo mittitur & illam denunciare,
ille enim dicitur Isai 58. Clama ne cesses,
quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia
populo meo peccata eorum. Inde Sacerdos
ingrediens Sanctuarium in lege veteri
ambiebatur tintinabulis, hoc est ut
S. Greg. lib. 1. regestr. epist. 24. exponit.
Ut voces prædicationis habeat Sacerdos
namque ingrediens vel egrediens mo-
ritur, si de eo sonitus non audiatur hoc
verò non potest esse absque magna sui
mortificatione. 1. Cor. 9. Castigo corpus
meum & in servitutem redigo, ne fortè
dum aliis prædicaverim, ipse reprobus effi-
ciar. Et tamen jam fuit in tertio cœlo,
& ut Tyrinus docet, jam viginti & tres
annos laborum explevit, in senioque
C 3 pro-

profecit. Ad quod *S. Aug. serm. de verbis Apostoli.* Quid faciat Agnus quando Aries tremat?

Oportet enim in hoc munere ita ad omnia paratum esse sicut fecit *S. Chrysostomus epist. 12. ad Cyriac.* Si Imperatrix ferrâ me dissecare vult, dissecet, *Isaiam* pro exemplo habeo. Si me in mare præcipitem dare vult; *Jonam* in memoriam redigo. Si in fornacem conijcere, tres habeo pueros eodem supplicio affectos. Si feris objicere, *Danielem* mihi propono. Si lapidibus me vult obruere, *Stephanum* habeo *Protomartyrem*. Si caput meum accipere, accipiat, *Joannem* habeo.

Sed exclamat *Gregor. hom. 17. in Evang.* Ecce mundus Sacerdotibus plenus est, sed tamen rarus invenitur operator, quia officium quidem Sacerdotale suscipimus, sed opus officii non implemus. *Et rursus.* Ecce in Majestate terribili inter Angelorum atque Archangelorum choros Judex videbitur. In illo tanto examine electorum omnium ac
repro-

SUPER PRÆL: IN ECCLESIA. 53
reprobatorum multitudo deducetur, &
unusquisque quid sit operatus ostende-
tur. Ibi Petrus cum Judæa conversa
quam post se traxit apparebit: ibi Pau-
lus conversum ut ita dixerim mundum
ducens, Ibi Andreas post se Achai-
am, ibi Johannes Asiam, Thomas Indi-
am, in conspectum sui Judicis conver-
sam ducet, Ibi omnes Dominici gre-
gis Arietes cum animarum lucris appa-
rebunt, Cùm igitur tot Pastores cum
gregibus suis ante æterni Pastoris occu-
los venerint, nos miseri quid dicturi
sumus!

VII. Magnâ lenitate.

Audiamus *s. Chrysostrorum de lenitate*
hom. 3. ad pop. Vis Fratrem corrigere?
lacrymare, ora Deum ex corde, appre-
hensum admone, consule, exhortare,
demonstra charitatem erga peccatorem,
persuade ipsi quòd consulens & curans,
non pervulgare volens, peccati ipsum
commonefacis: comprehende pedes,
osculari, ne erubescas, si modò verè

mederi velis. Hæc & Medici faciunt, sæpius difficiles ægrotos habentes, osculantes, rogantes, persuadent salutarem sumere medicinam.

VIII. Magno labore.

Idem *hom. 29. in Epist. ad Rom.* Perpendamus ovium Pastores illos, qui in regione Cappadocum sunt, qualia & quanta pro pecorum suorum studiis patiantur. Illi sæpè numero universum triduum nivibus obruti perseverant. Dicuntur autem & qui in Lydia, non minora mala ferre, dum integros menses difficilem illam solitudinem, pessimarumque bestiarum plenam, vagando circumeunt. Si tantum erga pecora diligentiae impendunt pastores illi, quam quæso excusationem habebimus, quibus rationales animæ concreditæ sunt? &c. An ignoras gregis hujus dignitatem? an illius gratiâ Dominus tuus innumera non fecit? an non postremò & sanguinem suum fudit? tu verò requiem quæris?

De Pharifæis scriptum est Matth. 23. Quod circuirent mare & aridam ut unum facerent profelytum. Ita illi laborabant. Scriptum est rursus. Nisi justitia vestra abundaverit plus quàm Scribarum & Pharifæorum, non intrabitis in regnum coelorum. Exclamat Greg. lib. 2. regest. indict. 10. epist. 39. Quid nos ò Pastores agimus, qui & mercedem consequimur, non ut olim Pharifæi, qui cum suo profelyto in gehennam abibant, & tamen operarii nequaquam sumus.

IX. Magnâ exemplaritate.

S. Bern. serm. de tribus Ordin. Eccles. Qui docet & non facit, talis occasio plurima damnatio Prælati, plurima perditio subditorum est. Unde *idem in Cant. ser. 10.* Qui animas susceperunt regere, quod sine miserabili gemitu dicendum non est: Christi opprobria, sputa, flagella, clavos, lanceam, crucem, & mortem: hæc omnia in fornace avaritiæ conflant, & profligant in acquisitionem turpis questûs: & pretium uni-

versitatis, suis marsupiiis includere festinant. Hôc sanè à Iuda Iscariotis differentes, quod ille horum omne emolumentum denariorum numero compensavit, isti voraciori ingluvie lucrorum infinitas exigunt pecunias, animarum nec reputatur casus, nec salus.

Et quod est horribilius *serm. 23. in Cant.* addit. Pauci qui utiliter, pauciores qui & humiliter præsent, cernitur hic Deus justo sed occulto iudicio suo reproborum nec diluens mala, nec acceptans bona, insuper & corda indurans, ne fortè doleant, & convertantur, & resipiscant & sanet eos; & hoc non absque certa & æterna ratione, quod tantò formidolosius constat esse, quantò immobilius fixum extat in æternitate.

Hoc sanè expenso subjicit *serm. 30.* Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis, id est de subditis, non colligere nisi spinas & tribulos, id est opes, vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri. Fures sunt & latro-

latrones non custodes, neque cultores.
& serm. 77. diligunt munera nec possunt
 pariter diligere Christum.

Talibus eveniet quod scripsit s. Cy-
 prianus lib. de sing. Cleric. Non invenient
 in die iudicii ullum omnino solatium,
 qui alienigenis & Fratribus peccandi
 fomitem ministrârunt.

X *Etiam pro aliis punientur.*

Vehementer enim subditi malâ vitâ
 superiorum scandalizantur, & in hoc
 sensu fortassè dixit lib. 2, in 1. Reg. cap.
 Magnus Gregorius. Magnus nobis Præ-
 latis timor incutitur, quia Hei filio-
 rum culpâ damnatur, cujus propria
 peccata nulla referuntur: nam bonis
 subditis ad salutem sufficit benè vive-
 re: Prælatis verò propria vita non suf-
 ficit. *Idem ibid.* Scriptum est, si pecca-
 verit vir in virum, placari ei Deus potest,
 si autem in Deum peccaverit, quis ora-
 bit pro eo? Quicumque aut suam, aut
 alterius Fidelis animam ad peccandum

Pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre nititur.

XI. Ratio illis talentorum incumbit.

Sed non solum pro culpis, verum etiam pro talentis male administratis punientur. Nam *idem S. Doctor eodem loci*, Pastorum culpæ subtilius judicantur, & non solum peccata eis pœnam ultionis aggravant, verum etiam munera concessa, & singula ad tormentum veniunt, quæ malè fuisse servata comprobantur.

Unde *B. Laur: Justin. de Christi agone cap. 26*. Audiant qui inconsultè regunt, quid de ipsis divinus sermo Sap. 9. contineat. *iudicium, inquit, fiet durissimum iis qui præsent.*

XII. Debent esse à Deo vocati ad suum munus.

Iam si ad hoc munus à Deo non sunt electi, damnationi sunt obnoxii. Ex *S. Greg. eodem loci patet. Osee 8. Ipsæ regna-*

gnaverunt & non ex me, Principes extiterunt & ego ignoravi. Ex se namque & non ex electione supremæ dignitatis regnant, qui ad gloriam Ecclesiastici culminis non vocantur divinitus, sed per cupiditatem deducuntur. Quos profectò Dominus ignorat, quia eos per internæ æquitatis judicium reprobat. *Et paulo post.* Qui ad Sacerdotium indignus accesserit, vel in eo indignè vixerit, condemnatur. Certè indignè accedet qui non vocatus.

Quem ergo Deus vocavit? Respondet *idem S. Doctor.* Illum Deus ad suum ministerium Sacerdotem deligit, qui juxta cor ejus & animam facit. *1. Reg. 2. Suscitabo mihi Sacerdotem fidelem juxta cor meum & animam meam.* Sed quis est juxta cor & animam? Cordis & animæ illud præceptum est, *Ioan. 5. Diligite invicem sicut dilexi vos. Lucæ 6. Diligite inimicos. Quæ vultis faciant vobis homines, facite illis.* Hæc & ejusmodi cordis & animæ præcepta sunt. Sacerdos ergo fidelis per hoc indicium noscitur,

tur, si videlicet juxta cor & animam ejus operatur,

Sed aliquando improbus à Deo assumitur Prælati, ut qui ei succedit, dum horret vitam Antecessoris, sectetur sanctitatem. Docet id prædictus *S. Pater lib. 4. in 1. Reg. cap. 8.* Fortasse idcirco reprobus Saul eligitur, ut electus ejus successor Rex David in eo cognosceret, quid cavere debuisset. Sic nimirum & de illa Angelorum Curia legimus, quia de Apostata Angelo Job. 40, dicitur. *Ipse est principium viarum Domini.* Sed qui ante omnia conditus est, per superbiam cecidit, & in ejus ruina sancti Angeli didicerunt, quâ virtute stare potuissent.

Signum etiam hoc vocatorum à Deo ponit *lib. 4. in 1. Reg. c. 5.* Qui à Domino ad regendum alios ordinantur, spiritualia charismatum dona, quibus eis prodesse possunt accipiunt: & eis, quos ordine præcedunt, meritis etiam superiores sunt.

Aliud

Aliud etiam signum divinæ vocatio-
nis ibidem ponit. Signum suæ unctio-
nis electi cognoscere possunt (quâ eos
ungit vocando Spiritus S.) quia nimi-
rum tunc à Deo ad S. Ecclesiæ culmen
perducuntur, cum per verba & exem-
pla idonei sunt ad salutem alienam, &
per quietem studiosi ad suam. Quales
certè nec sunt pueri, nec pseudo poli-
tici, nec idiotæ.

XIII. *Caveant ne aliquem scandalizent.*

S. Greg. Past. p. 3. c. 1. Scire Prælati de-
bent, quia si perversa unquam perpe-
trant, tot mortibus digni sunt, quot ad
subditos suos perditionis exempla trans-
mittunt. Undè necessè est ut tantò se
cautiùs à culpa custodiant, quantò per
prava quæ faciunt, non soli moriun-
tur. His dicitur Prov. 6. *Fili mi si
sponderis pro amico tuo, defixisti apud
extraneum manum tuam, & illaqueatus es
verbis oris tui, & captus propriis sermonibus.*
Spondere namque pro amico, est alie-
nam

nam animam in periculo suæ conversationis recipere, verbo oris sui illaqueatus, quia dum commissis sibi cogitur bona dicere, ipsum prius necesse est quæ dixerit custodire.

Sed idem lamentatur *hom 17. in Evang.* Nullum puto ab aliis quàm à Sacerdotibus majus præjudicium tolerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit, &c. Ingrediuntur tamen electi, Sacerdotum manibus expiati, cœlestem Patriam, & Sacerdotes ipsi per vitam reprobantur, ad inferni supplicia festinant.

Quid ad hæc illi gregis Pastores quos *Tertullianus* olim amarissimè risit *lib. ad ver. Iudeos c. 2.* Infantes in prælium (spirituale) erumpunt, credo ad solem victi prius, dehinc pannis armati, & butyro stipendiati, qui neque norint lanciare, neque lancinare.

Sed & *S. Bern. epist. 42.* Scholares pueri & impuberes, adolescentuli ob sanguinis dignitatem promoventur ad
Eccle-

Ecclesiasticas dignitates, & de subferula transferuntur ad principandum Presbyteris, lætiores interim quòd virgas evaserint, quàm quòd meruerint principatum.

Claudamus hoc capitulum Sententiâ Magni Doctoris *S. Aug. ad Valerium Episc. epist. 147.* Ante omnia peto, ut cogitet religiosa prudentia tua, nihil esse in hac vita, & maximè hoc tempore, facilius & lætius, & hominibus acceptabilius, Episcopi aut Presbyteri, aut Diaconi officio, si perfunctoriè atque adulatoriè res agatur: Sed nihil apud Deum, & miserius, & tristius, & damnabilius.

Concludo verbis *S. Hieron. lib. 1. in Matth. c. 5.* Sal appellantur Apostoli & Doctores, quia per illos universum hominum conditur genus. Quòd si sal evanuerit; in quo salietur? Si Doctor erraverit, à quo alio Doctore emendabitur? Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Caveant ergo Doctores & Episcopi, & videant, potentes potenter

tormenta sustinere, nihilque esse remedii, sed majorum ruinam ad tartarum ducere,

CAPUT IV.

GRAVE JUGUM SUPER
OMNES SERVOS DEI.*I. Ignorantia status nostri in supernaturalibus,*

Nescimus an actus virtutum naturales an verò supernaturales eliciamus? quodsi naturales? per illos vitam æternam non meremur. Nescimus an in gratia Dei, an vivamus in odio: ac proinde an opera nostra placeant. Nescimus perseveraturos nos in bono, & cum simus obnoxii semper peccato, omnia quæ longo acquisivimus labore in momento amittere possumus, neque in æternum reparare.

II. Persecutio virtutem sequitur,

Omnes qui piè volunt vivere in
Christo

Christo persecutionem patientur, & hoc semper. *S. Leo serm. 9. in Quadrag.* Nunquam deest tribulatio persecutionis, si nunquam desit observantia pietatis.

Iam vero quàm facilè à tribulatione vinci, ac virtutis moveri statione? Concitatur verò tribulationes internas, ac sæpè externas hostis noster, quem provocamus dum viam ingredimur virtutis, ille autem viribus, vafricie, victoriis valentissimus, & tam certò nobis imminens ut monuerit Sacra Scriptura, *Eccl. 2. Fili accedens ad servitatem Dei, stia in timore & prepara animam tuam ad tentationem.*

Et *S. Aug. in Psal. 141.* Scito quòd in medio laqueorum pertransis. Quid est in medio laqueorum? in via Christi, & hinc laquei, & hinc laquei, laquei à dextris, laquei à sinistris,

Ita sumus constituti, quomodo si circummeat nos leo quærens quem devoret: quomodo si hostis ut jugulet quem nos tamen minimè videamus. Et quidem si per tentationes & adversa non evadimus meliores, periculum est
ne

ne simus sine Deo, uti advertit S. *Aug. in Psal. 21.* In quibus habitat Deus, utique in tribulatione meliores fiunt, tanquam aurum probati.

Ulcus se se tangi non finit, caro sana manum sustinet, bonus stomachus cibos etiam duriores vertit in alimentum, malus optimos corrumpit. S. *Greg. præfat. in moral. cap. 2.* Sicut unguenta commota laticis redolent, & aromata cum incenduntur fragrantiam suam expandunt: ita viri sancti qui virtutibus redolent, in tribulatione innotescunt.

Imò si tribulatio nobis non prodest, teste S. *Greg. Nysseno à sæculo nondum exoluti sumus. Orat. 8. de beatitud.* Ubi vivus sermo & efficax penetraverit in eum, qui verè fidem suscepit, tunc damno rerum terrenarum non tristatur, sed lucro cœlestium lætatur: propterea omne genus suppliciorum, tanquam subsidium & auxilium propositi gaudii haud cunctanter excipit & admittit: ignem tanquam materiæ purificato-

re m

rem, gladium tanquam direptorem conjunctionis, quâ mens cum materialibus & carnalibus coaluit, omnes labores & dolores, quicumque excogitari possunt, tanquam medicamentum noxio voluptatis veneno adversans cupidè atque parato animo suscipit. Quia ut *S. Chrysostr. hom. 25. in Genesim.* Amor in Deum gravitatem molestiarum imminuit, neque sentire sinit dum nos invaserint.

Hinc servi Dei metuunt ne non ament Dominum quando tribulationum in se horrorem persentiscunt: dum non judicant practicè, quod pati sit bonum, & valde magnum bonum. *S. Diadochus cap. 91.* Qui voluntate quâdam insatiabili diligit Deum: tametsi infinitis contumeliis & incommodis ab alio afficiatur, tamen non irascitur ei, sed potiùs cum eo qui contumelias & damna intulit, manet copulatus. Talis verè amat Deum: at verò qui non diligit, manet in morte.

Audiamus quàm *S. Chrysostr. Orat.*

8. *in epist. ad Ephes.* placeant tribulationes. Vincitum esse propter Christum est præclarius quàm esse Apostolum, quàm esse Evangelistam, quàm habitare coelos: fortassè præclarius est quàm sedere à dextris, est magnificentius quàm sedere super duodecim sedes, quàm collocari cum Angelis, quàm unum esse ex Potestatibus quæ sunt circa cælos aut circa thronos.

Audiamus & S. *Ioannem Climacum* quàm necessarias iudicet afflictiones *gr. 4.* Is qui ad placidam animi quietem, & ad Deum currit, omni die quo maledicta non sustinet, ingens detrimentum se sustinuisse arbitretur.

III. Ob parvorum neglectum sæpè veniunt ad interitum.

Parva sæpè mala graves traxerunt secum ruinas, & veniales culpæ, letalium permissione sunt punitæ. S. *Ambr. in Psal. i.* Ut in stipulam ignis insiliens inhæret ac permanet, donec omne quod corripuit absumat, ita vel exigua scintilla

tilla peccati. S. *Isidorus Hispalensis lib. de summo bono cap. 1.* Diabolus, est serpens lubricus, cujus si capiti, id est primæ suggestioni non resistitur, totus in intima cordis, dum non sentitur illabitur. S. *Hieron. epist. 34.* Et Sancti corruunt, si fuerint negligentes. Quare? quia *maledictus qui facit opus, Dei negligenter.*

At verò ab eo Deus omnia sua tollit quem maledictio subjectum videt. Opera verò nostra bona sunt verè res Dei. Sic enim habet S. *Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. cap. 10.* Quicquid sanctum cogitaveris hoc Dei munus est, Dei inspiratio est, Dei gratia.

Præterea illud viris Deum timentibus occurre debet, quod inculcat *Nazianz. Orat. de furo.* Illud velim non ignores, rugam tibi turpiorem esse, quàm maxima vulnera iis, qui in sæculo vivunt: nec enim tam notabilem ac conspicuam in sordidis, quàm in puris unius coloris vestibus labes aliqua fæditatem habet, & cui plus datum, plus ab eo requiritur. Quò plura in servum suum

contulit Deus, eò magis offensa illi displicet. Aliquo suo modico nævo, modico vitio, grandæ scandalum sæcularibus vir facit in opinione virtutis constitutus: & quod in ore sæcularis veluti nugæ habetur, ex ore illius si processerit, velut blasphemia notatur.

Adde quod dixit *Salvianus lib. 3. de provid.* Voluit Salvator ut quàm est pura pupilla, sit Christiani vita. Parva sæpè credimus quæ non parùm infirmiores afficiunt, parva quæ non parum Deo displicent, quæ Spiritum Sanctum à nobis avertunt. *S. Bernar. serm. 3. de Ascens. Domini.* Ipsi Apostoli Spiritu S. repleti nequiverant, quia carni Dominicæ etsi Sanctæ inhærebant. Quàm parvum hoc vitium, si vitium! quàm exilis imperfectio aliquo affectu non purè supernaturali, & si honestissimo, fuisse occupatum? & tamen hæc macula Spiritum Sanctum, tam necessarium non uni alicui personæ, sed totius mundi conversioni, Christi glorificationi, inhibebatur!

S. Petrus ut docet *S. Tbo. 2. secunda q. 43*

à 2. ad 2. ex quodam pietatis affectu in Christum, volebat passionem impedire, & dixit. *Absit à te Domine, non erit hoc.* Et statim audivit. *Vade post me Satana, quia non sapias ea que Dei sunt, sed ea que hominum.* Ita idem Petrus non admittebat lavari sibi pedes & dictum est illi: *si non laveris te, non habebis partem mecum.*

Affectum autem ejusmodi inter carnalem & fœdum, & spiritualem, notat esse medium B. Laur. Justin. fascic. amor. c. 3. dicitque eum esse, qui se pariter cum dilecto Deo diligit; & non solum Deum sed & delectationem propriam, diligendo Deum diligit, & non nisi cum difficultate carentiam ejus quem diligit, patitur. Et talis fortasse non in paucis Dei servis reperitur.

IV. Et tamen parvis lapsibus sumus obnoxii.

Et verum hoc est quod S. Diadochus cap. 77. docet. Paucissimorum est, lapsus suos perfecte cognoscere. Et S. Gre-

gor. in *Pfal. Penit.* Sancti viri licet jam magnâ charitate luceant, aliquas tamen peccati nebulas, veluti quasdam noctis reliquias nolentes trahunt. S. Iſid. *Hiſpal. lib. 2. ſent. c. 18.* Quamvis in hoc ſæculo magnâ iuſtitix quiſque claritate reſplendeat, nunquam tamen ad purum peccatorum ſordibus caret.

Imò cùm detractio ſit ex ſuo genere grave ac mortiferum crimen juxta S. *Iho.* tamen juxta eundem 2. 2^{dæ} q. 73. A 2. ad 2. Paucos eſſe vel nullos, qui non ſint detractioſis dicendis obnoxii. S. *Chryſoſt. lib. 1. de compunct. cordis.* A vitio temerarii iudicii, neque ſæculi homines, neque Monachorum ullum facile invenies liberum.

V. Sæpe nec puras habent, nec veras virtutes.

S. *Bern. 72. in Cant.* In tempore & corpore iſto, nulla noſtra virtus ad purum ita defæcata erit, nulla ita ſuavis & mera, ut Sponſo Chriſto habilis ſit ad potandum. Et nimirum, ſi ipſæ quoque

que justitiæ nostræ, omnes ad lumen veritatis inspectæ, velut pannus menstruatae inveniuntur, injustitiæ deinceps quales reputabuntur? Si lumen quod in nobis est, tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ erunt? *Cassianus coll. 14. cap. 6.* Impossibile est unum eundemq; hominem simul universis fulgere virtutibus, quas si quis voluerit pariter affectare, id in eum incidere necesse est, ut dum omnes sequitur, nullam integram assequatur.

Quamquam hic locus explicari debet de prima acquisitione virtutum, quas omnes simul quærere impossibile est: tamen quantum hoc sit jugum servorum Dei, cum pauci inveniuntur, qui sint in possessione, & non potius in acquisitione! Sed illud non levius quod ostendit *S. Climacus gr. 3. coll. 4.* Quandoque dæmones, cum saturitate fuerimus distenti, compungunt nos: rursus cum jejunaverimus obdurant, ut seducti lacrymis, parenti vitiorum gulae, ac deliciis nos ipsos exponamus.

En quantum periculum, & quàm fallax! Sed & illud non minus de quo *Richard. in 6. Cant.* Dulcis in Deum affectus, quodammodo carnalis est & fallax; & humanitatis interdum potiùs quàm gratiæ, cordis quàm spiritus, sensualitatis quàm rationis, ita ut magis accedat aliquando ad minus bonum, & minus & majus.

Sed licet etiam signa in nobis appareant virtutum nondum absque metu relinquitur. *S. Bern. libro. 2. confid. 6.* Quàm multæ quas putaveras fruges, diligenter inspectæ, vepres potiùs apparebunt! imò ne vepres quidem: annosæ & veterinosæ arbores sunt, sed non fructiferæ, nisi fortè glandium, aut filiquarum quas porci manducant.

Audiamus etiam *S. Basil. reg. 17. brev.* De verbis ipsis quid sentiat bonis. Licet verbum ipsum quod dicitur, genere ipso de numero sit bonorum, tamen nisi ad ædificationem fidei dirigatur, nequaquam propterea quòd bonum sit, liber sit à periculo, qui illud locutus

fit, quippe, qui videlicet ex eo, quòd ad ædificationem illud non accommodaverit, contristare noscitur Spiritum Sanctum Dei.

*VI. Multa pericula à seipsis
patiuntur.*

Iam verò corpus quod corrumpitur aggravat animam, & sensus nostri nobis insidiantur. De gustu circa ipsam aquam monuit S. Antonius S. Paulum simplicem. Non minùs per aquæ abundantiam, phantasias animæ fieri, quàm per vinum calorem corporis increfcere. Oculos vocat S. Greg. 21. Moral. 2. Raptores ad culpam: quisquis enim per has corporis fenestras incautè exterius respicit, plerumque indelectationem peccati etiam nolens cadit, atque obligatus desiderii incipit velle, quod noluit. S. Hieron. ad Eustachium scribens, monet. Nullum adspectum esse tutum. Eccl. 3. Nequius oculo quid creatum est? De lingua idem cap. 28. Multi ceciderunt in ore gladii, sed non sic quasi qui interierunt per linguam

quam suam. Et universim S. Iacob. c. 2. *In multis offendimus omnes.* Et Eccl. 2. *Non est homo justus in terra, qui non peccet.*

Nostra mens quàm fluxa, quàm facile dilabitur cùm oramus; & de hoc malo scripsit S. *Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. c. 9.* An nescis quàm grave sit in Oratione contrahere peccatum ubi speras remedium? certè Dominus per Prophetam docuit hoc grave esse maledictum; dicens: *Et oratio ejus fiat in peccatum.* Et *Iulius Papa epist. ad Episcopos Ægypti*, de distractionibus mentis, aliisque negligentis quæ inter sacrificandum accidunt, ita scripsit. Cùm omne crimen atque peccatum oblati Deo sacrificiis deleatur: quid de cœtero pro delictorum expiatione dabitur, quando in ipsa sacrificii oblatione peccatur? Nam ut docuit *Tertull. lib. de Orat. cap. 10.* Sit de tali Spiritu emissa Oratio, qualis est Spiritus ad quem mittitur: nequit enim agnosci à Spiritu S. spiritus inquinatus, aut tristis à læto, aut impeditus à libero. Nam Adversarium
reci-

recipit nemo, nemo nisi comparem suum admittit.

Debet itaque conari qui orat, ut sit quodammodo tam purus, tam expeditus ab omni nævo, atque ipse Spiritus Dei. *S. Ephrem* etsi minus, multum tamen ab orante requirit, *serm. de virginit.* Esto totus orationis tempore velut cælestis Angelus, sicque contende ut oratio tua sit sancta & pura, immaculata & irreprehensibilis, ut cum illam sursum ascendere viderint, portæ cælestes, gaudentes ultrò confestim aperiant ei: ut ipsam cernentes Angeli & Archangeli cuncti, lætantes illi occurrant, & coram Sancto atque excelso throno, immaculati Domini, ipsam offerant: sic ergo semper Orationis horâ esto Deo conjunctus, ut Cherubim atque Sera-
phim.

Et tamen advertit *S. Hieron. adv. Lucif.* Conveniat unusquisque cor suum, & in omni vita inveniet, quàm rarum sit fidelem animam inveniri, ut nihil ob gloriæ cupiditatem, nihil ob rumusculos

hominum faciat. Neque enim statim qui jejunat, Deo jejunat: aut extendens pauperi manum, Deo foenerat: vicina sunt vitia virtutibus, difficile est Deo Judice esse contentum. *B. Lauren. Justin. comp. & compl. pers. Christ. col. 19.* Rarus profectò reperitur, qui solo testimonio contentus sit divino. *B. Damiani his subjungendus lib. 5. epist. 3.* Quid prodest, quidquid homo faciat, si hoc non placet Deo?

VII. Si non ferventer Deo servant in magno sunt discrimine.

In Apoc. dicitur. *utinam calidus aut frigidus esses, sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo.* Quæ verba *Salvianus lib. 4. de gubern.* ita exponit. Utinam aut calorem & fidem haberes bonorum Christianorum, aut certè frigus & ignorantiam Paganorum. Aut enim fides calida te Deo insinuaret, aut certè ad præsens adhuc legis ignorantia aliquatenus excusaret.

Quod

Quod etiam B. Petrus Apostolus evidenter exposuit, dicens de vitiosis & tepidis, id est de malè viventibus Christianis 2. Pet. 2. *Meliùs erat illis non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem, retrosum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato: contingit enim eis illud veri proverbium. Canis reversus ad suum vomitum; & sus lota in volutabro luti.* Quod ut evidenter de his dictum intelligamus, audi quid eisdem eodem loco dicat. *Si enim, inquit, refugientes coinquinationes mundi in cognitionem Domini nostri, & Salvatoris Iesu Christi his rursus impliciti superantur: facta sunt illis posteriora deteriora prioribus.*

Accusant tepidum Martyres, accusant Doctores, Confessores, Apostoli, imò ipse Christus. Ita enim S. Antonius Magnus epist. 3. *Nunquid Patriarchæ non passi sunt pro nobis? aut Sacerdotes docuerunt nos? nunquid Prophetæ pro nobis mortui non sunt? Aut Apostoli non sustinuerunt persecutionem pro nobis? ut scilicet exemplum darent nobis*

quod tepidi non imitantur. Nunquid filius Dei dilectus non pro nobis omnibus mortuus est?

Et de his ipsis loquens *epist.* 5. addit. Verè etenim Filioli quia nostra incommoditas & inutilitas dolorem eis omnibus præbet, utuntur lachrymis atque gemitibus pro nobis in conspectu Conditoris, & ob hoc cunctorum Deus etiam irascitur super opera nostra maligna propter gemitum Sanctorum, sicuti iterum profectus & emendatio nostrorum animorum alacritatem præbet choro Sanctorum. *Et S. Pachomius in Vitis PP. quasi ex dictis S. Antonii infert.* Nimis anima illa probabitur infelix, & omni lachrymarum fonte plangenda, quæ sæculo renuncians iterum sæcularibus negotiis implicatur, & inutilibus curis dudum exuta, rursus redit ad duræ servitutis obsequia,

Sed horribilius quod scripsit S. Hieron. *in vita S. Paulæ.* Vidit Jacob Scalam usque ad cœlum tendentem in qua Dominus desuper nitabatur, ascendenti-
bus

bus porrigens madum, & negligentes de sublimi præcipitans.

In idem ferè recidit dictum *Abbatís Motois*. Nos quidem quasi in tranquilla mari navigare videmur (*Monachi, & servi Dei*) sæculares verò quasi in periculosis locis. Sed nos quasi in die navigamus sole justitiæ illustrati, illi verò in ignorantia quasi per noctem. Sed frequenter contingit ut sæcularis (*peccator*) in tenebrosâ nocte navigans, vigilans autem & clamans propriam navim salvet; nos verò dum in tranquillo navigamus sæpiùs ex ipsa tranquillitate negligimus, & perimus.

Quid quòd *S. Bern. serm. I. de Convers. S. Pauli* tepidè viventes, neque sanctitatis exemplum præbentes, inter persecutores; Christi numerat. Vereor dilectissimi ne quis fortè in nobis sit persecutor Domini, quoniam impedire Salutem, & persequi Salvatorem. Quas ego de salute animæ meæ Fratri illi gratias agere possum, qui mihi propinat detractionis fraternæ venenum? Quid &

is qui exemplo suo ad remissiùs agendum cæteros provocat, aut singularitate turbat, aut inquietat curiositate, aut impatientiâ suâ & murmuratione molestat. En nonne & hic manifestè persequit ir Christum?

S. Greg. Pastor. parte 3. postquam adduxit i'la Apoc. 3. *Esto vigilans & confirma cœtera quæ moritura erant, non enim inuenio opera tua plena coram Deo meo,* subiungit. Quia plena ejus coram Deo opera inventa non fuerant, morituro etiam reliqua quæ gesta erant, prædicebat.

Rursus dum illud Apoc. 3. considerat. *Utinam calidus esses* ita discurren. Calidus est, qui bona studia arripit & consummat, frigidus verò, qui consummanda nec inchoat &c. *Infert.* Sicut ante teporem frigus in spe est, ita post frigus tepor in desperatione: qui enim adhuc in peccatis est conversionis, fiduciam non amittit; qui verò post conversionem tepuit, & spem quæ potuit esse de peccatore subtrahit.

Et Moral. in Iob. lib. 32. cap. 10. dicit. Trepidum, esse cibum Diaboli. Quasi ante os Behemoth mundum foenum in terra atque infimis jacet, cum & vita quasi innocens per mandatorum custodiam agitur, & tamen inter actionem quâ bona ostenditur, cor ad appetenda sublimia non elevatur.

VIII. Debent omnia perfectissime operari.

Ad perfectionem verò illamque maximam quomodo obligamur, non in sola duntaxat oratione, sed etiam in aliis actionibus, docet S. Thomas opusc. 62. Diligentiam apponere debemus, ut singula opera nostra quantum unquam melius possumus, faciamus ex omni virtute Domini Nostri JESU Christi, & cum omni desiderio triumphantis & militantis Ecclesiæ, & sub nomine Creatoris. Quasi tota salus nostra & omnis laus Dei, & universitatis utilitas ex uno opere dependeat: quasi nunquam ad id opus reversuri, neque aliud postmodum facturi.

Passiones verò nostræ seruo Dei iuxta S. Ambr. lib. de Arca & Noe cap. 25. ita debent menti, (id est rationi) ut olera rustico esse subjectæ. Postquàm verò hæc omnia feceritis, dicite servi inutilis sumus.

IX In fervore sæpe superantur in suo genere à Filiis hujus mundi.

Clamabat olim S. Bern. serm. 1. de altit. & basit. cordis. Magna confusio, magna valdè, quòd ardentius illi, (id est filii mundi) perniciofa desiderant, quàm nos, utilia; citius illi ad mortem properant, quam nos ad vitam, &c. vilescunt eis omnia pro desiderio minoris fortè rei, quam alteri cœperint invidere,

Ideò juxta mentem B. Laur. Justin. lib. de Obedient. cap. 21. Surgent in judicio cum servis Dei, & ex sua cordis ambitione, redargutione illos dignos esse ostendent, tanquam solitudine & affectione inferiores. Et paulò post. Filii mundi se faciunt gehennæ Filios, ut attollan-

tur honoribus, cæteros, præcellant laudibus, atque terrenis ditescant opibus. Servi Dei verò cæleste vocantur ad Regnum, & adire penè recusant, &c. Melius illis fuerat viam veritatis non agnovisse, ac virtutum arduum iter non initiasse, quàm post agnitum & inchoatum retrorsum ire.

S. Theodorus Studita serm. 17. in æstat.
 Scelus est operarios carnales promptius opificia tractare, nos spiritualia studia segnes & dissolutos adire: illos sudore fluentes à laboribus non abstinere, nos contentionis Monasticæ fastidio duci.

Itaque scelus est, si opifex aut mercator ob lucrum, miles ob stipendium plura sustineat, quàm ego propter cœlum. *S. Chrysoft, hom. 79. ad pop.* Si Deus nostrum in Orationibus torporem & negligentiam exquirat, & quòd in ejus conspectu positi & orantes, neque tantum ei præbeamus honorem quantum Dominis servi, quantum Ducibus milites, quantum Amicis Amici, nunquam veniam habebimus? nunquid excusa-

TIONEM

tionem assequi poterimus? non arbitror ego. Ubi videtur innuere ejusmodi torporem esse irremissibilem.

X Nec satis mala cavere, nisi bona fecerimus.

Sed licet nulla mala admiserimus, si tamen bona nulla egerimus, minime salvabimur, audi S. Basil. orat. quòd mandata præterimus. Arborem plantavit quidam in vinea sua Lucæ 13. & venit quærens fructum ejus & non invenit: & ait Vinitori, jam tres anni sunt quibus venio quærens in ea fructum nec invenio, excide illam ne terram occupet. Alibi verò clarius hoc ostendere judicium videtur: cum dicit; Discedite à me maledicti, esurivi enim &c. Hoc enim non aliquid eorum quæ prohibentur; sed eorum quæ sunt imperata, negligentiam atque omissionem infert. Multa quoque similia invenimus, quibus facile ostenditur, quòd non solum, qui male faciunt digni sunt morte, ac igne inextinguibili cruciabuntur, sed etiam

etiam qui officium deserunt, ac benefacere minimè curant, cum eis unâ damnabuntur.

Nec solùm ij sed etiam qui quod boni agunt, negligenter agunt, poenas omnino dabunt. Scriptum est enim. *Maledictus homo qui facit opus Dei negligenter.* Atqui bonum ex integra causa? itaque solùm illud est bonum in quo nullus est defectus, quàm verò paucula ejusmodi in nobis! ideò humiliemur sub potenti manu Dei, & salutem nostram in timore & tremore operemur, satagentes certam facere vocationem nostram per bona opera. Altus nobis præfixus est scopus. *Estote perfecti sicut & Pater vester qui est in coelis.*

XI. Debent practicè cognoscere Deum.

Hæc est vita nostra, ait Evangelium, cognoscere Patrem Deum, & quem misit Filium. Quid verò sit cognoscere, docet *Clemens Alex. lib. 3. pædag. cap. 1.* Qui Deum cognoscet, ei assimilabitur, & quàm

quàm paucissimis fieri poterit indigens fier, solus autem Deus re nullâ indiget.

*XII. Magnam debent quærere
humilitatem.*

S. *Diadochus* dixit & verè, c. 95. Res est difficilis ad comparandum, humilitas. At verò S. *Cypr.* de *Christi Nativ.* Fundamentum sanctitatis semper fuit humilitas. S. *Chrysost.* in *acta hom.* 30. Mater, radix, altrix, & fulcimentum, & vinculum bonorum humilitas.

Sed quàm sit difficilis, cognoscitur ex suis effectibus, quos enumerat *Beatus Laur.* *Iustin.* de *compunct.* Stat subjectus humilis, prostratus omnibus, Deo devotus, benevolus fratribus, non contradicit, non murmurat, non irascitur non reddit malum pro malo, neque maledictum pro maledicto, accusatus tacet, iniuriis lacesitus orat, tentationibus probatus sustinet, laboribus gravatus ministeria perficit.

XIII. Vitia excisa repulluant.

Sed licet vitia exciderimus magno labore, & virtutes inseruerimus, facillimè & vitia redeunt, & virtutes intereunt. In quo infeliciores sumus latomis, qui licet grandi labore lapidem quadrent, nunquam tamen ille ad priorem figuram redit S. Bern. *serm. 58. in Cant.* Credite mihi & vitia putata repullulant, & effugata redeunt, & reaccenduntur extincta, & sopita denuò excitantur.

Et hoc quidem licet aliquis omnia penitùs vitia sustulerit: nam si partem reliquerit etiam minimam, ait S. *Chrysoft. hom. 19. ad pop.* Ne mihi dicas majorem partem expedivi, sed nisi totum emandasti, nondum te quidquam fecisse puta. Hoc enim exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpiùs namque domos ædificantes homines, & tectum imponentes, unius tegulæ excussæ curam non gerentes, totam domum perdiderunt.

XIV. *Judicia Dei admiranda,
& occulta.*

Plorabat olim, ut in Schola SS. Patrum fol. 180. scribitur B. *Bertrandus Ord. S. Dominici*, idque plorabat continuo, rogatus causam, dedit. Cur non amarissime fleam, cum non certo sciam, an æternæ salutis compos sim futurus?

Idem deplorabat S. *August. Soliloq. cap. 29.* Magna sunt judicia tua Domine Deus, Judex juste, & fortis, qui judicas æquitatem & inscrutabilia facis & profunda, quæ cum considero contremiscunt omnia ossa mea, quoniam non securatur homo super terram; ut serviamus tibi piè & castè cunctis diebus vitæ nostræ in timore; & exultemus tibi cum tremore; ut non sit servitium sine timore, neque gaudium sine tremore, & non gloriatur accinctus æquè & distinctus, neque gloriatur antè te omnis caro, sed paveat & contremiscat à facie tua, cum ignoret homo utrum amo-
re

re an odjo dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

Vidimus enim multos Domine & audivimus, quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor, ascendisse primitus quodammodo usque ad coelos, & inter sidera nidum suum collocasse, postmodum cecidisse usque ad abyssos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de coelo cecidisse ob impetum ferientis caudæ Draconis; & eos qui jacebant in pulvere terræ, à facie sublevantis, manus tuæ, Domine, mirabiliter ascendisse. Vidimus vivos, morientes, & mortuos à morte surgentes, & eos qui inter Filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum quasi lutum ad nihilum fluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt Incolas in Regno cœlorum, filii autem Regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

*XV. Quia nesciunt an illis sint
peccata dimissa.*

Hoc valdè affligebat S. Ephrem Ecclesie Edessene Diaconum. Ideò seipsum reprehendit, & in hunc modum gemit. Resipui & egi pænitentiam, sed nescio utrum mihi Deus placatus sit. Precor & Sanctos ut intercedant pro me, sed ignoro an eorum preces suscipiantur. Lego enim apud *Ezech. 14.* Neque Noe, neque Job, neque Daniele, si oraverint, exoratos. Obsecro Prophetas omnes, sed metuo ne rejiciar quemadmodum impius Israel. Sic enim loquitur Deus ad *Jeremiam.* Noli orare: pro populo isto. Quid igitur? Donis placabo Dominum. At vereor ne idem mihi quod Pharisæis dicat me utilitatis meæ causâ, *Isai 58.* id efficere. Si jejuno, hoc non est fortasse inquiet, jejunium quod elegi. Si pauperum miserebor, Oleum, forsân dicet, peccatoris non impinguet caput meum. Si Sacerdotes ejus amplector, fortassè dicet mihi. Quia Naza-

Nazaræis meis vinum præbuiti detestabilis eris. At offeram illi munera, timeo ne mihi dicat. Si obtuleris similaginem sacrificium tuum invisum est mihi. Quid quòd & in Eclis federe vereor, ne me item ejiciat. Aulam inquiring meam calcare ne audeat.

Undique igitur premo Fratres, & ad conscientiam meam redeo: Si impiè rursum egero, vœ mihi. Multum interest inter peccata quæ scienter fiunt utrum ea quis sensu an cogitatione committat, quamvis utrobique consensum admittit. Et gravius aliquando unus cognitione peccat, quàm alius opere, cum hic Pœnitentiæ locum inveniat, ille minimè.

Exemplis sunt ea quæ diximus confirmanda ne commentitia & inania videantur. *Cham* visis pudendis Patris sui, damnatus est: *David* autem qui re ipsâ peccatum explevit, absolutus. Qui *Core*, *Dathan*, *Abiron*, consenserunt cum nihil omninò dixissent aut fecissent, a terra devorati, & vivi in infernum

Num. 16. descenderunt. Idem ferè contigit utriq̄ue *Quinquagenario* 4. *Reg.* 1. cùm quinquagenis eorum militibus qui ad accersendum Eliam accesserunt. At totam Synagogam *Exod.* 32. quæ conflatum vitulum adoraverat post disciplinam Deus liberavit. Et *Saul.* 1. *Reg.* 13. contra præceptum Domini obtulit holocaustum, & rejectus est: *Manasses* autem 2. *Paral.* 33. qui idololatriæ peccatum admiserat postquam poenituit gratiam invenit.

Peccavit *Achab* 3. *Reg.* 21. consuetudine & susceptus est, peccavit *Achitophel* consilio tantùm, & in peccato mortuus est. Suppetunt item alia exempla quæ his poteritis adjungere. *Ruben* se Patrem offendere non ignorabat, & cùm esset rejectus, post mortem ejus à peccato liberatus est. *Exod.* 32. *Simeon* & *Levi* graviter & scienter peccaverant, damnatiq̄ue ad tempus, deniq̄ue veniam impetraverunt. *Aaron* etiam ipse conflatae vitulae sacrificavit, & tamen ab eo macula ablatus est. *Ophni* & *Pbi-*

Phonées 1. *Reg.* 2. in despectione permanentes perierunt.

Item in Evangelio *Petrus* perjurio se obstringit, & Christum abnegat, & tamen resipiscens veniam impetrat. *Elymas* *Act.* 13. Adversatur prædicationi, & ad tempus cæcitate affectus, liberatur. *Ananias & Sapphira* *Act.* 7. Sacerdotibus similes, quippe qui nullum quoque ipsi locum defensionis invenerunt, quoniam in occulta quâdam despectione versabantur. Qui *Sathanæ* fuit traditus à *Paulo Ruben* similis est, quia castigatus veniam obtinuit, at *Judas* &c.

In eundem sensum *Bern.* in *Pf.* *Qui habitat* *serm.* 2. Homines cadere necesse est aliquando dum in hoc sæculo detinentur, sed alii colliduntur, alii non, quia Deus supponit manum suam.

E

CA-

GRAVE IUGUM SUPER
PECCANTES.I. *Miseria peccantis, quoad
animam.*

Dum peccas mortaliter, amittis Deum, qui erat unus: amittis æternæ hæreditatis jura, quod est multò plùs, quàm totius mundi regna amittere. Fœditatem in oculis Dei atque Curix cœlestis immanem contrahis. *S. Ambr. 1. de offic. c. 12.* Conscientia peccatoris graviùs foetet omnibus sepulchris. Traditur peccator, ait *Tertul. lib. de fuga.* diabolo tanquam carnifici in poenam teste *S. Chrysof. hom. 30. ad pop.* Pejùs est peccare, quàm à dæmone obsessum esse, teste *S. Aug. in expos. epist. Rom.* Unus peccando, animam suam diabolo vendit, accepto tanquam pretio dulcedine voluptatis.

Peccans suam voluntatem pluris facit quàm Deum, atque ita bono infinito præponit: imò bono infinito præfert

fert dæmonis voluntatem. Bestiâ efficitur ingrator, quæ suos Genitores, & Benefactores amat, Cognoscit enim bos possessorem & asinus præsepe Domini sui. Insuper devenit eò impietatis peccator, ut Christum sibi rursus crucifigat. Complexus aliqua horum s. Chrysostr. cum 23. hom. ad pop. dixit. Hominem malum, pejorem esse bestiis & dæmone.

Imò non quocumque dæmone, sed ipso Lucifero. Nam Lucifer se tantùm voluit Deo similem esse: non verò se prætulit. Sed peccator millies vilio-rem creaturam, scilicet voluptatem propriam præfert Deo, & hanc præ Creatore eligit. Contrahit denique quendam in anima lethargum: quod in Jona cap. 3. exprimitur, ita ut nihil curet etsi illum barathrum & mille pericula circummugiant. Omnia opera inficit, ut foeda & enormia Deo compareant. Sed verius est mors quam lethargus, siquidem excitari non potest viribus naturæ Ezech. 18. Anima que peccaverit ipsa morietur. s. Aug. in Psal. 70. Dux

vita sunt, una corporis, altera animæ; sicut vita corporis est anima, ita vita corporis Deus est, quomodo si anima deserat, moritur corpus: ita si Deus deserat, moritur anima. Atque ita putidissimum cadaver efficitur.

Amplius dixit *S. Bern. serm. de S. Benedicto.* Sicut caro porcina, cum comeditur, nostræ adhæret carni, ut jam sit una caro: sic transgressor præcepti Dominici, spurcos sibi sociat spiritus, & adhærendo eis unus cum eis efficitur dæmon.

II. Quia per peccatum homo fit mancipium Diaboli.

1. Petr. 2. *A quo quis superatus est hujus & servus est.* Pugnamus cum dæmone tentante, si superat efficimur servi & mancipia. *Can. de poenit. cap. Conuersimini.* Peccato Diaboli servi sumus. In illos ut est *Can. 24. Greg. 9. 1. cap. Miramur.* exercet potestatem tanquam in pecore suo. Vidit hoc apud *Ros. lib. 7. cap. 23. Paulus Abbas.* Vidit enim peccato-

rem in nares inserto circulo velut bestiam circumduci. Heu quomodo pessimus Dominus insultat huic suo mancipio! Specialiter autem luxuriæ adscribit S. Greg. M. lib. 6. cap. 2. Moral, quòd hominem in servitutum diaboli redigat & quidem irreparabiliter, ita enim dicit. Ubi adducit illud Gen. 6. *Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, eò quòd caro sit.* Additque. Caro quippe homo efficitur, quando sensui carnis iam o subjugatur.

III. Si alios scandalizent gravi subjacent iudicio Dei.

Agnovit hoc S. Melania ut in Vitis PP. lib. 3. ait Dydimus quæ dixit. Elegi magis memetipsam sepulchro includere quàm scandalizare animam ad imaginem Dei factam.

S. verò Bern. epist. 6. Non ignoras certè qui dixerit (nam mihi hinc fortasse non crederes) expedire scandala facientibus demergi potius in profundum maris. Cur hoc dixit? nisi quia signi-

ficare voluit, tam gravia illos in posterum manere tormenta, ut eis comparata mors temporalis, nec pœnalis videatur sed commoda.

Majus quid est quòd pro scandalizante nemo orat. *1. Reg. 2.* Si peccaverit vir in virum placari ei Deus potest, si autem in Deum peccaverit: quis orabit pro eo? In quem locum *S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 3.* Quicumque aut suam aut alterius hominis fidelis animam ad peccandum pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre nititur.

Ad idem refert *lib. 6. epist. 4. dictum Matth. 5.* Si offers munus tuum &c. Qua in re pensandum est, cum omnis culpa oblato sacrificio deleatur, tantum est malum scandali in alieno corde generati; ut ab eo qui peccaverit, nec ipsum sacrificium Deus accipiat quod peccatum dolere solet.

De Scandalo quod oritur ex detractione ita habet *Bern. serm. de triplici custodia.* Nunquid non vipera est lingua
alta,

ista, ferocissima planè, nimirum quæ tam letaliter tres inficit flatu uno. Nunquid non lancea est lingua ista? profectò & acutissima quæ tres penetrat ictu uno. Ps. 56. *Linguae eorum gladius acutus.* Gladius equidem anceps, imò tri-ceps est lingua detractoris. Neque verò eiusmodi linguam ipso etiam mucrone quo Dominicum latus confossum est crudeliorem dicere verearis. Fodit enim hæc quoq; Christi corpus & membrum de membro, nec jam exanime fodit, sed exanime facit fodiendo. Iphis quoque nocentior est spinis, quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit: Seu etiam clavis ferreis quos Sanctissimis manibus & pedibus illis consummatio Judaicæ impietatis inflixit. Nisi enim hujus quod nunc patitur & transfoditur corporis sui, vitam illius corporis vitæ suæ prætulisset, nunquam illud pro isto mortis injuriæ, crucis ignominia tradidisset.

IV. Per peccatum homo Sacrificium offert damoni.

De Ebrietate sic locutus est *S. Aug. serm. 231.* Tolerabilius est in carne mori, quàm in anima per ebrietatem interfici. Neque enim mentitur Spiritus sanctus per Apostolum dicens: Nec ebriosi regnum Dei possidebunt. Quicumque me contempserit, & ad bibendum pronus fuerit, vel in convivio suo alios adjurare, vel cogere voluerit, & pro se, & pro illis in die iudicii reus erit. Et quia quod pejus est, aliqui etiam Clerici, qui hoc deberent prohibere, ipsi cogunt bibere aliquos plus quam expedit, amodo incipiant & seipfos corrigere, & alios castigare, ut cum ante tribunal Christi venerint, nec de sua, nec de aliorum ebrietate incurrant supplicium. Qui enim hoc in suo, vel alieno convivio fieri acquieverit, Diabolo se sacrificasse non dubitaverit.

Sed ante illum hæc eadem docuit *Tertull.* Avaritiam vocat Apostolus *idolo-*

rum servitutem. Calicem dæmoniorum in quo illi sacrificatur. Alia peccata vocat Bern. epist. 2. Calix dæmoniorum est superbia, calix dæmoniorum detractio & invidia, Calix dæmoniorum est crapula & ebrietas.

Tertull. lib. de Monogamia. Luxuriam damnabiliorem esse censet quàm si quis adactus sacrificetur Diabolo. Et sic ait de illis qui in tormentis lapsi in sacrilegam immolationem. Utiq̄ue tunc carnem excusari magis decet quæ in prælio cecidit, quàm quæ in cubiculo: quæ in equuleo succubuit quàm quæ in lectulo, quæ crudelitati cessit quàm quæ libidini, quæ gemens devicta est quàm quæ sudans. Et paulò post. Propone quòd utraque non sustinuerit in finem, & invenies ejus causam honestiorem, quæ sævitiam, quàm quæ pudicitiam sustinere non potuit.

Quàm dolenter alloquitur lapsam in peccata animam quandam Amb. ad Virg. lapsam cap. 2. Eras Virgo in paradiso Dei, utiq̄ue inter flores Ecclesiæ, eras Sponsa

Christi, eras templum Dei, eras habitaculum Spiritûs S. & cùm dico toties *Eras* necesse est ut ingemiscas, quia non es quod fuisti. Incedebas in Ecclesia tanquam columba illa de qua scriptum Ps. 67. *Pennæ columbe deargentatæ &c.* Splendebas ut argentum, fulgebas ut aurum quando cum sincera conscientia procedebas. Quæ est ista subitanea conversio? Eras tanquam stella in manu Domini nullum ventum, nullius belli nebulas pertimescens. De Dei Virgine facta es corruptio Sathanæ, de habitaculo Spiritûs S. tugurium Diaboli. &c. Aspice quis sanctorum aut quæ sanctarum approximare tibi non horreat &c. O miserum Sathanæ mancipium! O naturæ humanæ opprobrium! O inferni ludibrium!

Sed etiam epist. 36. Luxuriam cùm idololatria conjungit, cùm dicit. Nemo se luxui committit nisi qui recedit è præceptis veri Dei, ubi autem quis luxuriari inceperit incipit deviare à fide vera &c. Ergo qui non sequitur Domi-

num Deum suum ingurgitat se luxuriae ac libidini pestiferis Corporis passionibus. Qui autem se ingurgitaverit atque immerferit hujusmodi volubris, perfidiae laqueos incurrit. Sedit enim populus manducare & bibere *Exod. 32.* & fieri sibi Deos poposcit.

Et *serm. 17.* Idoli portio est inebriare vino mentem, ventrem cibo distendere, saltationibus membra torquere, & ita pravis actibus occupari, ut cogaris ignorare quid est Deus.

Sed *S. Cyprianus* etiam idololatriae praefert *Libro de bono pudicitiae.* Christianum à Christiano cogi ad ebrietatem an hoc levius crimen esse dicimus quam immolare Baccho? mihi videtur multò gravius si rem rectâ ratione volumus expendere. Cùm Tyrannus dicit Abnega Christum & immola Iovi & esto amicus noster aut morere, sæpè lingua negat corde reclamante, & manus adolet thus cùm animus intus adoret Christum. At Sathanas dicit offer Sacrificium Mammonæ & Christo nuncium

cium remittito, nec dicit morere, sed oblecta oculos tuos &c. Et tamen hinc spontè submittis genua Sathanæ, & abnegato Christo te totum illi mancipas. O foedam defectionem! ô turpem idololatriam! ô iniquam permutationem!

Quocirca minatur Deus I. Reg. *Et clamabitis in die illa à facie vestri Regis, (idoli,) quem elegistis vobis. Et non exaudiet vos Dominus in die illa.*

De peccato detractionis quod verè sit dæmonis sacrificium, audi *Bern. serm. 24. in Cant.* Convenientibus vobis in unum non est Dominicam coenam manducare, sed magis propinare & bibere calicem dæmoniorum, dum importantibus linguis aliorum perditionis virus, aliorum aures intrantem mortem libenter excipiunt.

V. Est certa mensura peccatorum, etsi ignota nobis.

Qui operatus omnia in pondere & mensura, etiam statuit peccatorum numerum, quem ubi miser attigeris, non appo-

apponet misereri Deus. Sed hoc ter-
 ribile negotium explicet nobis S. Greg.
 25. Moral. 9. Justo Dei judicio augeri
 culpa permittitur, ut ad feriendum al-
 tius quandoque cumuletur. Hinc 1. Theff.
 2. ut impleant peccata sua semper. Psal. 68.
*Appone iniquitatem super iniquitatem eo-
 rum, ut non intrent in justitiam tuam.*
 Hinc de Domino dicitur: *Immissiones
 per Angelos malos, viam fecit semitæ iræ suæ.*
 Cor prioribus peccatis aggravatum,
 justè permittit etiam sublequentibus
 malignorum spirituum persuasionibus
 falli, quod cum dignè culpa trahitur,
 reatus ejus in pœna cumulatur. Unde
 & iræ suæ Dominus viam fecit de se-
 mita, latior enim est via quam semita.
 Gen. 15. Nondum completa sunt pecca-
 ta Amorrhæorum Deut. 32. Ex vinea
 Sodomorum vitis eorum, & propago
 eorum ex Gomorrha, uva eorum uva
 fellis, & botrus amaritudinis in ipsis,
 furor draconum vinum eorum, & fu-
 ror aspidum insanabilis. Nonne hæc
 omnia congregata sunt apud me, &

signa-

signata in thesauris meis, in die ultionis reddam eis. Quam multa eorum mala enarravit? & tamen illico adjungit. In tempore quo lapsus fuerit pes eorum. Ecce atrocissima illorum facinora describuntur, & tamen ad ultionis diem adhuc sequens lapsus aspicitur. (Ad diem nempe ultionis, quem sibi Justitia Dei præfixit post certum numerum & pondus peccatorum) quo eorum culpæ cumulentur. De quo ipso monuerat S. Ephrem Paranes. 47. Vide ne præscriptum tempus impleatur, aliudque tempus non inveniamus.

*VI. Peccatum multa mala affert
in corpore & temporalibus.*

Certè judice S. Chrysoft. hom. 5. de poenit. Ex peccato bella, morbi, atque omnes quotquot nos premunt passionnes. S. Hieron. epist. 2. ad Meliod. Nostris peccatis Barbari sunt fortes, nostris vitiis Romanus superatur exercitus.

Quia lex apud Deum insuperabilis, quam S. Greg. 9. Moral. 17. his verbis exponit.

ponit. Delinquenti Dominus non par-
 cit, quia delictum sine ultione non de-
 serit: aut enim ipse hoc homo in se pœ-
 nitens punit: aut hoc Deus cum homi-
 ne vindicans punit.

Deus enim summa sanctitas, itaque
 peccato summè adversatur, & si hoc
 verum de omni peccato, multò magis
 de nostro. Peccavit Lucifer, sed pro
 illo Christus non fuit passus, nunquam
 illi fuit remissum, nunquam vidit ali-
 quem ob peccatum punitum: quod in
 nobis evenit, & aggravat quocirca ne-
 cesse est ut vel nos puniamus in nobis
 ipsi, & ita juxta condignum puniamus,
 ut nihil supersit pœnæ: vel Deus pu-
 niet, sed terribile est incidere in manus
 Dei viventis.

Et quidem juxta *s. Chrysof. hom. 46.*
ad pop. Maximè oportet timere peccan-
 tes, cùm grave patimur nihil. Cùm
 enim particulares exigit pœnas Deus,
 levem nobis fecit ex his retributionem:
 cùm autem in singulis peccatorum lon-
 gani-

ganimiter agit, ad magnam in talibus permanentes, ultionem servat.

Nam peccatum non tantum postulat, sed etiam extorquet vindictam. Audiamus de hac re *S. Massiliensium Episcopus Salvianum lib. 1. de gubern. Gen. 18.* Clamor Sodomorum multiplicatus est nimis. Pulchrè clamorem in se habere dixit peccata. Grandis absque dubio peccantium clamor est, qui à terra ascendit ad coelum. Quare autem peccata hominum quasi clamare testatur? Scilicet quia cædi aures suas Deus dixit clamoribus peccatorum, nè differatur pœna peccantium. Et verè clamor & quasi grandis clamor est, quando pietas Dei peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur.

Hoc ipsum idem *S. Pater* prosequitur *ibid. lib. 4.* Vim facimus pietati Dei, ac manus quodammodo afferimus misericordiæ suæ: ac sicuti illi solent qui munitissimas urbes obsidere: aut firmissimas arces urbium capere, ac subruere conantur; omnibus absque dubio

bio eas, & telorum, & machinarum generibus oppugnant: ita nos ad expugnandum misericordiam Dei, omni peccatorum immanium scelere, quasi omni telorum genere pugnamus *Isaie 59*. Ecce omnes ignem accenditis, & vires præbetis flammæ: ingredimini in lucem ignis vestri, & flammæ quam accendistis.

VII. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit.

Universim de quocunque peccatore dixit *S. Cyprianus de Cardin. oper. Christi*. Non pertinet ad te Domine, nec ex tuis est, qui te non diligit: nec diligit qui te scienter offendit. Et *S. Basil. proem. in reg. fus.* ita argumentatur. Quis est Filius, qui propositâ ipsi Parentis gratiâ, cum in rebus majoribus ipsi obsequatur, in iis quæ levioris momenti sunt, prudens (hoc est sciens volens,) ipsa velit offendere, ac non multò magis illorum Apostoli verborum meminerit.

Nolite

Nolite contristare Spiritum Sanctum in quo obfirmati estis.

Itaque qui scienter etiam in parvis peccat ad Christum non pertinet, & Spiritum S. contristat. Unde meritò *Cassianus coll. 14. c. 11.* Omnis cogitatio non solum turpis sed etiam otiosa, & à Deo quantumcunq; discedens, à perfecto viro immundissima fornicatio deputatur. & *S. Dorotheus serm. 20.* Longè melius est corpus tuum & omnia perire simul, quàm lædi animam etiam in re minima. Inò *S. Hieron. epist. 14. ad Celant.*

Nescio an possimus leve aliquod peccatum dicere, quod in Dei contemptum admittitur: estque ille prudentissimus, qui non tam considerat quod jussum est, quàm quis jusserit, nec quantitatem imperii, sed imperantis cogitat dignitatem, quæ infinita est.

Ipsa boni dilatio non sub gravi peccato imperati, certè valdè venialis est culpa: audi tamen de ea *S. Bern. epist. 108.* Adverte hanc dilationem quam tu tibi indulxisti, esse injuriam Dei: non esse an-
num

num placabilem Deo, sed discordiæ cum Deo seminarium, iræ fomitem, nutrimentum apostasiæ; qui spiritum extinguat, gratiam intercludat, teporem afferat, qui Deo solet vomitum provocare.

Si tantum malum est differre bonum quantum putas malum est ipsum patrare malum, & malum, contra infinitum bonum? & licet illa verba S. Bernardi directè impetant eum qui differebat ingredi statum religiosum: ad quamcunque tamen boni dilationem optimo jure extenduntur. De venialibus certè loquitur S. *Aug. hom. ult. ex 50.* quod sint velut scabies, quò plura sunt necant, (scilicet dispositivè sicut morbi) & nostrum decus exterminant.

S. *Cesar. Arelatensis*, quòd sint pustulæ, & quasi horrendâ scabie replentia animam, & horrendam facientia. Et ita mentis nostræ oculos infuscant ut lumen divinum non percipiant. Ita S. *Bernard. de Convers. ad Cler. cap. 25.* Odi-bilis macula quæ beatam adimit nobis visio-

visionem, & execrabilis negligentia quâ dissimulamus interim illius oculi (scilicet interni) mundationem.

VIII. Alii effectus peccatorum venialium.

Ne venialia contemnamus, attendamus quid dixerit *S. Bern. serm. 1. in Convers. S. Pauli.* Cavete deinceps ne quis parva reputet, quamlibet parva, si scienter delinquere convincatur. Nemo dicat in corde suo, levia sunt ista, non curo corrigere, non est magnum si in his maneam venialibus minimisque peccatis. Hæc enim dilectissimi impoenitentia, hæc blasphemia irremissibilis.

Et qui negligunt venialia, ruere in mortalia permittantur. Ita *S. Greg. 3. p. pastor. cap. 14.* Qui peccata minima flere, ac devitare negligit, à statu justitiæ, non quidem repente, sed partibus, totus cadit. *S. Isid. Hispal. lib. 2. sentent. cap. 9.* Iudicio divino in reatum nequius labuntur, qui distringere peccata sua minora, contemnunt.

Et terribile est quod *S. Greg. 3. p. pastor. reliquit.* Nonnunquam deterius in parva, quam in magna culpa peccatur: major enim quò citius agnoscitur, eò etiam celerius emendatur: minor verò dum quasi nulla creditur, eò pejùs quò & securius in usu retinetur.

Certè leve est in oratione mente distrahi, dum oratio non est ex præcepto, at illud quanti fecerit *Cassianus coll. 23. cap. 27.* Non injustè, non solùm levi peccato, sed etiam gravissimo impietatis crimine adstringitur, qui precem Domino fundens, subitò à conspectu ejus, quasi ab oculis non videntis, nec audientis, cogitationis improbæ vanitatem secutus, abscesserit.

Leve est mendacium quod in nullius damnum vergit. At *S. Dorotheus serm. 9.* dixit. Nullus mendax adhærere unquam Deo, aut uniri potest. Quia ut *S. Bern. serm. 59. in Cant.* Non potest virtus pariter cum vitiis crescere. Imò *S. Hieron.* cùm numerando alia vitia, etiam menda-

mendacium recensuisset asseruit. Quoties vitiis vincimur, Deum negamus.

Veniale etiam quodammodo ad fædus cum dæmone disponit : ita enim S. *Macarius hom. 27.* universim de peccatis loquitur. Ex proposito (id est deliberatè) vitiosi sunt hi, qui suam ipsorum voluntatem vitio tradiderunt, delectantur cum illo, amicitiamq; contrahunt : huiusmodi cum Sathana pacem habent.

Venialia etiam aliquomodo irremissibilia sunt, si voluntariè fiant. S. *Chrysostr. serm. de Cant. David.* Qui volens delinquit, vel spontè furit, dæmon est, neque veniam ab hominibus, neq; misericordiam promeretur.

IX. Venialia præparant ad mortale.

Quomodo à venialibus ad mortalia sit descensus explicat S. *Joan. Chrysostr. hom. 19. ad pop.* Exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpius namque domos ædificantes homines; & tectum imponentes, unius regulæ excussæ curam non gerentes, totam domum

mun perdiderunt : & in vestimentis idem evenire, quis cernere non possit ? etenim parva in illis facta scissura non resarcita, magnam facit disruptionem. Hoc & in torrentibus multoties evenit. Etenim si illi vel minimum cœperint ingressum, totum introducunt fluentem.

Et *Cassianus lib. 5. instit. cap. 20.* de venialibus gulæ, ita loquitur, ut ad reliqua extendi possit. Qui gulæ superfluos inhibere appetitus non potuit, quomodo æstus carnalis concupiscentiæ extinguere valebit ? & qui non quivit passiones in propatulo sitas pervictasque compefcere, quomodo occultas, nulloque teste prurientes, poterit debellare ? *S. Isid. Hispal. lib. 2. sent. cap. 19.* Experimento, vel contemptu minorum peccatorum, majora committuntur.

X. Mortale trahit in aliud mortale.

Hoc in peccato, maximè mortali, pessimum est, quia non diu solum est. *S. Greg. hom. 11. in Ezech.* Omne quod prius committitur peccatum est, sed si citius poeni-

pœnitendo non tergitur, iusto iudicio omnipotens Deus obligatam peccatis mentem, etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui flendo & corrigendo noluit mundare quod fecit peccatum, incipiat peccato cumulare.

Idem in Ezech. hom. 9. Districta sunt Omnipotentis Dei iudicia, & qui peccatorem expectat diu ut redeat, non redenti atque contemnti, ponit adhuc ubi gravius impingat. Peccatum quippe quod per pœnitentiam citius non deletur, est & causa peccati, aut peccatum simul, & causa, & pœna peccati. Hoc autem nobis cum tremore considerandum est, quomodo Iustus & Omnipotens Deus, cum præcedentibus peccatis irascitur, permittit ut cæcata mens etiam in aliis labatur. Unde Moyses ait Gen 15. *Nondum completa sunt peccata Amorrhæorum.* Et Psal. 68. *Appone iniquitatem super iniquitatem ut non intrent in iustitiam tuam.* Et Osee 5. *Maledictum & mendacium & furtum & adulterium inuiderunt, & sanguis tetigit sanguinem.*

SAB-

Sanguis enim sanguinem tangit, quando peccatum peccato additur. Apoc. 22. *Qui nocet noceat adhuc, & qui sordibus est sordescat adhuc.*

XI. Facit ut Deus nesciat peccatorem.

Dum verò in hac miseria versatur peccator, incurrit quandam oblivionem apud Deum. *S. Greg. in 1. Reg. cap. 4.* Unusquisque ibi per peccatum projicitur, ubi occultatur, & quasi perditus ubi sit nescitur; quando Justitiæ lucem in qua Deus posuit eum, dereliquit. Hinc est quòd in paradiso post peccatum, primum hominem quærit. Adam ubi es? Hinc de mortuo Lazaro requirit, ubi posuistis eum?

XII. Merita destruit, mortificat, mala revocat.

Quidquid antecedenter boni fuisti operatus, in peccatum incidisti, amisisti. *Ita Basil. epist. ad Chilonem.* Qualem te invenio talem judico. Ubi Moysis tot

F. pro

pro Deo sumpti labores? nonne momento ad aquam contradictionis, quæ illi ingressum in terram promissionis prohibuit, periêrunt?

Quæ opera existens in mortali operatur, non sunt ad vitam æternam. Hoc ostendit *S. Arsenio* ipse Dominus per visum. Qui haurit aquam de lacu, & mittit in collectaculum, ex quo alia parte effluat aqua. Sic qui aliqua bona operatur, sed quia mala etiam per peccata operatur: ideò pereunt & delentur etiam bona opera quæ facit. *In sacculum nimirum pertusum* ut hoc ipsum aliâ phrasi eloquitur Sacra scriptura, *mittit pecuniam suam, Aggæi i.*

XIII. *Unius peccatum tota sæpe regna evertit.*

Peccati malum non in solo peccante sistit, sed sæpè in totam communitatem, cujus ille pars, refunditur quoad pœnas temporales; sicut & meritum quoad beneficia hujus temporis. Ita *Gen. 20.* propter Pharaonis adulterium

in Saram destinatum. Pharaonem flagellavit Deus plagis magnis, sed & domum ejus. Ob peccatum Giezi lepra ad posteros manavit 4. Reg. 5. Hinc *S. Basil. b. 8. in divites avaros.* Per paucos mala ærumnæque ad universum populum sæpius perveniunt, & unius ob noxam tota gens aliquando evertitur.

Et hoc non rarò accidit. *S. Aug. lib. 9. contra Julian. cap. 2.* Quàm multa sunt divinarum testimonia scripturarum, quæ Parentum peccatis obligant Filios, numerare quis possit? cur enim peccavit Cham & in ejus filio Chanaam vindicta prolata est? cur pro peccato Salomonis filius ejus diminutione regni punitus est? cur peccatorum Achab Regis Israel, in ejus posteros poena dilata est? Deus dixit Exod. 20. *Ego sum Dominus Deus tuus, fortis zelotes, visitans iniquitatem Patrum in filios, in tertiam & quartam generationem.*

Et hoc ipsum non solum propter mortale, sed etiam ob veniale accidit ita 4. Reg. 24. *Dat Deus in direptionem regnum*

regnum Israeliticum, propter vanam gloriam Ezechiaë, ex qua thesauros suos Legatis Babyloniiis ostentavit, qui tamen aliàs Rex fuit sanctissimus. Vide ergo ò Peccator, quis contra te rugitus populorum, quæ accusatio confurget in die Judicii; cum palam fiet plurimis quòd propter tua peccata vapulârint: & quam pœnam de te postulant?

Verùm ob unius peccatum non solum in corporalibus bonis, sed etiam in bonis æternis multi (quod est longè horribilius) plectuntur: dum illis gratia subtrahitur efficax. Prædixit hoc fore Nathan ob peccatum Davidis, nam non tantùm dixit, quòd non esset recessurus gladius de domo ejus; Sed hoc addidit. Itaquæ hæc dicit Dominus. *Ecco ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis hujus.* Quæ erant peccata Absolonis & aliorum futura.

XIV. *Beneficia promissa auer-
tit peccatum.*

Hinc etiam oritur ut beneficia quæ Deus destinaverat, imò promiserat, non sequantur. Patet hoc *Josue* 7. ubi post peccatum Achani Deus cladem in populum suum immisit & addidit, *Non ero vobiscum*, & tamen *Josue* promiserat, *Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum.* S. Chry-
sost. hom. 80. ad pop. Deus cum aliqua dare bona pollicetur, indignos autem videt effectos, tunc sua revocat promissa.

Et hoc contingit etiam propter veniale. Nam Deus promiserat *Davidi* 2. *Reg. 7. Requiem tibi dabo ab omnibus inimicis tuis.* Et tamen postquam numeravit populum, in quo juxta DD. non excessit venialem culpam, etsi milia septuaginta virorum fuerint illi peste sublata in poenam hujus peccati, etiam bella sunt permissa.

XV. *Reliquæ peccati immanitates.*

Sed si placet intueri statum animæ

Diabolo per peccatum subjectæ, præ oculis habeamus verba *B. Isaia Abb. Orat.* 25. Sicut quando ab hoste capitur civitas, imagines prioris Regis evertit, leges condit, portas veteres claudit, novas aperit &c. Sic etiam anima post susceptum Baptisma (in aqua, vel remissione peccatorum. Nam latissimè sumit nomen baptismatis hic Sanctus, pro absolutione Sacramentali) à diabolo expugnata, qui eam pro libidine sua evertit, atque vastavit; exturbata veri Regis imagine, suam erexit, fecitque ut misera anima, sæculi istius curis & sollicitudinibus vacaret.

Destruit itaque hostis per peccatum, in anima gratiam Dei, quæ est veri Regis insigne, virtutes infusas, dona Spiritûs S. imò ipsum Regem verum in patibulum agit. Ita enim *B. Petrus Damiani serm.* 48. fieri ex *s. Paulo* docet, atque monet ne fiat. Vide ne rursus tibi metipsum crucifigas Filium Dei, & hostem tui habeas, rursus fabricans crucem, in qua crucifigatur ille, qui resur-

furgens ex mortuis jam non moritur
 &c. Cùm enim elevas te, & ambulas
 collo extento, caput Altissimi spinarum
 multiplicitate contorques. Cùm po-
 nis oculos tuos ut non respicias coelum,
 & voluptuosis carnis tuæ motibus mo-
 veris & traheris, durioribus clavis pe-
 des Omnipotentis transverberas: ab in-
 feriori inferis supplicium dum momen-
 taneâ voluptate voluntatem Domini
 excludis. Cùm prosperaris in iniqui-
 tate, foelici cursu rerum, peccata pec-
 catis cumulans, clavum ponis in illius
 dextra, quem de sui bonis persequi non
 desistis. Cùm verò abundantiori tri-
 stitiâ absorberis, & tuam impietatem
 pietati Dei præponderas, sinistram ejus
 transfigis: & conceptum furorem, fu-
 rore tuæ desperationis amplificas. De-
 niq̄ue cùm præsumis defendere quod fe-
 cisti, lancearum ictum lateri Salvatoris
 intorques.

Hoc verò posito; subjungo decre-
 tum *S. Gregorii lib. 2. in 1. Reg. cap. 1.* Ra-
 tionis lex exigit, ut qui Conditorem per-
 sequi-

sequitur, veniâ defraudetur. Cujus prece illud peccatum indulgetur, quod in ipsum Indultorem committitur? Quis pro eo Omnipotentem Patrem obsecrat, qui coæternum unigenitum in mortem damnat? Et *lib. 2. in c. 3.* Peccare & de Dei misericordia præsumere, pelago ejus Iustitiæ, est exponi.

Imaginem hic peccatoris quam Deus *S. Brigittæ* ostendit *lib. 4. rev. cap. 57.* apponamus, ita hæc Sancta inquit. Videbatur mihi unus homo, cujus oculi eruti erant, sed tamen dependebant ad maxillas cum duobis nervis, hic habebat aures sicut canis, nares sicut equus, os sicut ferocissimus lupus, manus ad modum bovis maximi, pedes sicut vultus. Una quoque mulier videbatur juxta eum stare cujus crines erant sicut vepres. Oculi erant in occipite, aures abscissæ, nares plenæ sanie & putredine, labia sicut dentes serpentis, in lingua erat aculeus venenosus, manus erant sicut

sicut duæ caudæ vulpinæ, pedes sicut duo scorpiones.

Dum Sancta dubitaret an essent isti dæmones respondit Christus homines esse. Sed coram Deo apparent à diabolo in animabus suis taliter deformes facti.

Et exponit. Isti duo oculi sunt eruti, quia non fecit opera bona. Habet aures caninas, quia sicut canis, non tantum nomen Domini neque alterius curat quantum nomen suum proprium quando nominari auditur, ita etiam iste non tantum curavit de honore nominis Dei quantum de honore nominis proprii. Habet etiam equinas nares, nam sicut equus qui solutus est ejecto stercore suo delectatur nares apponere illi, similiter iste, nam perpetrato peccato, de ipsius foetore dulce sibi videtur cogitare.

Et reliqua sic explicat. Os lupi ob avaritiam insatiabilem, manus instar pedum bovis, quia in ira omnia conculcat. Pedes vulturis quia quod rapuit non intendit restituere. Mulieris verò capilli

sunt spinæ, quia cogitationes illius sunt quomodo placeat mundo non autem Deo. Oculi in occipite, quia ad transitoria conversi. Aures abscissæ, quia Dei verbum non audit. Nares plenæ putredine quia sicut odorem bonum alii ad fortificandum cerebrum attrahunt, ita ista spercitiis. Os serpentinum ex quo prodit aculeus venenosus. Manus vulpium caudæ ob levitatem actionum,

CAPUT VI.

GRAVE JUGUM SUPER
POENITENTES.

I. Quia sæpè fit pœnitentia ludicra.

HOc punctum è parabola quapiam facile percipiemus. Fingamus; Occidit quispiam nefariè & crudelissimè Regi potentissimo, ac suo maximo Benefactori, optimum ac dilectum unicè unicumq; Filium. Deprecatur. Pœnitet me vehementer hujus facinoris, o Rex optimè: & ut videas quàm pœniteat

teat me vehementer, in satisfactionem, unam tibi stipulam, vel paleam offero. O indignitas! illudit offenso qui taliter satisfacit. Sed, annon etiam nos occidimus Christum Domini? & illum Christum? quid damus? quâ satisfactione dolorem testamur? unius scilicet Oratiunculæ idq; tepidissimâ prolatione.

Dicat rursus ille sicarius. Amo te mi Rex, & summe amo. Vis scire quantum? minus certè quàm hoc lutum; hanc bilem à me vomitu rejectam. Nam mallem te mori & occidi ab aliquo, quàm ut mihi aliquis tollat hoc lutum: scilicet citiùs peccabo mortaliter; quàm auri, argenti, meæq; voluptatis jacturam patiar, iram & bilem meam deseram: & licet aliter hoc ore tenus dicam, experire annon ita re ipsâ faciam. Nemo mihi tollat meam bilem quam collegi contra inimicum: nemo persuadeat ut petenti propter te condonem: ut ad vetera amicitia jura redeam: & tamen te summe amo. Audite hæc cœli & obstupescite vehementer.

II. *Sapè inefficax propositum.*

Iam verò ad omnem dolorem qui peccata aboleat, requiritur propositum efficax de cætero non peccandi. Iratus est quispiam alteri, & proponit irâ eum prosequi, en prodit se in effectu inefficacem propositi: deprecatur alter, hic non cedit; blanditur alter, hic durest; satisfactionem ille spondet, hic abnuat. Agit ille per amicos, respuit. Memorat antiqua merita, ecce iste contemnit. At verò proposuit vitare peccatum, nemo ita urget, nemo æquè sollicitat, nemo lucra, nemo vetera merita, damna futura, & pœnas proponit, sed occasio se minima offert, & ecce ab illo efficaci proposito abit.

Magis ergo sumus fidi in obsequio dæmonis cum præmio gehennæ, quàm in Christi famulatu cum mercede cœli! Miseros nos si dæmon Christo improperabit ut est apud S. Cypr. O Christe non solùm dum peccabant, te mihi postponebant, sed etiam dum reconciliabantur ti-

bi,

bi, nolebant attingere mensuram, ut eadem probarent se tibi efficaciter statuisse; quâ mihi probârunt sua proposita.

Proponit alter consequi dignitatem, quia efficaciter proponit; patitur repulsam, non cessat; elargitur suas opes in munera ob spem dubiam, comparat amicos, sustinet omnia. En quanta in illo firmum atque efficax propositum operatur!

At hîc oppones, naturam esse pronam in malum, & parem naturæ consuetudinem, oppono etiam quod dixit *S. Ioan. Clim. gr. 4. coll. II.* Consuetudo plurimum valet, & cuncta ex ea pendent, eamque sequuntur: omninò longè amplius valebit in bonis, cum potentissimum habeat adiutorem Deum. An gratia inferior viribus quæ ad bonum datur?

III. Pœnitentia debet esse digna.

Non dictum est, facitè fructus, sed *Facite fructus dignos poenitentiae.* Legem scripsit *S. Apostolus Rom. 6.* *Sicut exhibui-*

bibulistis membra vestra servire immunditie, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitie in sanctificationem. Et ex his suam sententiam videtur formasse *S. Greg. hom. 10. in Evang.* Sciendum est quia quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur ut licitis utatur: sicque pietatis opera faciat, ut tamen si voluerit, ea quæ sunt mundi non relinquat: at si quis in fornicationis culpam, vel fortasse quod est gravius, in adulterium lapsus est, tantò à se licita debet abscindere, quantò se meminit & illicita perpetrâsse.

Certè ille innocentissimus Pœnitens Sanctus Franciscus, ut de eo *S. Bonav. vitæ cap. 50.* Nemora replebat gemitibus, loca spargebat lacrymis, pectora manu tundeat &c. Nec malè quia ut *S. Greg. ad S. Augustinum Episcopum Anglorum,* scripsit *resp. ad interrog. 10.* Bonarum mentium est, ibi etiam aliquomodo culpam agnoscere, ubi culpa non est. *Et S. Basil. docet in Psal. 29.* Non cui libet animæ gaudium à Deo ingignitur; sed ei quæ peccatum suum vehementi luctu, & assiduâ

quâ lamentatione ploraverit, veluti si seipsum mortuum lugeat, qui sanè fletus postremò in gaudium vertitur.

Idcirco *S. Bern. serm. in festo SS. Petri & Pauli.* Multi Pœnitentiâ ducti sunt sed infructuosâ quoniam pœnitentia eorum reprobata est, sicut & prior culpa.

Conjicio causam dum lego *Tertull. lib. de pœnit.* Num in coccino & tyro. (hoc est in purpura) pro delictis supplicare decet. Cedò acum crinibus distinguendis, & pulverem dentibus eliminandis, & bisulcum aliquid ferri vel æris unguibus repastinandis. Si quid ficti nitoris, si quid cocti ruboris, in labia aut genas urgeat. Præterea exquirito balneas lætiores, hortulani maritimivè secessûs: adjicito ad sumptum, conquirito altitium enormem faginam, defecatam senectutem quamque vini. Quis interrogârit, cur animæ largiaris? Deliqui dicito in Deum, & periclitor in æternum perire, itaque nunc pendeo & maceror, & excrucior ut Deum reconciliem mihi, quem delinquendo læsi! Itaque &c.

IV. *Modus pœnitendi durus.*

Sic instituendam docet pœnitentiam *S. Ambr.* scribens ad lapsam cap. 8. Ergo tu hæc tecum cogitans, & mente retractans, proprii facti tui ipsa esto Iudex crudelior. Inprimis omnis cura vitæ hujus interimenda tibi est, & quasi mortuam te existimans, sicut es, quomodo possis reviviscere cogita. Deinde lugubris tibi accipienda est vestis, & mens ac membra singula, dignâ castigatione punienda. Amputentur crines qui per vanam gloriam occasionem luxuriæ præstiterunt. Defluant oculi lacrymas, qui masculum non simpliciter aspexerunt. Pallescat facies quæ quondam viruit impudicè. Denique totum corpus incuriâ maceretur cinere aspersum, & opertum cilicio perhorrescat &c.

Talem pœnitentiam ab una delicatula persona exigit hic Sanctus. Tum addit. Talis vita, talis actio pœnitentiæ si fuerit perseverans, audebit sperare, etsi non gloriam, certè pœnæ evacuationem.

O mi Deus, post tantam pœnitentiam nondum promittit gloriam hic S. Doctor. Sed & S. Cyprianus *serm. de lapsis*. Lamentari eum putamus toto ex corde, jejuniis, fletibus, & planctibus Dominum deprecari? qui epulis affluentibus pastus, postridie cupiditates suas eructat. Qui hilaris ac lætus incedit, quomodo mortem suam defleat. Anima in quacunque hora peccaverit morte morietur. Si quem de tuis charis mortalitatis exitu perdidisses, ingemisceres dolenter ac feres, facie incultâ, veste mutatâ, ore dejecto indicia mœroris ostenderes. Animam tuam miser perdidisti, & non acriter plangis, non jugiter ingemiscis?

Qualia verò bona pro peccatis debeamus præstare docet S. Greg. in 1. Reg. lib. 2. cap. 5. A peccatorum nostrorum tunc obligatione solvimur, cum bona quæ pro eorum impendimus absolutione, malis admixta non sunt. 1. Reg. 7. *Si in toto corde vestro convertimini ad Dominum Deum, auferte Deos alienos, liberabit vos de manu Philistiim.* Audiant ergo, audiant, qui

qui de manu Philistiim liberari desiderant. *Ibid. libro 5. cap. 4.* Quid prodest confiteri flagitia, si vocem confessionis non sequitur pœnitentia? Signum veræ confessionis non est in oris confessione, sed in afflictione pœnitentiæ. Facite dignos fructus pœnitentiæ. Confessionis ornatum non recipit sine fructu afflictionis. *Marci II.* Arborem sine fructu maledixit.

V. Quos malè pœnitet auget pœnam.

Non leguntur Filii Heli Patri monenti obstitisse, non obiurgationes risisse: humiliati sunt, sed non verè; quid inde secutum? dicat *S. Greg. lib. 1. in 2. Reg. cap. 1.* Tanta fuit magnitudo culpæ illorum, ut & conversionis momenta non haberent, & à mortis suæ fovea nequaquam surgere possent. Et qui iræ Dei pelagus biberant, in damnationis suæ cumulum haberent, non solum pœnam commissi sceleris, sed etiam vindictam contemptæ prædicationis.

Monuit *S. Ephrem Paranesi 22.*

De-
mus

mus operam ut digna pœnitentiæ opera agamus, ne duplicatum in his supplicium inveniamus, tanquam divinam gratiam aspernantes, & beneficiorum ipsius non recordantes. Quod scilicet nobis præstet auxilia & tempus ad pœnitendum.

S Hieron. in epist. ad Rom. cap. 12. Sicut qui paulatim arcum intendit, tempus dat alteri ut fugiat : qui si fugere nolit tantò fortius sagittâ configitur, quanto majori tempore arcûs intensio fuerat facta. Itâ planè Deus, quò diutius pœnitentiam dignam expectat, eò severiùs punit.

VI. Raros verè pœnitet.

Ex allatis facilè intelligitur illud S. Ambr. dictum libro 2. de pœnit, quamvis & ipse se explicat. Sic ibi inquit. Facilè inveni qui innocentiam servaverunt, quam qui congruè egerint pœnitentiam. An quisquam pœnitentiàm putat, ubi acquirendæ ambitio dignitatis, ubi vini affusio, ubi ipsius culpæ conjugalis usus ? Renunciandum sæculo est, ipsi somno minùs

nus indulgendum quàm natura postulat, interpellandus gemitibus, interrumpendus suspiriis, sequestrandus orationibus, vivendum ita ut vitali huic moriamur usui, seipsum homo abneget, & totus immutetur.

VII. Quos pœnitet debent vitam emendare.

Et in tantum ista vitæ mutatio requiritur, ut etiamsi peccata essent dimissa parùm prodesset. *S. Bern. serm. 3. in Cant.* Si dixerit mihi JESUS dimittuntur tibi peccata tua, nisi ego peccare desiéro, quid proderit? Exui tunicam meam si reinduero eam, quantum profeci? si rursus pedes meos quos laveram coinquinavero, nunquid aliquid lavisse valebit? Sordens omni vitiorum genere diu jacui in luto fecis; sed erit sine dubio recedenti deterius quàm jacenti. Deniq; qui me sanum fecit, ipsum mihi dixisse recordor. *Ecce sanus factus es, jam amplius noli peccare, ne quid deterius contingat tibi.*

VIII.

VIII. Post pœnitentiam peccare est
gravius.

Et certè quid deterius contingit, ita enim *Tertull. de poenit.* Non leviter in Dominum peccat, qui cum æmulo ejus diabolo pœnitendo renuntiâsset, & hoc nomine illum Domino subjecisset, rursus eundem regressu suo erigit, ut denuò malus dæmon recuperatâ prædâ suâ adversus Dominum gaudeat. Nonne, quod dicere quoque periculosum est, sed ad ædificationem dicendum: diabolum Domino præponit? Comparationem enim videtur egisse, qui utrumque cognoverit, & consideratè pronuntiâsse eum meliorem, cujus se rursus esse maluerit. Ita qui per delictorum pœnitentiam instituerat Domino satisfacere, diabolo per aliam pœnitentiæ pœnitentiam satisfaciât: eritque tantò magis perosus Deo, quantò æmulo ejus acceptus.

*IX Pœnitentia ad mortem
dilata, dubia.*

Iam etiam de illis qui ad mortem pœnitentiam differunt, & confidunt se liberalibus testamentis, & assignatione Eleemosynarum consecuturos veniam, audiamus *S. Salvianum lib. 1. ad Ecclesiam*. Qui à malis actibus tantùm morte discedit, non relinquit scelera, sed relinquitur à sceleribus, ac per hoc necessitate exclusus à virtutibus, & tunc puto peccat quando peccaverit (id est quando cessat peccare quia non potest) quia tantùm ad animum necdum desit, qui adhuc velit peccare si possit. Non bonis itaque spebus innititur, qui ad hoc tantùm peccat in vita, ut peccatorum molem redimat in morte: & ideò se evasurum putat, non quia bonus sed quia dives sit; quasi verò Deus non vitam hominum quærit sed pecuniam, atque à cunctis malorum redimendorum spe agentibus accipere solos pro criminibus nummos velit, & corrupto-
rum

rum more Iudicum argentum exigat
ut peccata vendat?

Et post pauca. Quod si tanta fuerit
ægrotorum incuria, ut valetudinis la-
bem, (id est pœnitentiam) usque ad
ultimos dies trahant, quid dicam ne-
scio: quid promittam penitus ignoro.
Revocare ab inquisitione ultimi reme-
dii periclitantes, durum & impium:
spondere autem aliquid in tam sera cau-
tione, temerarium.

S. Greg. hom. 12. in Evang. Qui pœ-
nitenti veniam spondit, diem peccan-
ti crastinum non promisit. Ecce hunc
ipsum diem in quo loquimur, ad inducias
conversionis accepimus. *Orate ne fuga
vestra fiat hyeme, aut in Sabbato*, ac si aper-
tè dicat. Videte nè tunc quæritis pecca-
ta vestra fugere, quandò jam non licet
ambulare.

X *Peccatorum deliberatè admis-
sorum difficilis venia.*

Illud verò est admodum terribile,
quod idem *S. Pater lib. 4. in Reg. c. 2. reli-
quit.*

quit. Quibus peccata dominantur, per se ab eorum iugo liberari nequeunt: nam sæpè ad Dominum cum precibus veniunt, sed exaudiri non possunt. Divino siquidem iudicio cum iis agitur, ut qui noluerunt mala vitare cum possent, non possent vitare cum volunt: & qui spontè incurrunt mala præcognita, fugere non possint experta.

Idem Pastoral. p. i. Hoc à præcipitatione lapsis, per consilium pereuntes differunt: quòd cum à statu justitiæ peccando concidunt, plerumque simul & in laqueum desperationis cadunt. In quam rem servit illud *Tertull. lib. de poenit.* Quidam autem sic opinantur, quasi Deus necesse habeat etiam præstare indignis quod spondit, & liberalitatem ejus faciunt servitium. Quod si necessitate indulget, ergo invitus facit? quod dici non potest.

Itaque in spem poenitiæ non peccandum. Exempla suggerit non acceptæ à Deo poenitiæ S. Scriptura in Esau & Antiocho, & de hoc quidem z.

Mach. 9. *Orabat autem hic scelestus Dominum à quo non esset misericordiam consequuturus.* de Esau verò Heb. 12. *Non invenit poenitentiae locum, quanquam cum lacrymis inquisivisset eam.*

CAPUT VII.

GRAVE JUGUM SUPER
OMNES.I. *Quia ad miseras nascimur.*

Sanctus Cyprianus lib. 1. *de bono Patient.*
Sin proem. Omnes nos sumus destinati
ad gemitus totâ vitâ, *S. Aug. Soliloq. cap. 2.*
Vita mea vita fragilis, vita caduca, vita
quæ quantò magis crescit, tantò magis
decrescit: quantò magis procedit, tantò
magis ad mortem accedit. Vita fallax &
umbratica, plena laqueis mortis. Nunc
gaudeo, statim tristor; nunc vigeo, jam
infirmior; nunc vivo, statim morior:
nunc felix appareo, statim miser: nunc
rideo, jam fleo. Sicque omnia muta-
bilitati subjacent, ut nihil unâ horâ in
uno statu permaneat. Hinc timor,
hinc tremor, hinc fames, hinc sitis,
hinc

hinc calor, hinc frigus, hinc languor, inde dolor exuberat. Subsequitur his importuna mors, quæ mille modis miseros homines inopinatè rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus: hunc consumit fames, illum sitis extinguit: hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo. Illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferociam vorat. Hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit, alterum tantùm repentino terrore vitam finire compellit. Et nunc super omnia magna miseria: quia cum nihil sit certius morte, ignorat tamen homo finem suum, & cum se stare putat, colliditur, & perit spes ejus. Et hæc mala ipsi peccatis nostris cumulamus.

*II. Si non affligamur, malè
agitur nobiscum.*

S. Greg. 9. epist. 29. Ego Abel esse non suspicor, qui Cain non habuerit. Et 6. epist. 27. Ego fidenter dico, quia minus piè vivis, si minus persecutionem pertule-

tuleris. *S. Ambr. in Psal. 118.* Fortasse cum persecutionem non patimur, tanquam condemnati habemur. *S. Chrysoft. hom. 29. in epist. ad Hebr.* Si flagellat Deus omnem filium quem recipit, qui non flagellatur sine dubio non est in numero filiorum.

Idem in *Psal. 125.* Quemadmodum femina opus habent imbribus, ita nos lacrymis: & quemadmodum terra opus habet ut aretur & proscindatur, ita anima fidelis pro ligone indiget tentationibus & afflictionibus, ne producat malas herbas, ut ejus molliatur durities, ne nimium efferatur & exiliat: nam terra quoque nisi diligenter colatur, nihil boni producit. *S. Greg. 23. moral. 15.* Electis suis ad se pergentibus Dominus, hujus mundi iter asperum facit.

III. Omnibus inimicus insidiatur.

S. Bern. serm. 1. de S. Andr. Habet nequissimus ille laqueos, habet & jacula, utpotè callidissimus venator hominum, solum sitiens sanguinem animarum.

Alios telis appetit malitiosæ cujuslibet suggestionis, & in eis vulnerat multos, quibus tenuis est patientia: alios voluptatibus irretire laborat, & in his includit multitudinem copiosam illorum qui in terra repunt, aut volitant juxta eam.

His commovetur appetitus, qui velut effrenos equos emittit passiones, his autem misera anima passim in præceps vehitur ac rapitur. *S. Ambro. lib. de Isaac & anima cap. 8.* Mali equi, iracundia, concupiscentia, timor, iniquitas, interdum ipsi equi inter se dissident, & se invicem impediunt, & viam salutis nobis difficillimam reddunt.

Hinc *S. Aug. lib. 2. contra Julian. cap. 10.* Sine peccato semper essemus, si sanaretur hoc malum concupiscentiæ repugnantis legi mentis nostræ.

V. Omnes se debent abnegare.

Lucæ 9. Dicebat autem ad omnes. Si quis vult venire post me, abneget semetipsum. *S. Tho. opusc. 18. de perfect.* asserit abnegatio-

gationem sui ipsius esse de necessitate salutis. Et *Guilelm. Estius cap. 8.* Non consilii sunt verba hæc, sed præcepti, omnes enim tenentur velle venire post Christum semetipsos abnegare, crucem suam tollere, ita Christum sequi: in quantum autem hoc non facimus, peccamus.

VI. Prædestinatio Dei occulta.

S. Bern. serm. 37. in Cant. Consilium hoc posuit tenebras latibulum suum, & sermo absconditus à nobis, ita ut nemo sciat, si dignus sit amore vel odio.

S. Aug. soliloq. cap. 28. Omnes nos quasi pannus menstruata, de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus nisi tu Domine mundaveris, qui solus es mundus. Mundas autem de nobis Filiis hominum eos in quibus tibi complacuit habitare, quos ab inaccessibilibus profundis secretis judiciorum incomprehensibilium sapientiæ tuæ, sem-

per justorum licet occultorum, sine eorum meritis prædestinâsti ante mundum, vocâsti de mundo, justificâsti in mundo, & magnificas eas post mundum.

Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientesterræ. Et ego Domine hoc considerans expavescō & obstupescō de altitudine divitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quam ego non pertingo, & incomprehensibilia judicia justitiæ tuæ, quoniam ex eodem luto, alia quidem vasa facis in honorem, alia verò in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum ipsos mundas, effundens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumq; tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas: qui etiam scripti sunt in libro vitæ, qui nequaquam perire possunt: quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata, (quia post illa ferventiores evadunt.) Cum enim cadunt, non colliduntur: quia tu supponis

nis manum tuam, custodiens omnia ossa eorum, ut unum ex eis non conteratur.

Attamen mors peccatorum pessima, illorum inquam, quos, antequam faces cœlum & terram, secundum abyssum multam judiciorum tuorum occultorum, semper autem justorum, præscivisti ad mortem æternam : quorum dinumeratio nominum, & meritorum pravorum apud te est, qui numerum arenæ maris dinumerasti, & dimensus es profundum abyssi, quos reliquisti in immunditiis suis, quibus omnia cooperantur in malum, & ipsa etiam oratio vertitur in peccatum (quia scilicet cum peccatis peragunt) ut si etiam ad cœlos usque ascenderint, & caput eorum nubes tetigerit, & inter sydera cœli collocaverint nidum suum, quasi sterquilinum in fine perdentur.

VII. Signa prædestinationis non in omnibus reperiuntur.

Si vis ad vitam ingredi serva mandata.
Mandata verò omnia colligit in duos

amorem scilicet Dei & proximi, prior in eo consistit ut non peccemus, & beneficiamus: & de hoc jam egimus non uno loco superius, posterior, ut diligamus omnes, etiam inimicos, idque purè propter Deum, qui amor non adeò frequens est. *S. Greg. hom. 38. in Evang.* Si quis quem libet amat, sed propter Deum non amat, charitatem non habet, sed habere se putat.

At quomodo amici & inimici propter Deum acquirendi sunt? interrogat *S. Chrysostr.* orat. in Kalend. & respondet. Si non amicitias illas colligamus, unde pecunias corripere, convivia agitare, imperia consequi poterimus sed illos prosequamur, qui mentem nostram moderari, præcipere honesta, peccantes increpare, delinquentes arguere, supplantatos erigere, consilio ac precibus opem ferre, & ad Deum adducere possunt.

Unde, si inimicus tibi profit ad salutem, imò prodest, quia saltem tibi mundum amarum reddit, ama illum. Inquam rem facit monitum *B. Laur. iustin.*

de casto connub. cap. 6. Nunquam sine patientiæ exercitio caritas esse solet. *Et de contemptu mundi cap. 19.* Flagelli eruditio cum patientia, indubium prædestinationis agnoscitur esse præsagium. Siquidem per multas tribulationes oportet intrare in regnum cœlorum. Oportet crucem tollere.

Sed quid sit ferre crucem? Respondet *S. Basil. instit. Mon. cap. 3.* Paratum esse ad mortem pro Christo, & mortificare membra quæ sunt super terram, & pro nomine Christi libenter ferre omne discrimen, hoc est tollere crucem suam. Et hoc quidem ad dilectionem Dei spectabat.

VIII. Etsi habuerimus signa prædestinationis, sumus incerti de Perseverantia.

Multos in via salutis præcesserunt Publicani & Meretrices. Sed hoc verbis *S. Chrysost. hom. 40. ad pop. eloquamur.* Quid Manasse deterius? Deum tamen propitium habere potuit. Quid Mat-

thæo deterius? & constitutus est Apostolus. Quid Paulo miserius? sed constitutus est Evangelii præco. Quot tales alias vis videre mutationes & quondam gestas & quotidie occurrentes?

S. Greg. in Job. lib. 25. cap. 7. Occultum iudicium quod piè super nos iustè-que disponitur, quomodo alii perdunt quod tenere videbantur, & alii accipiunt quod alii ex meritis perdunt. Ut & qui stare videntur humano iudicio, jam in conspectu Iudicis non stent. Quis enim hominum æstimare potuisset, Judam vivendi sortem, etiam post ministerium Apostolatûs, amittere? & quis contra crederet, latronem causam vitæ in ipso articulo mortis invenire?

IX. Iudicium Dei rigidum.

S. Chrysof. in illa verba Apost. Salutate Priscam. In illo die magno, non solum de his quæ nos peccavimus, sed & de his ob quæ in alios sententiam tulimus, omnino iudicabit nos Deus, & quod sæpè naturâ leve peccatum est, hoc grave & in-

& incondonabile fit, dum peccans alium
judicat. Fortè non satis claret quod
diximus, igitur clariùs dicemus. Pecca-
vit aliquis & alium idem committen-
tem peccatum condemnavit, is in die il-
lo valdè amaro non illam poenam luet
quam peccati natura exposcit, sed ma-
jorem quàm duplicem vel triplicem.

Atqui teste eodem *S. Patre lib. 1. de
compunct. cordis.* Ab hoc vitio neq; Mo-
nachorū ullum facilè invenies liberum.

**X Omnes oportet ante Tribunal
Dei Judicis comparere.**

O quàm Tribunal horribile, audia-
mus quid de illo dicat *S. Ephrem serm.
de SS. Cruce.* Coelum & terra tunc fu-
gere tentabunt & quis poterit subsiste-
re? Sed quotus etiam in illo absolve-
tur? *Idem Sanctus in testamento* sic ip-
sum Judicem alloquitur. Ac licet judi-
cium universæ terræ feceris sicut gratia
tua declarat ac postulat, non salvabi-
tur unus ex millibus, & ex decem mil-
libus non redimentur duo.

Sed nemo meliùs S. Prophetâ Sophoniâ diem illam nobis describat. Ita ille cap. 1. nomine Dei loquitur. Et erit in tempore illo, scrutabor Jerusalem in lucernis, & visitabo super viros defixos in facibus suis. Et paulò post. Juxta est dies Domini magnus juxta est, & velox nimis, vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ira dies illa, dies tribulationis & angustie dies calamitatis & miserie, dies tenebrarum & caliginis, dies nebula & turbinis, dies tuba & clangoris super civitates munitas, & super angulos excelsos & tribulabo homines, & ambulabunt ut cæci. Quis hic status rerum ò Judex severe!

Similia Ezechiel cap. 7. inclamat. Finis venit, venit finis super te, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & ponam contra te omnes abominationes tuas & non pariet oculus meus super te, & non miserebor, sed vias tuas ponam super te, & abominationes tue in medio tui erunt, & scietis quia ego Dominus. Hac dicit Dominus Deus. Afflictio una,
affli-

afflictio ecce venit, venit contritio super te qui habitas in terra, venit tempus, propè est dies occisionis & non glorie Montium. Nunc de propinquo effundam iram meam super te, & iudicabo te iuxta vias tuas, & imponam tibi omnia scelera tua, & non parcet oculus meus, nec miserebor, sed vias tuas imponam tibi, & abominationes tue in medio tui erunt.

Quæ ibi hominum conditio enarrat Amos 5. Dies Domini ista tenebræ & non lux, quomodo si fugiat vir à facie leonis, & occurrat ei ursus, & ingrediatur domum & innitatur manu suâ super parietem, & mordeat eum coluber. Nunquid non tenebræ dies Domini & non lux, & caligo & non splendor in ea.

Isaiæ 24. Qui fugerit à voce formidinis cadet in foveam, & qui se explicaverit de fovea tenebitur laqueo, quia cataractæ de excelsis apertæ sunt & concutientur fundamenta terræ. Confractioe confringetur terra, contritione conteretur terra, commotione commovebitur terra, agitatione agita-bitur terra sicut ebrius. Et cap. 13. Omnes manus dissolventur, & omne cor hominis

contabescet & conteretur. Torfiones & dolores tenebunt, quasi parturientes dolebunt, unusquisque ad proximum suum stupebit, facies combustæ vultus eorum. Quid ibi miror agam, quò me vertam?

Iob. 4. Nunquid homo Dei comparatione justificabitur. Et statim. Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem, quantò magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum consumentur velut à tinea? De manè usque ad vesperam succidentur, & quia nullus intelligit, in æternum peribunt.

Et postea. Si justificare me voluero os meum condemnabit me, si innocentem ostendero pravam me comprobabit. Cap. 12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia ipse novit & decipientem & qui decipitur, cap. 14. Quis est homo ut immaculatus sit, & ut justus appareat natus de muliere? ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, & coeli non sunt mundi in conspectu ejus, quantò magis abominabilis & inutilis homo qui bibit quasi aquam iniquitatem. Cap. 25. Ecce Luna etiam non
splen-

splendet, & stelle non sunt munda in conspectu ejus, quanto magis homo putredo, & Filius hominis vermis.

Sed quale ipsum sit judicium Ezech. 28. audiamus de se loquentem Iudicem. Judicabo cum peste & sanguine, & imbre vehementi, & lapidibus immensis, ignem & sulfur pluam super eum.

Qualis Iudex? Ilai 59. Indutus est justitiâ ut loricâ, & galea salutis in capite ejus, indutus est vestimentis ultionis, & opertus est quasi pallio zeli sicut ad vindictam, quasi ad retributionem indignationis hostibus suis, & vicissitudinem inimicis suis.

Quam meritò ille senex de quo Vit. PP. lib. 4. cum ridentem quempiam vidisset, dixit. Coram coelo & terra rationem reddituri sumus & tu rides?

Quam meritò S. Ephrem cap. 1. deflet peccata sua, cum semel respexisset coelum dixit. Repentè cum mihi terribilis illius adventus venisset in mentem, animo & corpore totus exhorruì, & contremuerunt omnia ossa mea, atque ita fractus ac perturbatus magno cum dolo-

dolore cordis vim lachrymarum effudi, & cum gemitu dixi. Quomodo ego peccator in illa formidanda hora consistam? quomodo miser hædus cum ovibus Christi? Cùm sua Martyres ostendent tormenta, virtutes suas Confessores, quid ego ostendam nisi pigritiam & negligentiam meam?

Iam verò quid *Bern. lib. 2. de confid.* Leva oculos tuos & vide regiones si non magis sunt siccæ ad ignem quàm albæ ad messem. Quàm multæ quas putaveras fruges diligenter inspectæ vepres potiùs apparebunt, imò ne vepres quidem sed annosæ & veternosæ arbores.

Quid ampliùs fiet contra miseros peccatores? Audi *Tertull. lib. de Monogamia.* Exurget Regina Carthaginis & decernet in Christianos. Assidebit & illi Matrona Romana quæ &c. Sunt & quæ de tota continentia judicent nos Virgines Vestæ, & Iunonis Achaicæ, & Dianæ Scythicæ, & Apollinis Pythici, etiam bovis illius Ægyptii Antistites de continentia infirmitatem Christianorum judicabunt.

Quid

Quid de aliis virtutibus justitia, contemptu opum, abstinentiâ &c. Iam quid aliquis possit sibi victoriæ promittere discat ex *Salviano lib. 3. de gubern. Dei.* Præter paucissimos quosdam qui mala fugiunt, quid est aliud pænè omnis cætus Christianorum quam sentina vitiorum? *Et rursus.* Facilius invenias reos malorum omnium, quàm non omnium: facilius majorum criminum quàm minorum. Id est, facilius qui & majora crimina cum minoribus, quàm qui minora tantùm sine majoribus perpetrârint. In hanc enim morum probrositatem omnis redacta est plebs Ecclesiastica, ut in cuncto populo Christiano genus quoddam sanctitatis sit, minùs esse vitiosum. *Et postea.* De Christiano nobis nomine blandimur, cum utique hoc ipso magis per nomen sacratissimum rei simus qui à Sancto nomine discrepamus.

Iam de pœnitentibus idem citati operis *lib. 5.* sic ait. Pœnitentes taliter omnia fermè agunt, ut eos non tam
pues

putes antea' poenitentiam criminum egisse, quam postea ipsius poenitentiae poenitere. Nec tum prius poenituisse quod male vixerint, quam postea quod se promiserunt bene victuros. Sciunt me verum loqui, & testimonium mihi etiam sua conscientia dicunt.

Ingemiscit *Bern. serm. 1. de Convers. S. Pauli.* Amici tui Deus & proximi adversum te appropinquaverunt & steterunt. Conjurasse videtur contra te universitas populi Christiani à minimo usque ad maximum, à planta pedis usque ad verticem non est sanitas illa. Heu heu Domine Deus, quia ipsi sunt in persecutione tua primi, qui videntur in Ecclesia tua primatum diligere, qui videntur gerere principatum.

Idcirco *Greg. M. in Job. lib. 33. cap. 6.* adducto ex *Job. 40. Absorbebit fluvium & non mirabitur & habebit fiduciam quod infuset Jordanis in os ejus.* Quid hoc loco, inquit, fluvii nomine nisi humani generis decursio designatur, sed quasi ad ima descendendo pertransit, qui autem
appel-

appellatione Iordanis signatur, nisi qui jam imbuti sunt Sacramento Baptismatis? Behemoth iste à mundi origine exortum vix paucis electis evadentibus humanum genus ad ima defluens, usque ad redemptionis tempora, quasi quendam in se fluvium traxit. Alios sub Christianitatis nomine devorat.

XI. Pauci salvantur.

Quòd si attendamus paucitatem salvandorum, quis non percelletur? *Esdrae lib. 4. cap. 18.* Qui licet non oraculum sonet divinum, magnam tamen habet auctoritatem, & à non paucis SS. Patrum ad firmanda dicta adducitur. Quomodo interrogabis terram & dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis, unde fiat fictile, parvum autem pulverem unde fiat aurum: sic & actus presentis sæculi. Multi quidem creati sunt, pauci autem salvabuntur.

Et *cap. 9.* Respondi & dixi, olim locutus sum & nunc dico, & postea dicam. Quoniam plures sunt qui pereunt, quàm qui

qui salvabuntur, sicut multiplicatur fluctus super guttam.

Ad priorem locum videtur respexisse *S. Marcius hom. 15.* Quemadmodum aurum à copiosa arena dilutum invenitur, suntque grana exigua instar milii, sic quoque ex multis pauci sunt probati. Ad posteriorem *S. Aug. serm. 32. de verbis Domini.* Aream video, & grana quaero, & vix videntur grana quando area trituratur: sed venturum est ut ventiletur. Pauci ergo qui salvantur in comparatione multorum periturorum.

Sed utrumque confirmabit *apud Baron. ad ann. 976. S. Nilus Abbas,* ubi asserit ex decem millibus, vix unum salvari, & hanc fuisse doctrinam *SS. Basilii, Chrysostomi, Ephrem, Theodori Studitæ,* imò & Apostoli ipsius, nec non *S. Evangelii.* Quia sicut nunc misericordia Dei ultra modum apparet, ita se ostendet severitas in judicio *S. Bern. in Epiph. serm. 1.* Sicut benignitas, (in Nativitate Christi) apparuit ultra omnem spem, ultra omnem aestimationem: Similem
 expe-

expectare possumus iudicii districtio-
nem.

Et Dom. 1. post Octav. Epiph. serm. 1.
Veniet non expectantibus tanquam re-
vertens à nuptiis, tanquam potens cra-
pulatus à vino, verè ebrius & immemor
miserationum suarum, tunc enim quan-
tum ad illos obliviscetur misereri Deus,
veniet in ira & indignatione tanquam
furibundus.

Et de verbis: Vidi Dominum serm. 2. Non
discernet inter glebas, qui discrevit in-
ter stellas? examinabit certè argentum,
qui ipsum quoque aurum probavit, &
de hac re omnes præmoniti videmur,
cùm nobis dictum. *Nisi abundaverit ju-
stitia vestra plusquam scribarum & Phari-
sæorum, non intrabitis in Regnum coelorum.*

Atq; ita paucos salvari suo illo tem-
pore SS. Patres credebant quos S. Nilus
adduxit, quando inter Christianos ma-
xima fervebat sanctimonia: quotus de-
mùm his corruptissimis temporibus eva-
dat gehennam? Ausus est illis sæculis
Tertullianus Scapulæ viro Gentili, ita
Chri-

Christianorum producere sanctitatem. Nos, quos sacrilegos existimatis, ne in furto unquam deprehendistis, nedum in sacrilegio : aliunde sumus noscibiles, quam de emendatione vitiorum pristinatorum, in quibus jacebamus quando eramus Ethnici ?

Quis hoc nostro sæculo possit Judæis aut Hæreticis objicere ? quod aliud negotium, (id est crimen) Christianus, nisi suæ sectæ ? quem incestum, quem crudelem tanto tempore nemo probavit. Pro tanta innocentia, pro tanta probitate, pro justitia, pro pudicitia, pro fide, pro Deo vivo, cremamur. *Et Apologet. c. 39.* ita Ethnicos alloquitur. Dilectionis operatio notam nobis meruit penes quosdam, vide inquit, quam se diligunt, & pro alterutro mori sint parati. *Et rursus.* Non prius (apud Christianos) discumbitur quam oratio ad Deum prægustetur ; editur quantum esurientes capiunt ; bibitur quantum pudicis est utile ; ita saturantur ut qui meminerint, etiam per noctem adorandum sibi De-

um ;

um ; ita fabulantur ut quæ sciverunt Deum audire &c.

At nos S. Bernardus si videret, fortè in illa erumperet, in quæ suo prorupit ævo. Non est nisi amor turpis in hoc sæculo, neq; fides secura, quia omnia quæ ejus sunt contaminantur superbiâ, avaritiâ, cupiditate, & luxuriâ. Reces- sit enim lex à Sacerdotibus, justitia à Principibus, consilium à Senioribus, Re- ligio à Clericis, reverentia à subditis, amor castitatis à virginibus, pudicitia à conjugatis.

Neq; hæc de Gentilibus dixit : Ut illa blandientium sibi explicatio suffocetur. Paucos scilicet salvari, quia licet Chri- stiani plurimi evadant, multò tamen plures Gentilium pereant. Certè & S. Bernardus de Christianis dixit. Et *Sal- vianus lib. 3. de gubern.* Quid aliud cun- ctorum negotiantium vita, quàm perju- rium ? quid aliud Curialium, quàm ini- quitas ? quid aliud officialium, quàm calumnia ? quid aliud militantium, quàm rapina ? De Christiano nobis no-

mine blandimur, cùm utiq̃ue hoc ipse magis per nomen Sacratissimum rei sumus, qui à sancto nomine discrepamus. Nam & idèd plus sub Religionis titulo Deum ludimus, quia positi in religione Christiana peccamus.

XII. Demùm sequitur eternitas.

Jam finita omnia, transit mundus, transit vitæ nostræ via : æternos annos qui nos manent aut *semper felices*, aut *semper maledictos* expendamus. Nam hic tandem omnibus consistendum : & ubi constitierimus, ibi *semper* erimus. *Erimus semper.* Quid nam hoc *semper* ? tamdiu, quamdiu Deus erit Deus. Et hoc pro uno mortali crimine ! & in omni suppliciorum genere ! in omni ! Eheu miseri in perpetuum miseri ! sine fine miseri ! Mille, & mille, & mille transeunt anni, de suppliciis, de sensu doloris decessit nihil.

O eternitas ! Cogito mille annos, cogito mille millies annos, tot annorum milliones cogito, quot arenulæ in universa

versa terra, guttæ in mari, quot puncta
 in firmamento inscribi possunt, nihil
 cogitavi. Finiti ad infinitum nulla
 proportio. O æternitas! O æternitas!
 Quis par est ferendis æternis ignibus?
*Fumus tormentorum eorum ascendet in secula
 seculorum.* Quis est hic qui dicet?
 quid hoc? *in secula seculorum?* Quàm
 diu Deus existet, quàm diu anima im-
 mortalitatis vivet. O finis sine fine! O
 mors omni morte gravior. Semper
 patitur tantos cruciatus qui necare possint,
 nec mori posse. Præclusa omnis via,
 omnis spes, si in orcum decidisti. Apoc. 9.
*In diebus illis querent homines mortem, &
 non invenient eam: desiderabunt mori &
 mors fugiet ab eis.*

Quia ut S. Greg. 4. Moral. 44. Iustum
 est ut qui in suo æterno peccavit contra
 Deum, in Dei æterno puniatur. Et 5.
 Moral. Cujus vita mortua fuit in culpa,
 ejus mors semper vivit in poena. Cru-
 ciatur & non extinguitur. Moritur
 & vivit. Deficit & subsistit. Finit
 semper & sine caret.

Æternitas, est duratio semper præ-
sens, & stabilis immutabilitas successio-
ne carens. Est unum perpetuum ho-
die. Est ævum ævorum quod non inter-
rit, sed eodem modo semper se habet.
Est status cujus totum est esse simul.
Est axis immobilis, circa quem volvitur
rota hujus temporis. Est circulus cu-
jus centrum ubique, circumferentia
nusquam. Hic ergo mihi si peccavi, &
non egi condignam poenitentiam, in
poenis decurrendus: Si egi benè, in gau-
dio tenendus. In hoc axe consisten-
dum, & vel in lætitia inenarrabili, vel
in tormentis quæ intellectus non capit.
Quàm diu? *semper*. Quando finietur?
Nunquam. Ignibus uretur miser, &
semper tolerabit; & semper futura tor-
menta metuet, & finem nunquam spe-
rabit. O vitam mortiferam! O mor-
tem immortalem. *Isai. 66. Vermis eo-
rum non morietur & ignis non extinguetur.*

*S. Aug. lib. de spiritu & litera cap. 56. cit.
à Granat. in Duce pecc. Peccata detegen-
tur, rei punientur, & hoc totum pe-
renne:*

renne: quisquis enim ad tormenta ibit amplius non exhibit, dolor combustionis eos foris cruciabit, poena cæcitatibus intus obscurabit.

Quid ageres nunc pro salute tua Iuda Iscarioth, si tot annorum tibi daretur spatium ad poenitendum, quot tu ô peccator annis peccas? Vereor nè tibi occinat ex Isai. 14. *infernus subter te conturbatus est, in occursum adventus tui suscitabit tibi Gygantes. Omnes Principes terræ (illius scilicet maledictæ,) surrexerunt de solis suis: omnes Principes Nationum. Universi respondebunt & dicent tibi. Et tu vulneratus es, sicut & nos, nostri similis effectus es. Detracta est ad inferos superbia tua, concidit cadaver tuum. subter te sternetur tineæ, & operimentum tuum erunt vermes.*

Et tu Cain qui antiquissimus & in suppliciis, quotam æternitatis partem absolvisti? Nullam, nullam, nulla hîc prima, nulla ultima, infinita est. Lamentaris illis verbis Iob. 16. *Collegit furorem suum in me, & comminans mihi in-*

fremuit contra me, hostis meus, terribilibus oculis intuitus est; aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam, satiati sunt poenis meis. Concluserunt me Deus apud Iniquum, & manibus impiorum tradidit me. Ego ille quondam opulentus repente contritus sum, tenuit cervicem meam, confregit me, posuit me quasi in signum, circumdedit me lanceis suis, convulneravit lambos meos, non pepercit & effudit viscera mea: concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas.

Et tu formose Absalon, & tu Consultissime Achitophel, & tu voluptuose Epulo quando finietis vestra supplicia? Iob. 19. ejulat quisq; vestrum. Destruxit me undiq; & pereco, & quasi evulsa arbori abstulit spem meam. Iratus est contra me furor meus, & sic me Deus habuit quasi hostem suum. Simul venerunt latrones ejus, (dæmones) & viam sibi fecerunt per me, & obsederunt in gyro tabernaculum meum. Fratres meos longè fecit à me, & noti mei quasi alieni recesserunt à me, dereliquerunt me
propin-

propinqui mei, & qui noverant me obliti sunt mei.

Sed jam oculos levemus in cœlum: Audiamus quid inde ad nos veniat. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit diligentibus se.

Sed quid si oranti pro nobis alicui Sancto ibidem dicatur. Jerem. 10. Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumas pro eis laudem & orationem, quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me, in tempore afflictionis eorum. Quid est quoddam dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Et cap. 14. Noli orare pro populo isto in bonum, cum jejuna verint non exaudiam preces eorum, & si obtulerint holocausta non suscipiam ea. Et cap. 15. Hæc dicit Dominus. Qui ad mortem, ad mortem: & qui ad gladium, ad gladium: & qui ad famem, ad famem: & qui ad captivitatem, ad captivitatem.

Misericordiam, Misericordiam Domine. Verùm convertamur quàm primum ad Dominum nostrum. Scindamus

mus corda nostra in fletu & planctu induamur sacco & cilicio: emendemus in melius quæ malè egimus. Multa est misericordiæ Dominus, sed non differamus. Apoc. 10. *Et Angelus quem vidi stantem super mare & terram, levavit manum suam ad coelum, & juravit per Viventem in secula seculorum qui creavit coelum & ea quæ in eo sunt, & terram & ea quæ in ea sunt. Quia tempus non erit amplius.* Sed quid? Contingit, quod scripsit, *S. Ephrem serm. de vita ac morte uniuscujusq.*

Et ista omnia novimus ac scimus: quodque gravius est, spontè interim peccamus: & propterea nullam à Deo veniam consequimur, quia non ex ignorantia sed scientes erramus. Scripturas quidem Sacras audimus & collaudamus, sed quæ dicuntur non facimus. Quare hortor & obsecro ut non solùm auditores simus, sed & factores.

Saltem subinde in nos redeamus & nos aliquando recolligamus, pro quo serviet sequens Methodus.

METHO-

METHODUS

se se

MENSIBUS SINGULIS
RECOLLIGENDI.

PATRIBUS-FAMILIAS
præsertim in Republica occupa-
tis, accommodata.

Recollectionis mensuræ motivum.

Rerum suarum admodum incur-
rius, & damnorum temporalium
periculis expositus censeretur ille
Paterfamilias, qui non semel, saltem in
mense quolibet, rationes accepti & ex-
positi diligenter recognosceret: & mo-
dum statueret, lucra neglecta, damna-
que incurta refarciendi: aut saltem ex-
inde evitandi. Multò autem periculo-
sius ageret, & animæ suæ incurius ma-
gis censeretur homo ille, qui non sal-
tem pari diligentia, singulis mensibus
semel consideraret: quæ in negotio
æternæ suæ salutis damna fecerit, lucra-

que neglexerit: statueretque exinde cautiùs utiliùsque operari: ut tandem fiat arbor digna paradiso, adferens fructus duodecim, *per menses singulos reddens fructum suum.* (Apoc. c. 22.) id est: Statui in quo DEUS ipsum collocavit, correspondentem.

Quaedam pro recollectione utiliter facienda, notanda.

I.

Cum homo in aliquo Reipubl. officio constitutus duplicem gerat personam; privatam scilicet, quâ sibi; & publicam, quâ aliis vivit; consequenter talis, in qualibet recollectione menstrua, se reflectere debet: an omnes utriusque personæ numeros (quorum rationem Deus suo tempore ab ipso exiget) impleverit. Siquidem scire debet, se licet domi vir bonus sit, non tamen eo ipso bonum Principis vel Reipublicæ esse ministrum, & è converso.

2. Perfectio utriusque istius personæ consistere videtur in tribus hisce punctis.

Etis. 1. Ut homo nihil committat sibi prohibitum: aut omittat sibi undecunque præceptum. 2. Ut ea omnia, quæ ei agenda vel omittenda incumbunt, obeat eâ perfectione, quâ ab ipso fieri possunt. 3. Ut illa peragat vel omittat: præcisè vel saltem primariò, quia Deus illa mandat: vel saltem taliter ab ipso fieri desiderat.

Faciendæ recollectionis tempus.

SI sub finem mensis elapsi: vel initium secuturi, facturus est Sacramentalem Confessionem v. g. primâ Dominicâ mensis ad lucrandum Indulgentias plenarias, quæ tali die semper obtineri possunt in quovis templo Societatis Jesu, vel in Confraternitate S. Rosarii, &c. utiliter & compendiosè menstruam recollectionem faciet unâ cum examine conscientiæ: quod istâ ratione domi accuratiùs faciet, ad confessionem majori cum integritate & fructu peragendam. Alioquin Recollectio hæc est peragenda ultimo die mensis, vel si in il-

lum incidat aliquod impedimentum, die immediatè illum præcedente vel subsequente. Si enim non servetur dies stabilis, periculum erit sensim recollectionem diutiùs differendi, subinde etiam negligendi, & tandem penitus omit-
tendi.

Recollectionis faciendæ praxis.

De faciendæ Recollectioni deputato, sumatur aliquod tempus à negotiis magis vacuum: occlusoque cubiculo, ac collocatis supra mensam calamo, chartâ, & atramento: ut mox annotari possit, si quid in Recollectionis decursu occurrat (ne postea memoriâ excidat) annotandum.

I. Gratias aget Deo, quòd ipsam mense elapso non solùm in vita conservaverit, sed etiam multa animæ corporisque pericula ab eo averterit, & multa beneficia, etiam ei ignota, contulerit: gratiamque petat cognoscendi, quâ ratione iis fuerit usus, & uti debuerit: his, vel similibus verbis:

OMnipotens sempiterne DEUS! sis in eternum benedictus, quòd me ex nihil^o creatum, & dilecti Filii tui sanguine ac morte redemptum, hucusq; (dando spatium poenitentiae) in hac vita conservaveris: & multa beneficia auxiliaq; etiam mihi ignota, per vitam meam universam; praesertim mense hoc elapso, contuleris. Utinam illis usus fuisssem ad gloriam tuam, salutemq; meam, ad quam procurandam tu illa mihi contulisti. Largire nunc mihi coeleste lumen, ut videam, in quibus hoc elapso mense Divinae Majestati tuae displicui: & gratiam exinde tibi, usq; in finem vitae meae, perfectius serviendi.

Mox sedens vel deambulans secum recognoscat: an praestiterit ea, quae se praestitutum mense elapso proposuerat. Si quae neglexit, sequenti mense, se ea impleturum proponet; vel si res amplius integra non est, aliquod aliud opus bonum sequenti mense peragendum substituet. 3. Recollectionem aggredietur, hoc modo:

PUNCTUM I.

I.

Considerabit: an probabiliter con-
 fidere possit, se esse in gratia DEI;
 ita, ut si mox moriendum foret, esset
 in DEI iudicio, cum spe æternæ salu-
 tis compariturus. Quodsi excusâ
 aliquantulum conscientia, sentiat se
 unius, vel etiam plurium peccatorum
 mortalium reatu gravatum: in genua
 provolutus, conetur elicere contritio-
 nem, cum proposito peccata illa, quàm
 primùm commodè fieri poterit, clavi-
 bus Ecclesiæ subjiciendi, & exinde re-
 lapsûs pericula vitandi: quantum illa,
 salvis ejus officiis, & sine gravi incom-
 modo, vitari possunt, hac ferè for-
 mulâ:

*Alleget Phariseus sua merita ad captan-
 dam apud homines gloriam; ego cum Publi-
 cano fateor mea scelera ad impetrandam
 tuam gratiam, super omnia amande, simul-
 que*

que summe metuende DEUS! Detestor proinde incredibilem fatuitatem meam, quâ ausus fui mandata tua contemnere, non considerans, quàm terribile sit incidere in manus DEI viventis. Accuso ingratitude-
nem meam, quâ amorem meum tot titulis tibi debitum, à Te, ad viles & omni amore præ Te, indignas creaturas, conver-
ti. O utinam morte meâ ea quæ tam flagitiosè egi, reddere possem infecta! libenter illam subirem, exindeq; subibo potius, quàm ut à Tuo amore, servitioq;, per lethale ullum peccatum, recedam: Tibi soli peccavi, mea maxima culpa.

2. Si conscientia illum de mortali delicto non arguit: vel postquam peccata sua dicto modo fuerit detestatus perget (sedens vel deambulans) considerare culpas elapso mense à se tam in Republica, quàm domi, commissa-
sas.

METHODUS
IN PUBLICIS.

Omissione.

PErpendet : an ludendo, otiando, diutiùs dormiendo, minùs utilibus actionibus, ex sensualitate, curiositate, laboris sibi incumbentis tædio, se se occupando, distulerit promovere actiones præsertim miserabilium personarum, quibus omnis expeditionis dilatio gravis est. An similibus de causis neglexerit actiones proponendas inspicere, earumque merita, eo quod res quælibet exigit, studio, examinare; ut solidè juxta æquitatem posset sententiam suam ferre. An respectu humano, aut aliâ aliquâ passione inordinatâ, spei, timoris, odii, amoris præpeditus omiserit in concilio proferre ea, quæ pro justitia, innocentia, religione, bono Principis publico, utiliter à se dici posse credebat.

Commisfione:

An ex æmulatione, obftinatione, ambitu, impediverit bonorum effectum confiliorum. An feminârit odia, factiones, diffidentias, calumnias. An prefferit dignos Reipublicæ officiis viros, ſibi inviſos. An ut placeret Principi, vel ſummo Magiſtratui, Pauperes exactionum pondere affligerit. An juſtitiam tam diſtributivam quàm commutativam torſerit pro Amico vel ratione ſui commodi, iniquè illam protraxerit. An aulicis duplicitatibus ſimplices traduxerit, illiſque nocuerit. An publica Principis emolumenta juſta, ſuis poſtpoſuerit. An ſervaverit accuratè juramentum Principi præſtitum. Expediſt autem illud (etiãſi memoriâ recalleat) legi, & benè conſiderari, unâ cum inſtructione ſuo officio propriâ.

METHODUS
IN BONIS ET
DOMI.

Omissione.

CONSIDERABIT: An omiserit (cùm facile potuisset) procurare: ut Domestici, aliique ejus gubernationi subiecti, DEI mandata, Ecclesiæque præcepta, servarent. An eos sine necessitate occupando, causa fuerit, ut diem festum, servilia opera faciendo, aut Sacrum omittendo, violaverint. An distulerit, aut etiam neglexerit satis facere obligationibus, quas contraxit ex ære alieno: Confessarii, aliûsve potestatem illam habentis, mandato: propriis promissis DEO vel homini factis: aut bonis propositis, quæ aliquando religiosè concepit, & fors etiam incepit utiliter practicare. An denique omiserit præstare ea, quæ probabiliter judicabat sibi à Deo inspirari.

Commissionis.

An in prosecutione objecti privati, sibi que utilis, vel delectabilis, non præjudicaverit tertio. An non præbuerit vel positivè scandalum, vel negativè: non dando bonum exemplum, ubi illud dare tenebatur, ad mala proximi avertenda, vel bona procuranda. An subditos nimis operis & tributis vexaverit. An horum etiam sibi debitorum nimis rigidus exactor fuerit. An decimas vel alia spectantia ad Ecclesiam vel cultum divinum, ad se traxerit: vel ab officialibus suis id fieri permiserit. An curam habuerit, quantum ad ipsum attinebat, Religionis & cultûs Divini, bonorumque morum, in suis bonis: atque in primis Justitiam suis administrari: non nimis diu carceribus emacerari suos subditos: Matrimonia non impediri: pupillos & viduas non vexari: sed juvari mandaverit, & efficaciter procuraverit.

PUN-

PUNCTUM II.

I.

IN rebus, alioquin licitis, potest quis peccare (licet, per se loquendo, non nisi venialiter) excedendo in prosecutione voluptatis seu delectationis, quæ percipitur in usu illarum rerum: puta: cibi, potûs, Conjugii, lusûs, aliisve relaxationis, dignitatis, honoris, vestium, opum &c. Considerabit proinde, an in istis permiserit abripi se nimio voluptatis affectu: & cogitabit de praxi sensum se concludendi intra limites decentiæ, & rectæ rationis: quoad temperantiam, modum, tempus, in talium rerum usu. Et si quid speciale statuerit, annotabit.

2. Considerabit: an non posset majore cum perfectione obire actiones, quas ex obligatione aut devotione peragere solet: v. g. cum majori decencia Sacrificio Missæ interesse: cum majore perfectione statas suas preces perficere: cum majore circumspeditione in audientiis, quas apud Principes habet:

bet: vel aliis ipse exhibet, conviviiis, aliisque hominum congressibus, sese gerere. Et si quid speciale statuendum occurrat, annotabit.

PUNCTUM III.

QVia actionum humanarum moralitas commensuratur apud DEUM juxta qualitatem intentionis, quâ obeuntur: considerabit, quâ intentione peragere sua soleat.

1. Circa Actiones corpori debitas, cibum, potum, vestitum, somnum, relaxationes, &c. An illa obeat sistendo in sola sensuum oblectatione, quod est animale. An verò ob honestatem cuilibet tali operi intrinsecam: quod est rationale. An denique quia naturæ nostræ auctor, vitæ ac valetudini conservandæ, talia à nobis fieri vult: quod est in genere perfectum.

2. Circa actiones quas domi & foris ex obligatione vel liberâ suâ designatione

ne

ne obit : v. g. convivias, famulos, familiam : equos, currus, suppellectilem, activas, passivasque visitationes, externam pompam, in conciliis aliisque publicis officiis adimplendis diligentiam : in operibus misericordiae aut justitiae exercendis benignitatem : in religionis, aliarumque virtutum exercitiis (praesertim quae in hominum oculos incurrunt) assiduitatem. Considerabit, an ista obeat ex vanitate : quod est vitiosum, opera etiam optima depravans. An ex consuetudine, naturali inclinatione, sine ulla reflexione aut intentione : quod est otiosum, opera ferè relinquens indifferentia. An ex motivo decentiae : quod est laudabile, opera morali bonitate exornans. An denique quia DEUS illa mandat, vel in illis sibi complacet : quod est perfectum, opera honesta (in peccatore quidem de congruo, in justo autem infallibiliter & de condigno) gratiae divinae aeternaeque gloriae meritoria reddens. Id verò vel maximè disquirat : num pallio Religionis, seu praetensâ ratione

tione statûs texerit ornâritque privatam suam ambitionem, utilitatem vel commoditatem. An autem potius hanc publico Religionis, Principis & Statûs bono voluerit ancillari : utrumque autem ad ultimum omnium nostrarum actionum finem, id est, GLORIAM DEI fideliter direxerit : adeoque an etiam illatas sibi ut privato injurias publicè vindicârit : aut condonârit, amore potius Dei, quàm animo dissimulandi, ex sui privati statûs ratione.

His perpensis concipere conabitur desiderium omnia sua exinde quàm optimâ intentione perficiendi, & assecurandi perseverantiam seu gratiam finalem : quàm nemo ita mereri potest, ut infallibiliter illam sit consecuturus, cum nemo tam justus sit, quin possit adhuc in peccatum cadere, & æternùm perire. Unde, *beatus homo qui semper est pavidus, (Proverb. 28.) Et : Qui se existimat stare, videat ne cadat, (1. Cor. c. 10.)* Igitur nemo debet sibi ob opera sua bona salutem æternam certò polliceri : vel ob
opera

opera mala, de illius consecutione de
 sperare : sed fiduciam suam fundet,
 1. Supra Christi Redemptoris nostri
 mortem & merita, quæ nobis copiosè
 & valdè efficaciter applicantur in rectâ
 & religiosâ frequentatione Sacramen-
 torum, præsertim Communionis, in
 qua nobis datur Christi Corpus & San-
 guis, in æternæ salutis pignus, Christo
 ipso promittente : *Qui manducat me, &
 ipse vivet propter me.* (Joan. c. 6.) 2. Su-
 pra intercessionem Sanctorum, præser-
 tim Beatæ Virginis Deiparæ, quæ mi-
 sericordiæ Mater est, & peccatorum re-
 fugium, quam proinde affectu filiali
 prosequi nos oportet, ut ipsâ interce-
 dente fiamus *coheredes Christi.* (ad Rom:
 c. 8.) Filii ejus naturalis. Jubemurque
 assiduè illam rogare, ut finalem gra-
 tiam nobis impetret, cùm Angelicam
 salutationem sic concludimus : *Ora pro
 nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis
 nostræ Amen.*

RECOLLECTIONIS

Conclusio.

His absolutis : in Calendario inspiciet, qualia festa in mensem sequentem incidant, & proponet mense illo perficienda aliqua opera religionis, mortificationis, misericordiae, alteriusve virtutis, statui suo temporique accommodata : specificando dies & occasiones, in quibus credit se illa quam convenientissimè peragere posse : illisque in charta annotatis, gratiam DEI implorabit ad illa omnia, quam perfectissimè adimplenda. Idque in hunc ferè modum :

O*Mnipotens sempiterne DEUS : sub
cujus nutu vita, mortisq, me a mo-
menta decurrunt ! ecce pauca aliqua,
eag, divino tuo conspectu indigna desi-
deria concepi, mense sequenti Tua Ma-
gesta.*

jestati, pro modulo serviendi. Suscipe
 illa eâ benignitate, quâ duo minuta,
 quæ pauper vidua in gazophylacium
 miserat, (Marci 12.) approbâsti. Et
 da gratiam vel illa, quæ concepisti ad sa-
 lutem meam gloriamq; tuam fideliter
 adimplendi, atq; cum meritis unige-
 niti tui Filii ea salubriter uniendi.
 Inter peccandi pericula, quæ fortassis
 multa hoc instante mense me cingent,
 me in amore tuo immobilem custodi.
 Et si à te fortassis statutum est, ut hoc
 mense anima mea ex hoc corpore mi-
 gret: fiat ô DEUS voluntas tua.
 Solummodò: quoniam neminem vis
 perire: sed omnes salvos facere: il-
 lam admitte ad gloriam, ad quam
 eam creâsti, ut ibi te amet, laudet ac
 glorificet in æternum, Amen.

Judicium durissimum, his,
 qui præsumunt, fiet.

(Sapient. 6. 6.)

ACTUS CONTRITIONIS

MANE ET VESPERE

Exercendus, ad obtinendam remissionem peccatorum.

Domine mi JESU CHRISTE, verus Deus & homo, Creator & redemptor meus: Quoniam tu es qui es, & quia amo te super omnia.

Pœnitet me ex toto corde, quod te offenderim.

Et propono firmiter nunquam amplius peccare, & omnes peccandi occasiones devitare, confiteri & implere pœnitentiam qua mihi injuncta fuerit. Condone simul amore tui ex corde omnes offensas, quibus laesus forte sim, à quovis proximorum meorum.

Et si quispiam habeat contra me, unde jure coram te queratur, propono ex animo me proxima occasione ipsi satisfacturum.

Omnia deniq; opera mea, & afflictiones, ac totam vitam tibi offero in satisfactionem meorum peccatorum.

Et quemadmodum suppliciter à te peto: Sic confido in bonitate tua, & misericordia infinita, quod ea merito tuæ pretiosa passionis, & mortis, mihi remissurus, & gratiam largiturus sis ad me emendandum, & ad perseverandum ad mortem Amen.

SUMMARIUM HUIUS OPUSCULI.

CAPUT I.

Grave jugum super seculares.

1. Quia salus illorum in lubrico.	pag. 1
2. Quia laqueos incidunt Diaboli.	2
3. In medio malorum vivunt.	2
4. Aliquando pro suis meritis in hac vita recipiunt mercedem.	5
5. A domesticis habent salutis pericu- lum.	5
6. Raro habent animæ directorem.	5
7. Ex vanitate habent noxam &c.	6
8. Obligantur ad sanctimoniam.	7
9. Obligantur ad mundum odio haben- dum.	9
10. Discrimen habent tam à bono quam à malo successu.	10
11. Mundus decipit.	11
12. Mundus multis afficit molestiis.	11
13. In sæculo pauci sancti.	13
14. Pauci salvantur.	13
I 2	15. Et

SUMMARIUM

15. Et pueri subjacent his periculis. 15
 16. Qui sunt in conjugio sunt miseri. 16
 17. Divites in asfiduis angustiis. 21

CAPUT II.

Grave Jugum super Eccle- siasticos.

1. Quia reditus habent onerosos. 24
 2. Ad magnam sanctitatem obligantur. 26
 3. Peccata Sacerdotum graviora. 30
 4. Obligantur ad Exemplaritatem. 32
 5. Periculum iminet ne indignè Sacri-
 ficium accedant. 33
 6. Strictius Judicabuntur. 38
 7. Quia etiam alienorum peccatorum
 rei. 40
 8. Non est qui pro eis oret. 40
 9. Quia Sacerdotes malæ vitæ sunt spe-
 cialiter maledicti à Deo. 41

Hujus OPUSCULI.

CAPUT III.

*Grave Jugum super Prælatos
in Ecclesia.*

1.	Quia difficulter salvantur.	48
2.	Magna solitudine subditos curare debent.	49
3.	Quia hæc cura eget magnâ patientiâ.	50
4.	Magnâ charitate.	51
5.	Magnâ sanctitate.	52
6.	Magnâ scientia.	52
7.	Magnâ lenitate.	53
8.	Magno labore.	54
9.	Magna exemplaritate.	55
10.	Etiam pro aliis punientur.	57
11.	Ratio illis talentorum incumbit.	58
12.	Debent esse à Deo vocati ad suum munus.	58
13.	Caveant ne aliquem scandalizent.	61

SUMMARIUM.

CAPUT IV.

*Grave Jugum super omnes
servos Dei.*

1. Ignorantia status nostri in supernaturalibus. 64
2. Persecutio virtutem sequitur. 64
3. Ob parvorum neglectum sæpe veniunt ad interitum. 68
4. Et tamen parvis lapsibus sumus obnoxii. 71
5. Sæpe nec puras habent, nec veras virtutes. 72
6. Multa pericula à se ipsis patiuntur. 75
7. Si non ferventer Deo serviunt, in magno sunt discrimine. 78
8. Debent omnia perfectissimè operari. 83
9. In fervore sæpe superantur in suo genere à filiis hujus mundi. 84
10. Nec satis est mala cavere, nisi bona fecerimus. 86
11. Debent practicè cognoscere Deum. 87

Hujus OPUSCULI.

12. Magnam debent quærere humilitatem. 88
 13. Vitia excisa repullulant. 89
 14. Judicia Dei admiranda & occulta. 90
 15. Quia nesciunt an illis sint peccata dimissa. 92

CAPUT V.

Grave Jugum super Peccantes.

1. Miseria peccantis, quoad animam. 96
 2. Quia per peccatum homo fit mancipium diaboli. 98
 3. Si alios scandalizent gravi subjacent judicio Dei. 99
 4. Per peccatum homo sacrificium offert dæmoni. 102
 5. Est certè mensura peccatorum etsi ignota nobis. 106
 6. Peccatum multa mala affert in corpore & temporalibus. 108
 7. Hæc

SUMMARIUM

7. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit.	111
8. Alii effectus peccatorum venialium.	114
9. Venialia præparant ad mortale.	116
10. Mortale trahit in aliud mortale.	117
11. Facit ut Deus nesciat peccatorem.	119
12. Merita destruit, mortificat, mala revocat.	119
13. Unius peccatum tota sæpe regna evertit.	120
14. Beneficia promissa avertit peccatum.	123
15. Reliquæ peccati immanitates.	123

CAPUT VI.

Grave Jugum super pœnitentes.

1. Quia sæpe fit pœnitentia ludicra.	128
2. Sæpe inefficax propositum.	130
3. Pœnitentia debet esse digna.	131
4. Modus pœnitendi durus.	134
5. Quos	

Hujus OPUSCULI.

5. Quos male pœnitet, augent pœnam. 136
6. Raros verè pœnitet. 137
7. Quos pœnitet, debent vitam emendare. 138
8. Post pœnitentiam peccare est gravius. 139
9. Pœnitentia ad mortem dilata, dubia. 140
10. Peccatorum deliberatè admissorum difficilis venia. 141

CAPUT VII.

Grave Jugum super omnes.

1. Quia ad miseras nascimur. 143
  2. Si non affligamur, male agitur nobiscum. 144
  3. Omnibus Inimicus insidiatur. 145
  4. Omnes se debent abnegare. 146
  5. Prædestinatio Dei occulta. 147
  6. Signa prædestinationis, non in omnibus reperiuntur. 149
8. Et-

SUMMARIUM Hujus OPUSCULI.

7. Etsi habuerimus signa prædestinationis, sumus incerti de perseverantia. 151
8. Judicium Dei rigidum. 152
9. Omnes oportet ante Tribunal Dei Judicis comparere. 153
10. Pauci Salvantur. 161
11. Demum sequitur Æternitas. 166
- Methodus se singulis mensibus recolligendi. 173

FINIS.

L. P.

154

